

ЖУРНАЛ ВИЗНАНО ПЕРЕМОЖЦЕМ КОНКУРСУ "СВІТОЧ ПРИДНІПРОВ'Я"

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ЩОМІСЯЧНИК

ВИХОДИТЬ З ЛИПНЯ 1991 р.

БОРИСТЕН

2012 рік

№ 4 (250)

ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ, ПУБЛІЦИСТИЧНИЙ
ТА НАУКОВО-ПОПУЛЯРНИЙ ЩОМІСЯЧНИК

Прийшло до читачів ювілейне – 250-е число журналу «Бористен». Від першого до останнього номеру видання його головною, так би мовити, ідеологією була любов до рідної землі, пошана до культури, традицій, мови українського народу. Про головні віхи в історії щомісячника читайте на кольоровій вклейці цього випуску.

**Ювілейний
250-ий номер**

«БОРИСТЕН» — літературно-мистецький, публіцистичний та науково-популярний щомісячник.

Шеф-редактор **Фідель СУХОНИС**

РЕДАКЦІЙ НА КОЛЕГІЯ:

ІВАНЕНКО Валентин Васильович — Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, проректор, доктор історичних наук, професор.

СВІТЛЕНКО Сергій Іванович — Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, декан історичного факультету, доктор історичних наук, професор.

ШВИДЬКО Ганна Кирилівна — Національний гірничий університет (м. Дніпропетровськ), професор кафедри історії і політичної теорії, доктор історичних наук, професор.

УДОД Олександр Андрійович — Інститут інноваційних технологій та змісту освіти Міністерства освіти і науки України (м. Київ), директор, доктор історичних наук, професор.

ВАСИЛЕНКО Віталій Олександрович — Національний гірничий університет (м. Дніпропетровськ), професор кафедри історії і політичної теорії, доктор історичних наук, професор.

ПОПОВСЬКИЙ Анатолій Михайлович — Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, професор кафедри мовної підготовки, доктор філологічних наук, професор.

ДЕМЧЕНКО Володимир Дмитрович — Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, декан факультету систем та засобів масової комунікації, доктор філологічних наук, професор.

ЗАВЕРТАЛЮК Нінель Іванівна — Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, професор кафедри української літератури, доктор філологічних наук, професор.

ШЕПЕЛЄВ Максиміліан Альбертович — Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, завідувач кафедри міжнародних відносин, доктор політичних наук, доцент.

ТОКОВЕНКО Олександр Сергійович — Дніпропетровський національний університет, декан соціально-гуманітарного факультету, доктор філософських наук, професор, голова спеціалізованої вченої ради ДНУ ім. О. Гончара з політичних наук.

ГНАТЕНКО Петро Іванович — Дніпропетровський національний університет, завідувач кафедри філософії, доктор філософських наук, професор, член спеціалізованої вченої ради ДНУ ім. О. Гончара з політичних наук.

ТЕРЕШЕНКО Алла Костянтинівна — Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. Рильського НАН України (м. Київ), провідний науковий співробітник, доктор мистецтвознавства, професор.

СТЕПОВИК Дмитро Власович — Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. Рильського НАН України (м. Київ), провідний науковий співробітник, доктор мистецтвознавства, професор.

ГРИЦА Софія Йосипівна — Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. Рильського НАН України (м. Київ), провідний науковий співробітник, доктор мистецтвознавства, професор.

НАЙДЕН Олександр Семенович — Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. Рильського НАН України (м. Київ), провідний науковий співробітник, доктор культурології, професор.

КИТОВА Світлана Андріївна — Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького, професор кафедри української літератури, доктор культурології, професор.

ШЕЙКО Василь Миколайович — Харківський державний університет культури, ректор, доктор історичних наук (культурологія), професор.

КУЦ Ірина — коректор.

Представництва редакції:

у Києві: Юрій ЗАВГОРОДНИЙ. Т. 044-482-26-58, 050-469-88-63.

у США: Bahriany Foundation, INC. 8115 Roosevelt Ave., Arlington Hts, IL. 60005—2749 USA;

з релігійних справ у США та Канаді: Mr. V. Babanskyj, 74 Oakridge, Watchung, N.J. 07069, USA;

у Канаді: Mr. Petro Kovalczyk, 40 Westhead Rd., Toronto, Ont., M6W 4S1, Canada (tel. 416—603—9888);

у Румунії: Ritco Virgil STR. 1 Decembrie 7. Bloc 19 Sc B. Ap. 8 8885 Macin Jud. Tulcea Romania;

у Бразилії: Wira SELANSKI, Rua General Glicério, 400 apt. 701, 22245—120 Rio de Janeiro, RJ Brasil, Telefax: (00—55—21) 2557—5517;

у Австралії: Mr. Fedir Habelko 5. Reserve C. T., Glenroy VIC. Australia — 3046 T.& Fax: 03.93061997;

у Ізраїлі: Svitlana Glaz, Arie Rubin, 18/I, Lod, Israel;

у Польщі: Jurii Hawryluk, skr. poczt. 55, 17—100 Bielsk Podlaski, Polska;

Кольпортер на США та Мексику: Ilarion Chejlyk 45 Mountain Ave. Warren, N. J. 07059.

Редакція не відповідає за думки і факти, викладені авторами на сторінках щомісячника. Листується з читачами лише через журнал. Редакція сплачує гонорари тільки за матеріали, які замовлені авторам.

Редакція залишає за собою право скорочувати матеріали без згоди авторів.

Адреса: журнал «Бористен», вул. Телевізійна, 3,

49010, Дніпропетровськ—10, Україна

Телефони: 050-340-28-27, (056) 713-52-58.

E-mail: borysten@a-teleport.com

Наша веб-сторінка: www.borysten.narod.ru

Серія KB, реєстр, номер 16084—4556 ПР Рік видання двадцять перший.

ЗАСНОВНИКИ: Дніпропетровська міська громадська організація «Товариство шанувальників журналу „Бористен“». Національний гірничий університет. Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара. **ВИДАВЦІ:** Дніпропетровська міська громадська організація «Товариство шанувальників журналу „Бористен“», національний гірничий університет, Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара.

Постановою президії ВАК України від 9-го квітня 2008 року за номером № 1—05/4 журнал внесено до переліку наукових фахових видань України, у яких можуть публікуватися основні результати дисертаційних робіт з історії філології політичних наук, мистецтвознавства та культурології.

Номер рекомендовано до друку вченою радою НГУ України.

Підписано до друку 30.04.12 Формат 8018418, друк офсетний. Умов. друк. арк. 2,79

Зам. № 776 Тир. 1500.

Друк: ТОВ «Перша міська друкарня». Адреса: вул. Степового фронту, 11-а, м. Павлоград Дніпропетровської обл., Україна, 51400.

УКРАЇНО,

ти - моя

молитва...

Василь СІМОНЕНКО

З Б І Р Н И К

Тарас ШЕВЧЕНКО

СТОЇТЬ В СЕЛІ СУБОТОВІ

Стоїть в селі Суботові
На горі високій
Домовина України,
Широка, глибока.
Ото церков Богданова.
Там-то він молився,
Щоб москаль добром і лихом
З козаком ділився.
Мир душі твоєї, Богдане!
Не так воно стало;
Москалики, що заздирили,
То все очухали.
Могили вже розривають
Та грошей шукають,
Льохи твої розкопують
Та тебе ж і лають,
Що й за труди не находять!
Отак-то, Богдане!
Занапастив еси вбогу
Сироту Україну!
За те ж тобі така й дяка.
Церков-домовину
Нема кому полагодить!!
На тій Україні,
На тій самій, що з тобою
Ляха задавила!
Байстрюки Єкатерины
Сараною сіли.
Отак-то, Зіновію,
Олексіїв друже!
Ти все оддав приятелям,
А їм і байдуже.
Кажуть, бачиш, що все то те
Таки й було наше,
Що вони тільки наймали
Татарам на пашу
Та полякам... Може, й справді!
Нехай і так буде!
Так сміються ж з України
Сторонні люди!
Не смійтеся, чужі люде!
Церков-домовина
Розвалиться... і з-під неї
Встане Україна.
І розвіє тьму неволі,
Світ правди засвітить,
І помоляться на волі
Невольничі діти!..

Вікторія НИЧ

Я МОВОЮ ВКРАЇНСЬКОЮ МОЛЮСЬ

Коли до серця крадеться тривога, —
За долю України я боюся, —
З молитвою звертаюся до Бога
І мовою українською молюсь.

Прошу для України в Бога щастя
І захисту для всіх її дітей,
А мова українська, мов причастя,
Теплом своїм торкається грудей.

О Боже мій Великий, Всемогутній!
Мою українську мову порятуй
І в світлий день прищестя, в день майбутній,
Вкраїні Царство Боже подаруй.

Коли до серця крадеться тривога, —
За долю України я боюся, —
З молитвою звертаюся до Бога
І мовою українською молюсь.

• ВІТАННЯ З 250-ІМ ЮВІЛЕЙНИМ НОМЕРОМ

Шановний колектив Всеукраїнського щомісячника «Борисфен»!

Приміть щирі вітання з нагоди виходу ювілейного 250-го номеру літературно-мистецького, публіцистичного та науково-популярного щомісячника!

Знаю, ваше видання, як одне з провідних засобів масової інформації не тільки на Дніпропетровщині, але й в Україні, котре впливає на розвиток державницьких процесів, сприяє демократичному розвитку країни. На сторінках часопису завжди друкуються матеріали високого рівня, що об'єднують широку читацьку аудиторію.

Здоров'я і творчої наснаги вам, колективові однодумців, якому до снаги виконання найскладніших творчих завдань. Талановитих вам авторів, ретельних і доброзичливих дописувачів, вдумливих читачів.

Прощатися і добробуту!

З найкращими побажаннями

Заступник голови облдержадміністрації Марія ПУСТОВА.

Привітання Геннадія ПІВНЯКА, ректора НГУ, академіка НАН України з нагоди виходу 250-го номеру журналу «Бористен»

У Дніпропетровському регіоні журнал «Бористен» відомий своїм неупередженим стилем. У ньому друкуються ексклюзивні статті та літературні твори, які завжди зацікавляють читача. Творча співпраця Національного гірничого університету з редакцією журналу на чолі з журналістом, письменником Фіделем Сухоносом розпочалася більше 30 років тому. За цей час на сторінках журналу вийшло чимало статей, що висвітлюють освітнє, наукове та культурне життя гірничого. До того ж, у «Бористені», як виданні ВАК України, друкуються концептуальні роботи наших науковців.

Приємно, що співпраця колективів редакції та Національного гірничого університету виникла не просто з домовленості, а однакового бачення багатьох питань гуманітарної сфери. Це стало відправним пунктом створення спільного щорічного конкурсу ім. О. Гончара на кращу публікацію в літературно-мистецькому, публіцистичному та науково-популярному щомісячнику «Бористен». Нагородження лауреатів конкурсу традиційно відбувається в Центрі культури української мови ім. О. Гончара НГУ.

Колективу нашого університету імponує, що «Бористен» виступає не лише як друковане видання. Досить часто саме від редакції журналу надходить ініціатива до різних заходів по відродженню забутих імен в літературі. Саме завдяки щомісячнику постало питання перейменування вулиці паралельній гірничому університету на честь нашого видатного земляка, письменника Олеса Гончара. До розвитку цієї ідеї приєдналась кафедра історії та політичної теорії НГУ, вплинувши на швидке рішення щодо перейменування вулиці. Так, спільними зусиллями було досягнуто поставленої мети.

«Бористен», окрім іншого, вирізняє те, що він тримає зв'язок з західною українською діаспорою, її талановитими представниками. У неординарності їх поглядів, особливому патріотизмі не раз пересвідчувались студенти НГУ під час творчих зустрічей з ними. Всім, хто працює над виходом журналу у світ, колектив Національного гірничого університету бажає творчої наснаги, здоров'я, щастя. Ваші читачі завжди з радістю чекають нових номерів журналу. Їх публікації — цікаві та різножанрові — сприяють розвитку публіцистики в Україні й за кордоном. Нехай Вам щастить!

Шановні бористенівці!

Вихід у світ ювілейного номера часопису «Бористен» — яскраве свідчення успіху видання. Радий, що від першого й до ювілейного 250-го номеру ми торували цей шлях разом, адже журнал «Бористен» і Дніпропетровський національний університет імені Олеса Гончара сповідує ідеали високоосвіченого суспільства, де пріоритетними є засади гуманізму і патріотизму.

Приємно, що в нашій швидкоплинній буденності відбуваються такі знаменні події, які допомагають незайвий раз гідно оцінити роботу колег, друзів і вихованців. Дописувачами часопису є науковці, аспіранти та студенти ДНУ, для яких журнальні шпальта стали місцем для апробації результатів наукових досліджень, обміну фаховим досвідом та творчих шукань у мистецтві слова. А дискусії з актуальних проблем сьогодення роблять «Бористен» високою трибуною для всіх небайдужих громадян, хто опікується розвитком сучасної України, шанобливо вивчає її минуле та зі щирою надією будує майбутнє.

Ваша самовіддана й невтомна праця на просвітницькій ниві дає багатий ужиток: як повноводний Борисфен згуртовує рідні землі, так і сторінки журналу об'єднують життєдайною наснагою українців по всьому світові. Щастя вам!

Ректор Дніпропетровського національного університету ім. О.Гончара М.В. ПОЛЯКОВ.

ЗМІСТ

ВІРШІ	2 СТОР. ОБКЛАДИНКИ
МАРІЯ ПУСТОВА, ПРИВІТАННЯ	1
ПРИВІТАННЯ РЕКТОРА ДНУ	1
ПРИВІТАННЯ РЕКТОРА НГУ	1
ІНФ. ДНУ, «ПОДАЙ РУКУ ДРУЖБИ»	2
О. НІКІЛЄВ, ПРИВІТАННЯ	3
НАТАЛІЯ ЛІСНЕВСЬКА, «НГУ ВІДВІДАЛА НАДЗВИЧАЙНИЙ ТА ПОВНОВАЖНИЙ ПОСОЛ СПОЛУЧЕНИХ ШТАТІВ МЕКСИКИ В УКРАЇНІ ПАНІ БЕРЕНІСЕ РЕНДОН ТАЛАВЕРА»	4
БОГДАНА БОРИСОВА-МАРЦИНА, «НЕБО НАД ДНІПРОМ»	5

НТОНІНА БОЛЮРА, «СПОРІДНЕНИЙ ІМЕНЕМ З ПРАДАВНЬОЮ РІКОЮ, БОРИСТЕН, ЯК І РІКА, ЄДНАЄ УКРАЇНСТВО»	5
ІНФ. ГОУН ОДА, «ПРОЙШОВ ТЕЛЕМІСТ МІЖ ДНУ ТА ЄВРОПЕЙСЬКИМ ЦЕНТРОМ ЯДЕРНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»	6
О. ДЕМЧИК, ПРИВІТАННЯ	6
ІНФ. ДНУ, «ОЛЕСЬ ГОНЧАР ПРО ЛИЦАРІВ ДУХУ»	7
НАТАЛІЯ АНДРЮЩЕНКО, «ГОНЧАРІВСЬКІ ЧИТАННЯ В НГУ»	7
ЛАРИСА ШИПКО, «УКРАЇНЦІ В США»	8
ЛЮБОВ ЧЕРНУХА, ВІРШІ	10
В. СТАРЧЕНКО, «РОМАНТИЧНИЙ МАЙСТЕР УКРАЇНСЬКОЇ ТЕМИ»	11
Я. СТЕХ, ПРИВІТАННЯ	13
Є. БАДІН, «ВИНИКНЕННЯ ЕТНОНІМУ СЛОВ'ЯНИ»	14
ДАРИНА СУХОНИС-БУТКО, «НЕЙМОВІРНІ ФАКТИ»	17
О. КУЧМА, «ПРЕЗЕНТОВАНО ЗБІРКУ «КАЛИТА»»	18
Л. ЯКОБЧУК, Л. ХМЕЛЬКОВСЬКИЙ, «БІБЛІЯ І ФЕНОМЕН КУЛЬТУРИ»	19
АНАСТАСІЯ МАМАЛИГА, НІНА ВЕРНИГОРА, «ДИСКУРС ЖИТТЯ І ТВОРЧОСТІ»	20
ЛЮБА ВАСИЛІВ-БАЗЮК, ВІТАННЯ	23
М. ДУПЛЯК, ПРО «РОЗКВІТ І ТРАГЕДІЮ ЛЕМКІВЩИНИ»	24
В. ЛУЦЕНКО, «БУРХЛИВИЙ ПЛИН «БОРИСТЕНУ» БЕЗ ПАРТІЙ І «ГРОШОВИХ МІШКІВ»	26
М. АЛЕКСЄЄВ, «ПРО ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ СУЧАСНИХ ІТ- СПЕЦІАЛІСТІВ»	27
ЛАРИСА СУТУЛІНА, «ТАКА ДАЛЕКА І БЛИЗЬКА БРАЗИЛЬСЬКА УКРАЇНА»	29
В. БАРНА, ВІТАННЯ	33
Ф. СУХОНИС, «ПРО КНИГУ АВТОРА З КАНАДИ, ВИДАНУ У ДНІПРОПЕТРОВСЬКУ, БІЛЬШЕ ДІЗНАЛИСЯ В КИЄВІ»	34
ВІТАННЯ НГУ	35
ДАРИНА СУХОНИС-БУТКО, «УКРАЇНСЬКІ КОВБОЇ АБО ПОДАРУНКОВІ КАТАННЯ НА КОНЯХ — СЕРВІС ПО- ДНІПРОПЕТРОВСЬКІ»	36
ВІРШІ, ВЕСНЯНИЙ РОЗМАЙ	36
КОЛЬОРОВА ВСТАВКА, КРАЩІ СТРАВИ УКРАЇНСЬКОЇ КУХНІ, РЕКЛАМА	3-4 С. ОБКЛАДИНКИ

ФЕСТИВАЛЬ НАЦІОНАЛЬНИХ КУЛЬТУР «ПОДАЙ РУКУ ДРУЖБИ»

Для зміцнення взаєморозуміння і дружби між народами у Дніпропетровському національному університеті ім. Олеся Гончара відбувся фестиваль національних культур «Подай руку дружби». У ньому взяли участь іноземні студенти з різних факультетів, також на захід прибули представники національних спільнот Азербайджану та Киргизстану.

Студенти-іноземці презентували цікаві й пізнавальні доповіді про свої країни, естрадні китайські та киргизькі пісні, азербайджанський національний танок — лезгінку і туркменський народний танок — Кюшт-депді, гру на китайському народному музичному інструменті. Кожен виступ супроводжувався шквалом позитивних емоцій та бурхливих овацій, у глядацькій залі протягом усього фестивалю майоріли прапори різних країн. Як відзначали згодом представники національних спільнот, захід був сповнений суперпозитиву.

Іноземні студенти навчаються у багатьох ВНЗ України, але ідея проведення фестивалю національних культур належить саме Дніпропетровському національному університету. Кафедра перекладу і лінгвістичної підготовки іноземних студентів працює тут з 1989 року. «Першими нашими вихованцями були студенти з Німеччини, - розповіла завідувач кафедри лінгвістичної підготовки іноземних студентів факультету української й іноземної філології та мистецтвознавства ДНУ Олена Іванівна Панченко. - Вони нас не забувають, пишуть листи про своє життя у рідній країні. Потім були студенти з Англії, арабських країн, Китаю. Ми не лише навчаємося, а й уміємо відпочивати: завжди святкуємо новий рік, коли студенти починають говорити українською і російською, читати вірші, співати пісні цими мовами. Традиційно проводимо науково-практичні конференції, де студенти демонструють уже достатньо високий рівень володіння українською чи російською. Дуже популярний

захід серед іноземних студентів нашого міста — конкурс читців, який щорічно проводиться у березні і збирає велику кількість глядачів та учасників. Поїздки у Петриківку, де іноземці вчать живопису в українських майстрів, Хортицю, Крим, Кочережки (табір відпочинку для студентів ДНУ) теж сприяють жвавому вивченню української й російської мов».

Фестиваль національних культур «Подай руку дружби» цього

року набув небаченого розмаху, про що відзначив проректор з науково-педагогічної роботи у сфері міжнародної співпраці ДНУ Михайло Павлович Дяченко. «Ми вирішили познайомити між собою усіх студентів-іноземців, надати їм можливість показати власну культуру, обряди, традиції. У нашому комп'ютеризованому сьогодні забуваються культурні надбання, але загальновідомим є факт, що нації без культури не виживають. В ДНУ навчається понад 300 студентів з 24 країн світу. Усі вони є гармонійними особистостями, оскільки і навчаються, і активно зберігають та розвивають культурні цінності. Це студенти з Китаю, Азербайджану, Туркменистану, Киргизстану, Узбекистану, ряду африканських країн. Ми усіляко їм допомагаємо адаптуватися до умов життя в Україні і від-

чувати себе як удома», - зазначив начальник відділу підготовки фахівців для зарубіжних країн ДНУ Геннадій Анатолійович Онищенко.

На фестивалі був присутній засновник Міжнародної студентської організації Сергій Бобриков. Діяльність його компанії полягає у тому, щоб пропонувати іноземним студентам скористатися українською системою освіти, при цьому інтегрувати її у світовий простір і одночасно зберегти національні інтереси України. Організація здійснює юридичний супровід іноземних студентів на території України, які не знають наших законів, і загалом захищає їхні інтереси. На думку С. Бобрикова, фестиваль є яскравим прикладом міжнародної співпраці, а взаємний обмін культурними особливостями безпосередньо допоможе іноземним студентам порозумітися між собою й пристосуватися до умов життя в Україні.

«Ми повинні бути опорою одне одному. Де б ми не жили, ми повинні цінувати і поважати мову і культуру країни, в якій живемо. Від імені всіх іноземних студентів хочу подякувати українському народу за гостинність і тепле ставлення й закликати подати руку дружби одне одному незалежно від національності та віри», - сказав голова ради іноземних студентів ДНУ Намаззат Мірхаліл.

Інформаційно-аналітичне агентство ДНУ ім.О.Гончара.

• ВІТАННЯ З 250-им ЮВІЛЕЙНИМ НОМЕРОМ

Ювілей — це гарний привід озирнутися назад і проаналізувати зроблене. От ювілей «Бористену», і став приводом для моїх роздумів про місце журналу в культурному житті краю, про людей, що займаються його підготовкою, або мають творче відношення до нього. Подумки оглядаючись на пройдений журналом шлях, який уклався у 250 номерів, як історик можу відмітити одну важливу лінію в його роботі, якій він залишається бути вірним впродовж більш як 20 років свого існування, це збереження історичної пам'яті. Вияв зазначеного знаходить вираження у різних формах.

Важливу складову цього напрямку роботи журналу становить публікація наукових статей з тих чи інших проблем історії України, різних її регіонів. Це і проблеми «допотопної історії», і історії часів перебування на її теренах різних народів, починаючи з киммерійців та скіфів. Велике місце належить публікаціям про часи козацькі, з самих перших згадок про них і до часів Нової Січі. Це і передруки свідчень перших польських мандрівників про населення України, його традицій, звичаї умови життя, праці, військове мистецтво тощо, і польських та вітчизняних дослідників з їхніми оцінками тих подій. Чимало матеріалів присвячено пізнішим періодам історії України, включаючи й зовсім недавнє минуле: роки Другої світової війни, повоєнний період, 50-ті—60-ті роки ХХ століття.

Велике місце займають матеріали про культурних діячів, представників літератури, мистецтва, спорту, освіти попередніх періодів. Постійно друкуються уривки з мемуарів, які відбивають долю людей, історію їх життя, в яких висвітлюється пережите, подається бачення тогочасних подій. Цікавими є публікації про долю наших земляків, які в силу різних життєвих та історичних обставин опинились за кордоном.

Привертає увагу і такий спосіб збереження історичної пам'яті, яким достатньо широко користується журнал, як публікація матеріалів про географію нашої держави та різних її регіонів як у давні, так і у новітні часи, про народні звичаї та повір'я, про походження назв топонімів та гідронімів, різних місцевостей, українських прізвищ.

Але особливе місце в роботі журналу по збереженню історичної пам'яті є висвітлення у різних формах Голодомору 30-х рр. З самого його започаткування ця проблема проходить червоною ниткою і має різноманітний прояв. В журналі широко друкувалися спогади людей, що особисто пережили ту трагедію. Як особисто надіслані, так і зібрані дослідниками тих подій. Друкувалися і продовжують друкуватися наукові публікації з проблеми, присвячені різним її аспектам. Важливим напрямком у цій роботі є те, що журнал тримає у полі свого зору вихід нових досліджень, нових збірок документів і спогадів, і оперативно сповіщає своїх читачів у докладних повідомленнях. Особливо слід відзначити, широке залучення до цієї роботи молоді. Журнал 2008 р. провів серед молодих людей літературний конкурс «Голодомор очима молодих». Виявилось багато небайдужих. У першу чергу — серед студентів. Кращі роботи, а це були вірші, есе, вміщено на сторінках журналу. Але робіт, які хвилювали душу і показали ставлення молодого покоління до тієї трагедії, було надзвичайно багато — вони склали цілу книгу, яка і була надрукована.

Принагідно слід зазначити, що молодь активно співпрацює з журналом. І думається, що однією з причин цього є активна та плідна його робота по збереженню історичної пам'яті. Тож так тримати, Бористене та всі долучені до його видання.

З повагою і побажанням творчого довголіття, незмінної наснаги на ниві журналістики та успіхів у важливій справі — збереженню історичної пам'яті.

Олександр НІКУЛЬСЬ, доктор історичних наук (ДНУ).

30 БЕРЕЗНЯ, В РАМКАХ ВІЗИТУ ВВІЧЛИВОСТІ ДО ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ ОБЛАСТІ, НГУ ВІДВІДАЛА НАДЗВИЧАЙНИЙ ТА ПОВНОВАЖНИЙ ПОСОЛ СПОЛУЧЕНИХ ШТАТІВ МЕКСИКИ В УКРАЇНІ ПАНІ БЕРЕНІСЕ РЕНДОН ТАЛАВЕРА

Пані Посол, яка прибула у супроводі радника голови ОДА Миколи Ситника, зустрічали ректор Геннадій Півняк, а також проректор

з міжнародних зв'язків Олександр Шашенко. В залі Вченої Ради Беренісе Рендон Талавера виступила з доповіддю перед студентами і співробітниками університету.

Нагадаємо, що цього року Україна і Мексика відзначають 20-річчя встановлення дипломатичних відносин. З цього приводу міністр закордонних справ України Костянтин Грищенко відвідав Мексику, де було підписано договір про співпрацю. Тож основною метою візиту Надзвичайного та Повноважного Посла, за словами самої пані Талавера, є налагодження культурних, економічних, інвестиційних і академічних зв'язків між Мексикою і Дніпропетровським регіоном, який вважається провідним у багатьох сферах. Посол також відмітила, що у зв'язку з відкриттям у Мексиці Аерокосмічної агенції, її країну цікавить великий досвід, який має Україна у цій галузі.

«Я маю честь бути першим послом Сполучених Штатів Мексики в Україні, і ми працюємо над тим, що зближувати наші народи і уряди, перебуваючи не лише у Києві, а й відвідуючи регіони. Тож мені дуже приємно відчувати такий теплий прийом, який я отримала тут і зокрема у вашому університеті» - зазначила пані Посол.

Під час зустрічі Посол висловила побажання визначити в Мексиці місто-побратим для Дніпропетровська, а також подібний до НГУ великий, потужний технічний вуз для наукового співробітництва, обміну студентами і стажування, чому пообіцяла всіляко сприяти. Вона повідомила студентам, що вже другий рік для них є можливість отримати грант на навчання в Мексиці і всі бажаючи мають прекрасну нагоду поборотися за нього за умови знання іспанської мови.

Ректор Геннадій Півняк запевнив пані Беренісію Талавера, що в гірничому Мексика може підготувати високоякісних фахівців для своєї сировинно-видобувної промисловості, паливно-енергетичної сфери, спеціалістів в галузі інформаційних технологій, економіки і машинобудування, оскільки за оцінкою ЮНЕСКО НГУ входить до трійки найкращих технічних вузів України. Він також висловив зацікавленість в запровадженні програм обміну і стажування, аби надавати такі можливості кращим студентам обох країн.

Серед перспективних напрямів співробітництва пані Посол відмітила

Не оминула своєю увагою пані Талавера і проблеми планетарного характеру. Як представник нащадків культури майя вона заспокоїла всіх присутніх, повідомивши, що «кінця світу» у грудні 2012 року не відбудеться. Всім відома дата, виявляється, є лише завершенням великого циклу, на який знані в астрології і математиці майя робили свої передбачення. Проте вона підтвердила, що за цими передбаченнями дійсно грядуть великі зміни космічного характеру і все людство вже має змогу відчувати їх на собі тією чи іншою мірою.

Після спілкування з аудиторією пані Талавера відвідала музеї гірничого, де отримала з рук ректора сувенір з українського агату, пообіцявши, в свою чергу, подарувати геолого-мінералогічному музею зразки з надр своєї Батьківщини. Пані Талавера відвідала також Україно-Іспано-Латиноамериканський центр, де директор Ріотана Фомінічна Устинова познайомила гостю з методиками викладання іспанської.

Зазначимо, що окрім гірничого, за три дні перебування в області пані Посол відвідала ВО «Півден-

також туризм, повідомивши, що Мексику відвідує понад 5 тисяч українців щороку і останнім часом їхня кількість зростає. На цей показник впливає простота отримання мексиканської візи (достатньо простої on-line реєстрації на сайті посольства) і, безумовно, популяризація захоплюючих краєвидів та смачної кухні.

маш», КБ Південне, Торгово-промислому палату міста, Дніпропетровський Національний історичний музей ім. Д.І. Яворницького, а також дала прес-конференцію в ІА «Новый Мост».

Наталія ЛІСЧЕВСЬКА,
прес-центр НГУ.

• НА КОНКУРС ТВОРЧОЇ МОЛОДІ МАРУСИ ТА ІВАНА ГНИП

Богдана БОРИСОВА-МАРЦИНА

**Небо над Дніпром —
Хто без тебе я?
Небо над Дніпром,
Кличе кров моя!
С. Вакарчук**

Дніпропетровськ, я
кохаю тебе до нестями!
Люблю твої дощі, про-
спекти, квітучі акації, на-
бережну, квіти, театри,
бруківку, університети,
бібліотеки, вокзали, хра-
ми, вулички, твою хариз-
му і людей, і небо над
Дніпром!

Хочеться плакати від
щастя, коли бачиш ці довгоочікувані зустрічі на нашому
вокзалі, поцілунки, обійми, сльози радості, блискучі очі,
щирі усмішки!

Я дивилась у вікно на мій Дніпро і пила з термосу га-
рячий чорний чай з медом, слухаючи в навушниках улюб-
лену музику. І так легко завжди говорити моему місту «До
відзенья!», бо Дніпропетровськ — мій талісман, що завжди
зі мною. Важливо мати своє місто-талісман, місто-душу.

І як же добре, коли є кому привозити київські торти,
листівки, магнітики на холодильник. І як чудово, коли є ко-
му писати листи, і звіди, з іншого міста зателефонувати і
сказати: «Я люблю Тебе!»

Ну, привіт, Дніпропетровськ! Я знову повернулась до-
дому! Коли ми переїжджали залізничний міст — хотілося
плакати від щастя, бо на мене чекало гаряче, помаранче-
ве від заходу сонця, рідне, надзвичайно красиве небо
над Дніпром! Ти завжди зі мною! Ти — сила моя! Ти — мій
талісман, моя Афіна!

Осінь...Наша... Кавова...

Горіхова, трохи прохолодна зранку. Осінь. Наша. Ка-

вова. На автобусних зупинках ввечері. Вона наскрізь про-
никає теплом, гріє руки і посміхається твоїми вустами.

Вона вимірюється кроками, телефонними дзвінками,
шаленим серцебиттям і моментами зустрічей — найкра-
щими, найочікуванішими.

Вона грає в навушниках львівські лісні, і говорить
твоїм голосом в динаміках телефонів. Вона п'є бергамо-
товий чай з медом з великих помаранчевих філіжанок,
шурхотить жовтим листям на наших дорогах, гуляє за-
тишними вечірніми вулицями нашого міста, зіграє теп-
лом щирих очей, в'язаних светриків і улюблених шаликів.
Вона в нас, а ми в ній. Осінь в нас — це коли листям
кружляють всередині емоції, почуття. Це, коли Ти кладеш
листочок між сторінок старої улюбленої книжки — і через
багато-багато років знаходиш... І він зовсім не зміни-
вся... Він зберіг всі твої секрети...

Осінь...Наша...Кавова...На автобусних зупинках ввечері...

Доброго ранку, моя Україно!

Доброго, радісного, світлого ранку моя Україно! Як ба-
гато всього дивовижного в житті чекає, як багато незвідан-
ного, як у казці — все цікавіше стає жити далі. Вранці все
пробуджується, все починається — новий день, нові ра-
дощі, нові зустрічі, нові успіхи, прокидаються сили всере-
дині. Як добре, що ти народилася на цей світ, як чудово,
що ти є, світ любить тебе. Справи чекають на тебе, успіхи
чекають тебе. Твори, вдосконалюйся, у тебе все вийде,
твої бажання збудуться. З тобою ті, кого ти любиш, вони
допомагають тобі. Скільки всього хорошого, потрібно ба-
гато всього відсапнути. Ти сильна, ти чудова, успішна,
здорова, повна сил. Як добре, що у тебе все є — ти у се-
бе є, це найголовніше. У тебе все вийде! Твої справи чу-
дові, ти потрібна людям, у тебе великі плани на це життя,
ти багато чого досягнеш, ти прекрасна. Все добре, стіль-
ки багато всього, спіральки цілей, скільки потрібно зроби-
ти — все встигнемо! Доброго ранку тобі, Україно моя!

• ВІТАННЯ З 250-им ЮВІЛЕЙНИМ НОМЕРОМ

Споріднений іменем з прадавньою рікою, «Бористен», як і ріка, єднає українство.

Завдячуючи комуністам та світовим війнам ареали мешкання громад українського етносу розповсюджені
чи не на всіх континентах планети. Навіть в Антарктиді присутнє українство. Щорічно там несе нелегку
вахту загін мужніх українських науковців. На жаль, спілкування з ними можливе лише по радіо. А, якби була
пошта, то й туди б напевно сягало літературномистецьке, публіцистичне та науково-популярне
всеукраїнське видання — журнал «Бористен». Адже сягає воно аж в Австралію — найближчу сусідку холодного
континенту в Тихому океані.

...Кожен, кому певний час доводилось мешкати задалеко від рідного краю, добре знає як дорога ота
вісточка, що приходить з рідної землі у будь-якому форматі. Двадцять довгих, нині ювілейних років,
наддніпрянський журнал Бористен вірою і правдою слугує українським діаспорам світу такою щедрою звісткою з
рідного краю. Насамперед таким потужним та впливовим громадам наших земляків, які знайшли свою другу
Батьківщину на теренах Америки, Канади, Бразилії...

Щомісячна звістка дійсно була завжди щедрою. По-перше, зі шпальт видання для етнічних побратимів
щиро лилась незасмітана рідна мова. І це певною мірою вгамовувало їх вічну жагу до рідного слова. До того
ж, барвисте слово пращурів співвітчизникам несло і хвилюючу лірику, і цікаві оповідки, і неперевершений
український гумор, а також гостру актуальну публіцистику і такі ж політичні ремарки...

Для українства по обидва боки океану свою вагу завжди мали і рядки, що породжували рефлексію з
патріотичним щемом, та переконливі історичні дослідження фахівців, що захищали як кордони української
землі, так і світові здобутки етносу в науці, культурі, мистецтві або не давали паплюжити авторитет
високих історичних постатей нації.

Гортаючи сторінки видання, в очі кидається, зокрема, і таке. Молодь в Бористені, насамперед креативна,
завжди має слово. Світлина тут не поодинокі, змістовні, якісні та доречні.

Часто-густо з розлогим словом, крокуючи по лабіринтах пам'яті, цікаво виступають на сторінках
часопису його друзі, що мешкають на світових теренах.

В окремих випадках журнал виконує роль, так би мовити, кафедри, з якої з обох боків океану струмить
вагоме, позитивне слово на адресу України. І це вельми добре, бо про рідну неньку завжди треба дбати.

Антоніна БОЛЮРА, народний депутат України.

НА ДНІПРОПЕТРОВЩИНІ ПРОЙШОВ ТЕЛЕМІСТ МІЖ ДНІПРОПЕТРОВСЬКИМ НАЦІОНАЛЬНИМ УНІВЕРСИТЕТОМ ІМ. ОЛЕСЯ ГОНЧАРА ТА ЄВРОПЕЙСЬКИМ ЦЕНТРОМ ЯДЕРНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ (CERN, ШВЕЙЦАРІЯ) З ПИТАНЬ РОЗВИТКУ НАУКОВОЇ ДУМКИ

У рамках реалізації регіонального проекту «Новий Дніпропетровщині — новий стандарт освіти», ініційованого губер-

натором Олександром Вілкулом, навчальні заклади Дніпропетровської області активно розвивають міжнародні відносини. У регіоні реалізуються проекти з питань обміну професорсько-викладацьким складом, студентами, інформацією, документами та публікаціями. Проводяться зустрічі, семінари, конференції. Реалізуються спільні розробки навчальних програм та навчальних планів тощо. У рамках проекту на Дніпропетровщині відбулася науково-практична конференція (телеміст) між Дніпропетровським національним університетом ім. Олеся Гончара та Європейським центром ядерних досліджень (CERN, Швейцарія).

У телемості взяли участь члени Дніпропетровського відділення Малої академії наук України науково-технічного факультету Дніпропетровського національного університету ім. О.Гончара, провідних вищих навчальних закладів області та науковці Європейського центру ядерних досліджень.

У рамках програми науково-практичної конференції пройшли інформаційні лекції про останні досягнення у сфері ядерних досліджень та фізики високих енергій, які провели провідні фахівці Європейської організації ядерних досліджень. Головним проектом Центру на сьогодні є великий андронний колайдер. Його розробкою займаються понад 10 тисяч учених та інженерів зі 100 країн світу,

у тому числі й з України. На конференції також йшла мова про можливість співпраці науковців Дніпропетровської області та CERN.

«Дніпропетровщина активно співпрацює з міжнародним науковим співтовариством. Регіон має потужну базу, видатну плеяду науковців. Імена Михайла Янгеля, Олександра Макарова, Володимира Скалозуба, Володимира Ваняшина та багатьох інших назавжди увійшли в історію світової науки. Розвиток регіональної та національної наукової системи наразі є одним із ключових питань розвитку Дніпропетровщини. І обласна влада приділяє цьому питанню особливу увагу. В області діє регіональний проект «Новий Дніпропетровщині — новий стандарт освіти», спрямований на реалізацію цього питання. У рамках проекту налагоджено активний діалог з ученими різних країн світу, який дає можливість співпрацювати, обмінюватися досвідом, створювати нові спільні проекти», — сказав Олександр Вілкул.

У рамках проекту «Новий Дніпропетровщині — новий стандарт освіти» в загальноосвітніх навчальних закладах діють профільні класи, де учні за своїми уподобаннями та здібностями обирають профіль свого навчання. Для талановитої молоді в області працює система позашкільних навчальних закладів, яка залучає до наукових досліджень сотні дітей, формує їх світогляд, навчає ставити перед собою мету і досягати її. Повний спектр наукових напрямків дає можливість розвивати різносторонні обдарування школярів.

Кращі учні працюють у Дніпропетровському обласному центрі науково-технічної творчості та інформаційних технологій учнівської молоді. На базі Центру діє науково-технічний факультет, де навчаються понад 400 школярів обласного відділення Малої академії наук України з фізики, математики, астрономії, обчис-

лювальної техніки, приладобудування, прикладної економіки. Слухачі Малої академії наук мають можливість проводити досліді під керівництвом кращих науковців Дніпропетровщини, робити перші кроки у написанні наукових робіт.

Вищі навчальні заклади Дніпропетровської області активно розвивають міжнародні відносини. У регіоні реалізуються проекти з питань обміну професорсько-викладацьким складом, студентами, інформацією, документами та публікаціями. Проводяться зустрічі, семінари, конференції. Реалізуються спільні розробки навчальних програм та навчальних планів тощо.

Наразі Дніпропетровський національний університет ім. О.Гончара співпрацює з 90 вищими навчальними закладами світу, Національний гірничий університет підтримує ділові відносини з

вищими навчальними закладами 40 країн світу, Дніпропетровський державний аграрний університет (ДДАУ) — з ВНЗ 18 країн світу, Дніпропетровський університет економіки і права співпрацює з 5 країнами світу.

В області проводяться конкурси «Краща рада молодих учених», «Найкращий молодий науковець» і «Молоді вчені — Дніпропетровщини». За підсумками цих конкурсів близько 40 студентів, педагогів та молодих вчених Дніпропетровщини у 2011 році пройшли стажування у провідних вишах світу.

Інф. ГОУН ОДА

• ВІТАННЯ З 250-ІМ ЮВІЛЕЙНИМ НОМЕРОМ

Шановний Фіделе Анатолійовичу!

Вітаю Вас та колектив редакції Всеукраїнського щомісячника «Борисфен» з нагоди виходу ювілейного — 250 номеру.

Практично немає важливих питань минулого і сучасного життя, які б не знаходили висвітлення на сторінках Вашого журналу. Усі матеріали — від маленьких інформаційних до великих аналітичних — вирізняються глибиною, мудрістю, толерантністю, високим рівнем професіоналізму.

Шпальти Вашого журналу стали справжнім міжнародним майданчиком для висвітлення здобутків освіти Дніпропетровщини, утвердження нового освітнього стандарту нашої краю.

Дуже радий, що упродовж багатьох років освітяни й колектив «Борисфену» йдуть однією стежиною співробітництва та порозуміння.

Від імені освітянської спільноти бажаю Вам міцного здоров'я, творчої наснаги, нових успіхів у розбудові незалежної України.

З повагою, в.о. начальника головного управління, освіти і науки облдержадміністрації, Олександр ДЕМЧИК

• У МІСТІ НА ДНІПРІ ПРОЙШЛИ ГОНЧАРІВСЬКІ ЧИТАННЯ**«ОЛЕСЬ ГОНЧАР ПРО ЛИЦАРІВ ДУХУ»**

Третього квітня на факультеті української й іноземної філології та мистецтвознавства Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара пройшли традиційні науково-літературні читання, присвячені творчості великого українського письменника, випускника ДНУ, «Олесь Гончар про лицарів духу».

Цьогорічні Гончарівські читання, організовані викладачами кафедри української літератури і студентами 1—3 курсів ДНУ, були присвячені «лицарям духу», тобто тим прикметним поста-

тям нашої культури і літератури, до яких свого часу апелював Олесь Гончар у свої текстах. У художніх творах це Олександр Довженко з оповідання «Двоє вночі» та «козацький батько» Дмитро Яворницький з роману «Собор» і повісті «Спогад про океан». Героями збірок літературно-критичних статей є Юрій Яновський, Остап Вишня, Петро Панч, Катерина Білокур, Григорій Тютюнник, Галина Кальченко та інші визначні діячі культури.

Відкриваючи засідання, проректор з науково-педагогічної роботи у сфері гуманітарної освіти та виховання молоді, професор Валентин Іваненко щиро й сердечно привітав учасників. Він підкреслив, що у зірковому сузір'ї найяскравіших постатей української історії ХХ ст. Олесь Гончару належить особливе місце:

— Ми пишаємося тим, що Олесь Гончар є вихованцем нашого університету, куди він прийшов після війни для продовження навчання на філологічному факультеті, перерваного війною в Харківському університеті. Саме тут, у стінах університету, гартувався його самобутній талант. ...

До уваги учасників читань була запропонована доповідь «Олесь Гончар у діалозі поколінь (на прикладі літератури Придніпров'я)» знавця літературного процесу ХХ століття, людини, яка упродовж багатьох років займається творчістю Олеся Гончара, старшого наукового співробітника музею «Літературне Придніпров'я» Світлани Мартиненко. Цілком логічно вплетена в контекст читань і доповідь доцента кафедри української літератури Валентини Біляцької на тему «Василь Стефаник в рецепції Олеся Гончара».

Заключне слово на святі було надано людині, яка багато зробила для збереження пам'яті про Олеся Гончара, доклала чимало зусиль для виходу книг про Майстра, декану факультету, професору Ірині Поповій:

— Найголовніше, що Олесь Гончар цікавий для сучасної молоді, особливо студентської. Незважаючи на те, що письменника немає серед нас уже багато років, його діалог із сучасниками продовжується. Передусім, завдяки тим книгам, які сьогодні підготовлені про Олеся Гончара його рідними й близькими. І сьогоднішня наша зустріч — вагоме підтвердження цьому...

Інформаційно-аналітичне агентство ДНУ ім. О.Гончара

На фото:

Промовляє проректор Валентин ІВАНЕНКО.

ГОНЧАРІВСЬКІ ЧИТАННЯ В НГУ

На початку квітня в Центрі культури української мови ім. О. Гончара Національного гірничого університету відбулись традиційні Всеукраїнські Гончарівські читання, які тривали два дні. За їх шістнадцятирічну історію можна згадати неодноразові зустрічі з дружиною видатного письменника Валентиною Гончар, його сестрою — Олександрою Совою, онучкою — Олесею Гончар, племінницею — Тетяною Бондаревською. Всі вони є духовними натхненниками цієї щорічної події на Дніпропетровщині.

Вітальне слово ректора НГУ, академіка НАН України Геннадія Півняка дозволило більше дізнатися про особливості заходу. Справа в тім, що прагнення керівництва університету до всебічного розвитку студентів, привело до думки створення в гірничому єдиного серед технічних вишів України Інституту гуманітарних проблем, який очолив професор Віктор Пушкін. Багато творчих заходів, які проходять під егідою Інституту, допомагають студентам-технарям творчо реалізуватися, поглянути на світ з іншої точки зору. У організації Гончарівських читань молодь гірничого також з радістю бере участь.

«Кожен рік Гончарівські читання відрізняє щось особливе і неповторне, — зазначила під час відкриття заходу професор кафедри історії та політичної теорії НГУ Світлана Ігнат'єва, — а таємниця цього проста: нашими гостями є небайдужі, непересічні люди». Завдяки їм багата духовна спадщина видатного письменника Олеся Гончара розкривається його нащадкам. Особливістю цьогорічних читань стала презентація книги ректора Полтавського національного педагогічного університету ім. В. Г. Короленка, доктора філологічних наук Миколи Степаненка «Світ в оцінці Олеся Гончара: аксіосфера щоденникового дискурсу письменника».

Про своє знайомство з Олесем Гончаром розповів поет Сергій Бурлаков. Сьогодні в його збірках є кілька віршів, присвячених пам'яті Олеся Гончара. Один із них — «Пророчий сон», він зачитав перед аудиторією під час Гончарівських читань..

На урочистому заході виступив народний чоловічий ансамбль НГУ «Обертон», а студентський актив Центру представив інсценізацію уривку з роману Олеся Гончара «Людина і зброя». Програму читань продовжив традиційний полив Гончарівської верби, яку на подвір'ї Національного гірничого університету посадили Валентина Гончар, поет Іван Драч та ректор НГУ Геннадій Півняк.

День відкриття Гончарівських читань учасники завершили покладанням квітів до погруддя Олеся Гончара, а дружнє спілкування шанувальники творчості письменника продовжили у його сестри Олександри Сиви у Ломівці.

Наталія АНДРЮЩЕНКО

Фото Володимира КОРИННОГО.

УКРАЇНЦІ В США

Українська діаспора у Сполучених Штатах Америки належить до національної меншини з високим рівнем організації, освіти і культури. Тут діють різноманітні українські організації, зокрема освітні, соціальні та наукові. Серед них слід зауважити: Український Інститут Америки (культурно-освітній центр США, який в 1948 році заснував підприємець, уродженець Тернополя, Володимир Джус); Українська Вільна Академія Наук (науково-редакційний заклад, заснований в 1950 році, має свою бібліотеку і архів); Український Музичний Інститут в Америці (заснований в 1952 році разом з 12 дочірніми філіалами освітньої, редакційної та творчої діяльності); Український Конгресовий Комітет Америки (заснований в 1940 році, серед його членів наліковується 70 різних організацій, має автономну Шкільну Раду, яка координує роботу українських суботніх шкіл: видає книги українською мовою, займається підготовкою вчителів, складає програми. Великим досягненням Українського Конгресового Комітету Америки стало будівництво пам'ятника Тарасу Шевченку в Вашингтоні в 1964 році); Наукове Товариство імені (Тараса) Шевченка (1950); Товариство Українських Інженерів Америки; Українське Лікарське Товариство Північної Америки; Українсько-Американське Товариство адвокатів, і так далі.

Серед усіх них слід би було відзначити Український Науковий Інститут Гарвардського Університету (УНІГУ, англ. HURY), заснований в 1973 році у Кембріджі (Массачусетс, США) (Cambridge), як автономна установа разом із заснованими в 1968 році кафедрами мови, літератури та історії України в Гарвардському Університеті, а також з Українською Семінарією в складі Бібліотеки зазначеного університету, яка на сьогодні має стільки українських книг, скільки не має жодна з бібліотек в західному світі. Директором цього Інституту в 1973—1990 роках був відомий вчений, знавець по сходу (східнознавець) та історик Омелян Пріцак, його заступником, а згодом і директором — історик Ігор Шевченко. Ці двоє вчених заснували журнал англійською мовою "Гарвардські українознавчі студії", а Омелян Пріцак став ініціатором створення Міжнародної Асоціації Українців. Неможливо перебільшити оцінку всієї його праці та її величезне

значення для українців усього світу. Слід звернути увагу і на таку історичну подію — в 1957 році Союз Українських Студентських Товариств Америки (СУСТА) запросив його очолити кафедру українознавства УНІГУ/HURI, при Гарвардському Університеті. У зв'язку з тисячоліттям хрещення Руси-України 1984 року провідники УНІГУ вирішили реалізувати Гарвардський проект, важливою частиною якого планувалося видання «Гарвардської Бібліотеки Давнього Українського Письменства» у складі 150 томів. З 1987 року пуб-

лікується більше десяти фундаментальних томів видання. До реалізації проекту залучується також Інститут Літератури України (Інститут літератури НАНУ). В видавничу спілку входять компетентні вчені світу та України. Кожне видання здійснюється мовою оригіналу та в перекладі на англійську та українську мови. Серед книг: «Історія русів», «Слово о полку Ігоревім», «Києво-Печерський патерик», твори Юрія Дрогобича, Станіслава Оріховського, Павла Русина, Григорія Сковороди, Захарія Копистенського, Петра Могили.

Другий важливий проект було започатковано в 1984 році з ініціативи професора Дмитра Штогриня та за підтримки доктора Богдана Рубчака і професора Ральфа Фішера, то була Українська науково-дослідна програма Іллінойського університету в Урбана-Шампейн.

Основна функція програми — організація щорічних конференцій з питань української проблематики, кількість яких вже сягнула за круглу

цифру — 25. Конференції проходять в Університеті штату Іллінойс в рамках літньої Лабораторії Центру досліджень по Росії, Східній Європі та Євразії. Важливими інтересами цих конференцій і є проблеми цих регіонів. Тут зосереджувалась увага на актуальних питаннях українських політичних, культурних та економічних реалій, на житті в Україні та в діаспорі; досліджувались та заповнювались створені на протязі віків не підтверджені пробіли, викривлення та правомочності набуттів українських талантів та української культури. З 1989 року конференції перетворюються на спільний форум та міст між Україною континентальною інтелектуальною та "Україною розсіянною". Тут слід відзначити фігуру Дмитра Штогриня, який прийшов в Університет штату Іллінойс в 1960 році і займався реконструкцією слов'янського відділу бібліотеки університету. Під час його управління слов'янський та східно-європейський відділи досягли від десяти тисяч до близько 800 000 монографій та періодичних видань, а кількість книг українською мовою збільшуються до 70 000 томів і є однією з трьох найбільших колекцій за межами кордону України. Для розробки та розповсюдження української літератури сім'я Штогринів заснувала спеціальний одноіменний фонд ("Фонд Вічності").

Одним із проектів, ініційованим та забезпеченим українською спільнотою в США і Канаді був проект дослідження Голодомору 1932—1933 років на Україні. До 50-річчя цієї трагедії українського народу, в Конгресі США була створена "Комісія з голоду в Україні", яка зобов'язує вчених співробітників Гарварду дослідити цю проблему та надати висновки Конгресу. Доля обрала для цієї ролі здатного молодого вченого співробітника Джеймса Мейса, який так вболівав попри трагедію українського народу, що вже за короткий час виклав результати досліджень (близько 10 книг!) перед конгресменами. Думка вченого була однозначною — голод в Україні був заздалегідь запланований і є геноцидом проти українців. Така впевненість вченого не сподобалась багатьом віроповідним політикам, тож незабаром він вже був без роботи. Він став українцем за духом і до кінця свого блискучого, але дуже короткого життя, вже на Україні незалежній (парадокс!) боровся за визнання Голо-

домору як геноциду проти українців.

Окрім цих українських знаменитостей, в кожній галузі науки були ще українські вчені, які залишили важливий слід у науці. Серед них:

У галузі природничих і технічних наук:

Степан Тимошенко (1878—1972, народився в Чернігівській області України), засновник теорії опору матеріалів.

Ігор Сікорський (1889—1972, народився в столиці України — м. Київ), все-світньовизнаний «батько» вертольоту.

Отто Струве (1897—1963, походженням з Харкова, міста в східній частині України), першовідкривач міжгалактичної субстанції в фізиці зоряних атмосфер.

Юрій «Джордж» Кістяковський (1900—1982, народився в Києві), співаучасник процесу виробництва ядерної зброї.

Олександр Смакула (1900—1982, народився в Галичині, регіон України) здобув всесвітню славу за дослідження в області антирефлексійного покриття лінз.

Георгій Гамов (1904—1964, походженням півдня України, м. Одеса), піонер в галузі квантової теорії і космології, отримав світове визнання за розробку теорії Великого Вибуху (походження Всесвіту).

Микола "Нік" Голоняк (народився в 1928 році, син іммігрантів з Lemkivshchina словацький), нагороджений різноманітними державними, академічними та за досягнення в промисловому розвитку преміями США.

Гайдемари (Гайді-Марія) Стефанишин-Пайпер (народилася в 1963 році, дочка іммігрантів з Галичини, регіон України), перша українська жінка-космонавт НАСА. Вона побувала у космосі в 2006 році.

Михайло Яримович (1933, вихідець з українського Підляшся), астронавт, один з керівників НАСА, президент Міжнародної Академії Астронавтики (яка об'єднує більше тисячі видатних наукових співробітників з усіх куточків світу), президент підрозділу наукових досліджень НАТО, іноземний член Національної Академії Наук України, активний учасник українського громадського життя в США, також спрямовник студентської секції Товариства Українських Інженерів Америки.

Георгій Гамота (1939 року народження, місто Львів, Україна), офіційний, науковий, громадський діяч, директор з наукових досліджень в Пентагоні, директор Інституту науки і технології в Мічиганському університеті, автор багатьох наукових досліджень,

найбільш відомого п'ятитомника «Наука, технологія та конверсія в Україні».

У сфері мистецтва.

Яків Гніздовський (1915—1985, вихідець з українського міста Тернопіль), відомий художник, графік, кераміст, мистецтвознавець.

Олександр Архипенко (1887—1964, народився в Києві), загальновідомий інноваційний художник, скульптор, винахідник і експериментатор, він сконструював особливий механізм — «архипентуру».

Едуард Козак (ЕКО) (1902—1992, вихідець села Гірне, Львівська область), американський художник і карикатурист.

Василь Авраменко (1895—1981, село Стеблів, Черкаської області України), хореограф, актор. В Північній

Америці його називають «батьком українського танцю».

Павло Плішка (в 1941 році, батьки вихідці з України), оперний співак зі світовим ім'ям.

Джек Паланс (Палагнюк Володимир Джек) (1919 по 2006 рік, син українських емігрантів), пілот військового бомбардувальника, актор, володар «Оскара» (1991).

У сфері політики і економіки.

Терпелюк Петро — дипломат, посол США в Люксембурзі, спеціаліст в галузі економіки міжнародних відносин, засновник консалтингової фірми "Терпелюк і партнери».

Богдан Футей — (1939, вихідець села Бучач, Тернопільська область України), суддя федерального суду в США, доктор юридичних наук, член Американської колегії адвокатів та Української Асоціації юристів Америки, консультант Міжнародний фонд виборчих систем, Барт Ступак — (з 1952 року, народився в родині українських іммігрантів), політик, державний діяч, доктор юридичних наук, член Демократичної партії,

член Палати представників Конгресу США.

Осип Мороз — (з 1926 року, м. Підгайці Тернопільської області України), доктор економічних наук, кібернетик, аналітик, член Світової асоціації футурологів, автор книги "Модерна нація: українець у часі і просторі".

Адріан Сливоцький — (з 1951 року, син українських іммігрантів з провінції Івано-Франківськ, що на Україні), економіст, автор світових бестселерів з питань стратегічного управління, один з найбільш впливових вчених сучасного менеджменту, автор численних фундаментальних праць у галузі стратегічного планування бізнесу, зокрема найбільш відомої в світі праці "Міграція капіталу".

Юрій Шевельов — (1908 — 2002, Харків), лінгвіст, літературознавець, громадський діяч. Професор в університетах Гарварда, Колумбії, іноземний член Національної академії наук України (1991). Професор Українського університету в Мюнхені та університету в Швеції. Автор 17 книг, фундаментальних наукових праць: «Передісторія слов'янства: історична фонологія слов'янських мов» (1965), «Історична фонологія української мови» (1979), «Нарис сучасної української мови». Активний учасник в науковому та культурному житті української діаспори — віце-президент Асоціації українських письменників «Мистецький український рух», головний редактор журналу "Сучасність", член Американського лінгвістичного товариства, Інституту Мистецтв і Наук.

Феодосій Добжанський — (1900—1975, Немирів, Вінницька область України), біолог-генетик, зоолог, ентомолог, еволюціоніст, основоположник американської популяційної генетики, за свої наукові дослідження нагороджений 9 медалями пошани, є почесним членом 20 університетів світу. Вчений був наставником для своїх численних послідовників — серед них наступні генетики-еволюціоністи Wolles, J.Mur, R.Levontin, F. Aralu, D. Marinkovich, K.Krymbas, E.Beziger. Він був гуманістом і філософом. Ніколи не забував Україну, допомагав українським вченим, пристрасно цікавився життям на батьківщині.

Як в ніякій другій країні, в США добре розвинена система українських організацій: громадських, релігійних, культурних, освітніх, молодіжних, жіночих, кожна з яких може стати предметом дослідження.

Лариса ШИПКО

(<http://www.inmigranteucraniano.com/Ucraniano-s-en-EE-UU/16>, переклад з іспанської — Юрій Курнат).

• ПОЕТИЧНА ВІТАЛЬНЯ

Любов ЧЕРНУХА

Народилася в Херсонській області Нововоронцовського району, у с. Золота Балка, 11 грудня 1980 року. Закінчила в 2004 році Національний Університет Харчових Технологій в м. Києві, за освітою — технолог харчової промисловості. В 2006 році переїхала з чоловіком у м. Кривий Ріг. Працюю в ДП «Кривбасстандартметрологія». Пишу вірші зовсім недавно, тому великих літературних здобутків не маю. Друкувалася в альманахах для авторів-початківців «Велич слова», та «Ліра» в 2012 році. Беру участь в поточних конкурсах і маю надію бути в десятці фіналістів.

БРОДИЛА ДОЛЯ

Бродила доля — селами, містами,
Шукала тих, хто не чекав її.
Їх обіймала ніжними руками
І підіймала в небо на крилі.
Здивовані дарунками віддолі,
Не всі змогли подяку принести.
І так в полоні щастя мимоволі,
На дарах з неба ставили хрести.
За кожен кусень хліба із водою,
За вдих і видих, серця передзвін.
За часу плин невпинною ходою
Спасибі долі і низький уклін.

ЧАРІВНА НІЧКА

Полоскали верби у водичці коси,
Заплітали гілля у чудні вінки.
Соловей-аматор, тенор стоголосий
Чарував у небі зніжені зірки.
На своїм серпанку, місяць
розімлілий
Колисав хмаринку, стомлену удень.
За зорю червону промінець
несмілий,
Заховав початок вранішніх пісень.
Відчайдух-вітрище розгойдає
віття,
Розплете віночки — помахом руки.
Затріпочуть в небі зірочок суцвіття
І розбудить сонце заспані думки.

З кожним кроком долається грань
І здається дістанеш рукою,
Та засмоктує побуту твань
І межа заростає травою.
Ділить лінія навіпів простори,
На два береги — радість і сум,
Де безликі, мов тіні потвори
Топчуть зародки змучених дум.
На дорозі з думок свіжі квіти,
Застилають розпластане тіло,
Лише мрії не можуть зітліти
І витають за межами сміло.
Хоч на дні, але погляд угору
І проміння, мов трап із глибин,
Перетнувши буденність сувору,
Знов досягнеш духовних вершин.

КРИВАВА ЮНІСТЬ

Мені моя бабуса розказала,
Як було тяжко у далекі дні,

Коли земля під танками стогнала
І світ повстав палаючи в вогні.
А їй тоді було лише сімнадцять,
Лунав дзвінок, ясніло майбуття.
І в ту ж хвилину — годі
сподіватись,
Загроза смерті над твоїм життям.
Вони пташки, не вбрані, ще у пір'я,
Не бачили безмежності шляхів.
А вже зустріли на своїм подвір'ї
Обличчя смерті в масці ворогів.
Така була кривава їхня юність
І пам'ять зкромсана історії ножем.
В їхніх здобутках всенародна мудрість,
Ми ж розповіді цінні збережемо.

ЗУСТРІЧ

— Хто ти? — Я чоловік, а ти
мабуть жінка?
— Так. Спішила за хлібом в
крамницю за рік.
— А в тебе знайдеться для мене
хвилинка,
Раз доля звела перехрестям доріг.
Я хочу долонею легко торкнутися
Обличчя, волосся і форму плечей
І нервом у кожному пальці
відчути,
Все те, що не бачать зіниці очей.
— Ти гарний! — А в тебе волосся
чудове!
— Високий! — А ти, мов тендітна
лоза!
У їхній уяві, все безкольорове,
Та щастю не вадить незряча
сльоза.

ТАК ВИЙШЛО

Так вийшло. Що вже скиглити?
Мовчи.
І каються, і плакати запізно.
Ну добре, кинула услід ключі,
Та ще й дверима грюкнула, так
грізно.
Йому байдуже до твоїх образ.
Куди ти йдеш? До лікаря?
Спинися.
До ранку почекаємо, гаразд?
Подумай добре, вчасно схаменися.
Поклади руку ніжно на живіт.
Легенький дотик. Чувш? Він
боїться.
Це ж у коханні був зачатий плід,

Дай змогу щастю цьому
народиться.
Нехай одна, і втомлена, й сумна.
Це все мине, коли притиснеш
вперше,
Коли відчуєш у душі сповна,
Ковток любові, всі образи стерши.
Ну як ти? Заспокоїлась? Поспи.
І я мов совість ляжу відпочину.
У ніченьці всі сумніви втопи
І знову полюби свою дитину.

**ДОЩЕМ НАПОВНИЛАСЬ
РІКА**

Дощем наповнилась ріка,
Яка вже висохнуть хотіла
І знову сильна гомінка,
Сміливо течію вхопила.
Ти лий дощу! Твоя вода,
Ії краї уцент наповнить
І знову німфа молода,
Свою красу по руслу гонить.
Спішить ріка, шукає путь,
Де моря синь її поглине,
Де всі шляхи в один зійдуть
І сонця жар їх не зупинить.
І плин життя, мов плин річок,
Поміж каміння хід шукає,
Не оминати колючок,
Та море й зраних чекає.

ЧОМУ РАК?

Тендітна клітинка вмирала у тілі,
Нічого страшного, прийшов її час.
Сусідки в жадобі своїй, знахабнілі,
Створили страшний мутаційний
каркас.
Імунно-бійці проривали тенета,
Бороли завзято проростки пухлин,
Ніякого сенсу.. Кривава вендета,
Відбита промінням дзеркальних
вітрин.
Під внутрішній стогін, здорові
клітини
Послали тривогу на весь організм.
Та пізно кричати, пропали
хвилини,
Запущено знищення вже механізм.
Отак без спадковості, просто з
нічого,
Вступаєш у еру страшної чуми.
Немає страховки від вироку злого,
Й дороги не видно з цієї пільми.

РОМАНТИЧНИЙ МАЙСТЕР УКРАЇНСЬКОЇ ТЕМИ

ДО 150-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ МИКОЛИ ПИМОНЕНКА (1862 — 1912 pp.)

9 березня, день народження Тараса Григоровича Шевченка, для України — великдень. Хто знає, може саме тому в цей день Бог послав на світ Миколу Пимоненка: він став одним із провідних продовжувачів мистецької справи Великого Кобзаря.

Принаймні, у цьому переконуєшся, бодай побіжно ознайомившись із творчим доробком видатного українського художника.

Сучасні дослідники називають Миколу Пимоненка «романтичним реалістом», і з цим не можна не погодитися — його творчості притаманний не «критичний реалізм», який безапеляційно прищепило всім художникам-передвижникам радянське мистецтвознавство, а саме романтичний його аспект. Хоча Пимоненко не ухилився і від критичного погляду на життя, коли соціальна чи звичаєва несправедливість зачіпала струни його душі. Але передусім він був виразником поетики та історичної романтики українського села. Мистецтвознавець Ольга Жбанкова справедливо зауважила: «Світосприйняття майстра відповідало засадам народного світобачення. Пимоненко дивився на людину і природу очима своїх персонажів — селян, завжди чутливих до краси, сповнених життєвого оптимізму. Художник відчував прекрасне в тому, де його бачив сам народ, — у побуті, звичаях, обрядах, танцях і, безумовно, в природі» (1. 73).

Світосприйняття майбутнього художника формувалося під впливом генетичних чинників: народився в Приорці, передмісті Києва, яке тоді більше скидалося на село, в родині різьбяр та маляра-іконо-

писця Корнила Пимоненка. Його дід Данило був кріпаком.

З підліткового віку допомагав батькові писати ікони та розписувати храми навколишніх сіл. Але інтелектуальному та естетичному розвитку яскравого світосприйняття потужно сприяло національно свідоме оточення Пимоненка, яке почало складатися вже під час навчання у знаменитій Київській рису-

не вистачало коштів. У 1984 р. він був змушений покинути Академію і повернутися в Київ, де знову опинився в школі Мурашко, але вже в ролі викладача. Окрім того, в Києві він деякий час викладав малюнок в Політехнічному інституті та щойно утвореному Київському художньому училищі.

Та, звичайно ж, головний напрямок його діяльності — творчість.

Пимоненко активно виставляється спочатку на виставках петербурзької Академії мистецтв, пізніше (за рекомендацією Іллі Рєпіна) став експонентом Товариства пересувних виставок.

Уже перші творчі кроки Пимоненка позначилися особливим інтересом до здобутків українських художників саме в розробці української народної тематики та сюжетики, започаткованої Тарасом Шевченком. «Мальовнича Україна» Шевченка на довгі

часи (донині!) стала своєрідною духовно-естетичною програмою для багатьох українських художників, а зокрема і для Пимоненка.

Окрім художнього доробку Кобзаря, Пимоненко добре вивчив творчість сучасників та послідовників Шевченка, зокрема Василя Штернберга, Левка Жемчужникова, Івана Соколова, Костянтина Трутовського, Володимира Орловського, для яких українська тема стала визначальною. Джерелом тем і сюжетів для них були як сучасне їм життя українського села, так і мотиви, навіяні фольклором — переказами, оповідками, легендами та піснями. Цим шляхом вивчення народного побуту, драматичних, романтичних та ідилічних колізій, які виникали в гушавині селянського

Біля криниці

вальної школі Миколи Мурашко, в якій Пимоненко навчався з 1878 по 1882 рік. У чудове оточення потрапив майбутній художник і в петербурзькій Академії мистецтв, де в натурному класі його однокашниками були Михайло Врубель, Валентин Серов, Сергій Васильківський, Михайло Ткаченко. Під час навчання в Академії Пимоненка підтримували морально та порадами вже знаменитий на той час Ілля Рєпін і досить відомий живописець Володимир Орловський, який талановитому землякові допомагав і матеріально.

Однак, навчання в Академії було недовгим: холодний похмурий клімат Петербурга негативно впливав на хворі легені Пимоненка, до того для життя в столиці постійно

життя, етнографічних особливостей, обрядів та звичаїв пішов і Микола Пимоненко. Він не писав для себе якихось програм чи планів, проте мав неписану концепцію відтворення краси селянського життя.

Втіленню цієї концепції сприяло й одруження у 1893 р. з Олександрою, донькою Володимира Орловського, яка добре розуміла творчі спрямування як свого батька, так і чоловіка — адже сама була українською патріоткою. Природним же осередком, де художник відчував себе в умовах класичної сільської України, було село Малютинка поблизу Боярки на Київщині. В ній художник мешкав із весни до осені, постійно працюючи на пленері — писав етюди, робив велику кількість замальовок олівцем.

Малютинка надихала. Колоритні селянські типи, звична праця на землі, якесь дивовижне поєднання в одне ціле життя природи і людей постійно підказували сюжети для картин: у свідомості відкладалися найяскравіші епізоди, які знаходили відповідне, майстерно втілене узагальнення на полотні. Серед «малютинських» шкідів можна побачити і гарбузи на городі, і мотиви з інди́ками, і епізоди жнив — вся ця малярська «кухня» тим чи іншим чином була використана під час створення картин в умовах майстерні.

Уже наприкінці восьмидесятих років Пимоненко почав здійснювати свою творчу програму — створив картини «Святочне гадання» та «Жниця». Перший твір віддзеркалює поетичний звичай дівочих гадань в ніч на святаки. Майстер відтворив дух піднесення від сприятливого гадання, скориставшись ефектом штучного освітлення в інтер'єрі селянської хати: золотисте тепле сяйво узагальнює дві миловидні, радісно усміхнені дівочі фігурки, яким так хочеться бути щасливими в коханні... Друга картина оспівує єдність людини і житнього лану: в ній звучить

своєрідний гімн землеробській праці.

У 1891 р. Пимоненко створив картину, яка принесла йому справжній успіх — «Весілля в Київській губернії». Сюжет картини віддзеркалює звичай під час весілля ходити з повінчаними молодятами селом і, співаючи та пританцювуючи, сповіщати про радість утво-

Жертва фанатизму

рення на селі нової родини. Художник не пише віддзеркалив цей динамічний момент сільського весілля, але й дав тонкі психологічні характеристики кожному персонажу — від дещо зніяковілих молодят до розгальмованих п'яни-

ною долею психологічного гумору. Зокрема це стосується таких картин, як «Не жартуй», «На річці», «Ідилія» та «Біля криниці» («Суперниці»). Остання — зразок блискучого вирішення теми за допомогою феєрично сонячного колориту — в картині буквально все пронизане соковитим південним сонцем. Успішному колористичному трактуванню «Суперниць» сприяла творча інтерпретація автором здобутків французького імпресіонізму. Таким же «сонцем кохання» наповнений і картинний простір «Ідилії», де, здається, в ідилічному стані знаходиться не лише пара закоханих сільських молодят, але й безтурботні індик та індичка, вдало закомпоновані справа від парочки.

Сільські сюжети Пимоненка стали популярними вже за життя художника — їх копіювали, і не лише професійні, але й самодіяльні малярі. А сюжет «Додому», де зображено сільського п'яничку, який повертається на власне обійстя, на якого вже чекає з палицею розгнівана дружина, горілчаний король Шустов навіть без дозволу автора використав для етикетки свого виробу. Художник подав у суд позов на «короля» за порушення авторського права і виграв процес.

Але Пимоненко відтворював не лише ідилічну поетику сільського життя. Одна з його картин, яка знаходиться у Дніпропетровському художньому музеї — «Жертва фанатизму» — є громадянським відгуком художника на звірство, до якого призвела національна та релігійна

Весілля в Київській губернії

чок, які замикають веселу процесію. Ця картина цілком відповідала тенденціям художників-передвижників, тож вона була виставлена на їхній виставці, 1894 року Пимоненко став дійсним членом Товариства пересувних виставок.

Пимоненко часто звертається до теми взаємин сільської молоді, колізій кохання, трактуючи їх з пев-

відокремленість. Реальні події відбувалися на Поділлі: єврейська община невеличкого містечка жорстоко розправилася з дівчиною-єврейкою, яка закохалася в православного юнака. Пимоненко відвідав місце події, зробив замальовки та шкідки, які поклав в основу цього твору. Картина вражає глибиною психологічної та етно-

графічної характеристик. Переконливо передано стан відчаю батьків, які не здатні зупинити фанатизм розбурханого натовпу і порятувати свою доньку.

«Жертва фанатизму» — твір, який цілком вкладався в рамки так званого критичного реалізму. Проте Пимоненко, як вже зазначалося, вийшов далеко за ці рамки і був яскравим провідником нових ідей у малярстві. Йому досить часто доводилося їздити за кордон, виставляти там свої твори і переймати досвід імпресіоністів. У пошуках нової стилістики живопису він був одностайним з такими схильними до імпресіонізму українськими художниками як Іван Похітонов, Костянтин Костанді, Петро Левченко та Михайло Ткаченко.

Здобутки Пимоненка як блискучого живописця цінувалися і за кордоном. Так, його картину «Гопак», у виконанні якої художник солідарно з Едгаром Дьєга користується новим принципом фрагментарної композиції, за рахунок чого підкреслює іскрометну динаміку українського танку, закупив Лувр. Інше полотно — «Страсний четвер», — в якому майстер блискуче передав ефект сполучення місячного та штучного світлого освітлення, з великим успіхом експонувалося на виставці в Мюнхені. За успіхи в творчості Пимоненко був прийнятий до Інтернаціональної спілки мистецтв та літератури.

Заслуги Миколи Пимоненка в малярстві оцінила і Санкт-Петербурзька академія мистецтв: незважаючи на те, що він Академію так і не закінчив, йому було присвоєно звання академіка — надто великою популярністю користувалися його картини, за визначенням тодішнього мистецтвознавця Якова Зате-нацького «сповнені світлого, ідилічного настрою, такого рідкісного й цінного в нашому похмурому та сумному житті. Від них віє свіжим повітрям і привіллям чудового півдня, пронизаного спекотним сонцем, яке робить людей веселішими, добрішими, більш чуйними до всього світлого і прекрасного» [2. 61].

На жаль, життя Миколи Пимоненка було коротким: він помер 26 травня 1912 року від хвороби печінки у віці п'ятдесят років. Звістка про смерть Пимоненка вразила Іллю Рєпіна, висловлюючи співчуття українському народу, сказав: «Він був справжній українець; не забудеться краєм за свої правдиві і живі картини... » [3]. З того часу минуло сто років, та пам'ять про видатного майстра національного мистецтва жива не лише в Україні, але й у Європі.

Посилання

1. Володимир Орловський. Микола Пимоненко. Альбом. Вступні статті Ольги Жбанкової. — Хм.: Галерея, К., 2006. — с. 73.
2. Затонацький Я.П. Николай Корнилович Пимоненко. Мистецтво, К., 1955. — 61.
3. Державна публічна бібліотека ім. М.Є. Салтикова-Щедріна (Петербург, відділ рукописів. Архів Ясинського І.І., №111/715).

• ВІТАННЯ З 250-им ЮВІЛЕЙНИМ НОМЕРОМ

ВІТАННЯ З НАГОДИ 250-ГО ЧИСЛА ЖУРНАЛУ «БОРИСТЕН» В ДНІПРОПЕТРОВСЬКУ

«Преса — це розум і серце нації; розум, що думає за свою націю, обмірковує всі її справи, підказує ті чи інші рішення; серце, що відчуває за націю, б'ється в такт мільйонів сердець, що не вміли б, без журналістів — знайти для своїх почувань відповідних слів та висловів». (Євген Онацький)

Відомий вчений, енциклопедист та громадсько-політичний діяч Євген Онацький (1894-1979), дав таке визначення пресі. Можна б додати, що преса це ядро історії і літопис краю, яка інформує про важливі і цікаві, приємні і не завжди приємні події, розповідає про історичні, літературно-мистецькі осяги, про сучасні і минулі політичні події та про буденне життя людей. Під стародавньою грецькою назвою «Бористен» у Наддніпрянському краї, успішно виходить щомісячник, який добре відомий не лише в Україні, але також на теренах США, Канади, Бразилії, Австралії та країнах Європейського Союзу. Не зважаючи на те, що кожне число журналу народжується в зрусіфікованому Дніпропетровську, то його зміст, завдяки редакції, переповнений палкою любов'ю до рідної землі, свого народу, української духовності, мови, звичаїв і традицій. З нагоди 250-го примірника найщиріше вітаю і зичу всьому видавничому колективу журналу «Бористен» та численним читачам міцного здоров'я, натхнення, творчих нових здобутків в роботі, сили та енергії у професійній діяльності, благополуччя та добробуту у ваших родинах.

З приємністю зазначаю, що творчо-видавнича робота «Бористену», все більш удосконалюється і це незважаючи на несприятливі умови. Без зайвої компліментарності, висловлю свою думку, на Вашу адресу пане-редакторе Ф. Сухоніс: без вашої відданої праці журнал давно б вже припинив свою діяльність, а через брак фондів книжкові видання не мали б шанс появлятися взагалі. Слід наголосити, що Ваша вірність і відданість національній культурі та духовності знаходить загальносвітову українську підтримку, принаймні в духовному аспекті. З приємністю треба відзначити, що до редакційної колегії належить 18 авторитетних вчених. Декілька знаних та енергійних осіб з діаспори допомагає в різний спосіб журналові у його існуванні і турботах. На сторінках журналу розміщуються різні матеріали: історичні, бібліографічні, есеї, нариси, реценції, спогади, нотатки про новітню українську і зарубіжну наукову літературу, в тому числі молодих авторів. Свою колонку в журналі має дочка шефа-редактора Дарина Сухоніс-Бутко, яка пише цікаві і захоплюючі статті на тему молодіжно-студенського життя. Постійно співпрацює з журналом колумніст Богдан Середюк з Детройту (США), який заміщує цікаві коментарі на загальноукраїнські теми. Окремі статті охоплюють тематику із західноєвропейських країн, з Північної та Південної Америки, Австралії тощо. Саме ці дописувачі змогли наповнити видання любов'ю і турботою про долю українства у світі. У підсумку хочу зазначити, що видання «Бористену» є безумовно цікавим та вельми корисним часописом, редагованим професійно і його цінність не лише для тих, хто якимось чином пов'язаний із журналістською діяльністю, але також для широкої читачкої аудиторії. Маю надію, що «Бористен» і надалі буде радувати своїх читачів. Як кажуть, з роси і з води, Вам Друзі, — щастя і успіху.

Ярослав СТЕХ, багаторічний кольпортер журналу на Канаду
(Торонто, Канада).

Чому наші пращури так себе називали, і досі є остаточно нез'ясованим. Версій з цього приводу не бракує вже кілька століть. Побіжно розглянемо найбільш відомі. Одна з найдавніших теорій тлумачення терміну слов'яни — це пов'язування етноніма з іменником слава. Таку думку, наприклад, висловлював словацький ідеолог панславізму і поет Ян Коллар (1793—1852). Ще за його життя ця теорія піддавалася критиці, зокрема П. Шафариком. Справді, давні племена жили проблемами постійного тиску на них матеріального світу. Слава — поняття негеографічне, непередметне, а духовне. Уявити, що давній народ жив якимось особливим піднесенням духовним життям і тому так себе назвав — це нонсенс.

Іншою давньою версією є думка хорватського вченого Мавро Орбіні (?—1614) про утворення етноніму слов'яни від іменника слово. Пізніше цю версію розробляв чеський мовознавець Й. Добровський (1753—1829). Нібито так називав себе давній народ, який спілкувався зрозумілими для себе словами. Німці за такою логікою походять від слова німі, такими, мовляв, вони були для слов'ян, оскільки розмовляли невідомими словами. Слов'яни стикалися у своїх відносинах не тільки з німцями, а й з усіма відомими на той час іншомовними народами Європи, тоді б німцями для них були б й греки, італійці, араби, франки, гуни. Науці невідомо, щоби назва народу виникла в давні часи через протиставлення мови одного етноса мові іншого.

Польський мовознавець Бодуен де Куртене (1845—1929) запропонував ідею, що свою назву слов'яни отримали від сусідів на півдні романців через велику кількість особових імен, які закінчуються на — слав: Богуслав, Болеслав, Велислав, Здислав, Ізяслав, Леслав, Мечислав, Мирослав, Пшемислав, Радослав, Ростислав, Святослав, Станислав, Сулислав, Чеслав, Ярослав та інші. Через цей постійний в іменах складник -слав романці й стали називати цей народ славами. Цю романську назву сприйняли й самі слов'яни, які з певного періоду почали самі себе так називати. Теорія Бодуена де Куртене викликала суттєві заперечення. Наприклад, а чому етнос який оселився

біля північного озера Ільмень також називав себе слов'янами? Адже ільменські слов'яни контактували з сусідами-фінами, а з романцями не зналися. Також цей аргумент відноситься й до слов'ян, що мешкали в районі Помор'я (Померанії) серед давньогерманських племен. Не могли ніяк фінські племена зговоритися з германськими, а також з романцями ідентично називати незнакомий їм етнос.

Український лінгвіст О.С. Стрижак, проаналізувавши велику кількість гідронімів з коренем слав-слов, дійшов висновку, що цей

ВИНИКНЕННЯ ЕТНОНІМУ СЛОВ'ЯНИ

корінь мав значення: текти, литися, зрошувати. Звідси слов'яни — це жителі районів, де багато річок, боліт, озер. О.С. Стрижак навіть встановлює географічне етнічне ядро слов'янства, виходячи з найбільшого скупчення річкових назв з коренем слав-слов. Це простір від Середнього Дніпра до Верхнього Дністра і до басейну Вісли. Заперечення цієї версії. По-перше, всі народи намагалися селитися біля річок, і тому давні слов'яни не були в цьому оригінальними. По-друге, непідтвердженою лінгвістично є думка про значення давнього кореня слав-слов. Але треба визнати дуже цікавим спостереження О.С. Стрика, що з масиву топонімів з коренем слав-слов найбільше саме гідронімів, а населених пунктів з таким коренем набагато менше.

Були й інші версії походження етноніму слов'яни. Вони відкинуті давно за мотивами історичної, лінгвістичної або географічної невмотивованості.

Зараз існує твердження, що слов'яни історично завжди мешкали на теренах від Північного Причорномор'я до середнього Дніпра і до басейну Вісли, що скіфи, сармати, скоти, слов'яни — це один і той самий етнос тільки з різними назвами, які надавалися йому в різні історичні періоди. Звідси не треба дуже доскіпуватися до ет-

ноніма слов'яни, тому що це одна з чергових назв одного й того ж самого етносу. Ця думка має лінгвістичне та історичне заперечення. Доведено, що і скіфи, і сармати — етноси давньоіранського походження. За допомогою глоттохронології визначено, що мова сарматів відноситься до південних діалектів давньоіранської мови. Далі. Історична концепція про нібито постійне існування в Північному Причорномор'ї якогось давнього народу (були скіфи, потім їх перемогли сармати і заселилися на цих землях і так далі) сьогодні заперечується археологами. Вони стверджують, що після того, як скіфи щезають, століттями на їхніх землях не було поселень.

Причиною зникнення скіфів була не війна, а сильне похолодання, яке й змусило скіфів вирушити в більш теплі краї. Сармати ж з'явилися після того, як клімат в Північному Причорномор'ї суттєво потеплішав.

Але повернемося до слов'ян. Основна сучасна історична концепція виникнення і розселення слов'янства, якої дотримуються українські історики називається дніпро-одерською. За цією концепцією слов'яни, як етнос, зафіксовані вперше в 3—2 століттях до нашої ери в межах річки Вісли та Одера, а також на Волині. В 2—1 століттях до нашої ери вони зміщуються на схід до середнього Дніпра, про що свідчить зарубинецька культура (село Зарубинці на Київщині). Так то воно так, але слово таке слов'яни в цей період невідоме, до того етносу, що залишив сліди зарубинецької культури, прикріплюється назва венеди. Історики стверджують, що венеди — це етнос, з якого вийшли й слов'яни. Але оскільки нас цікавить етнонім саме слов'яни, а він зафіксований в історичних документах набагато пізніше, а саме в 5—6 століттях нашої ери, то й відштовхуватися у роздумах будемо від цього історичного періоду.

Цей період називається добою великого переселення народів. Етнонім слов'яни з'являється в епоху мішанини в Європі різних етносів, і не тільки європейських, а й азійських (гуни, алани, роксолани та інші).

Що могло в цей період слугувати назвою новоутвореної етнічної групи? Територіальний принцип? Цей принцип буде наочно вираже-

ний пізніше, коли етнос почне розпадатися на окремі племена: поляни, волиняни, дреговичі, кривичі, уличі. Цей принцип застосовується до осілих племен. В період великого руху народів, навряд чи назва будь-якого етносу мала б територіальну прив'язку. Слов'яни ж, як свідчать історики, успішно вешталися з боями і без боїв по всій Європі, заходили навіть в суміжні регіони Азії і навіть Африки. Тобто назва етноніму не могла бути територіальною.

Звернемося до історико-лінгвістичних аналогій. Відомо, що назва великого етносу сарматів виникла від давньоіранського *saoromat*, що означає підперезаний мечем. Чи то була їхня самоназва, чи то їх так прозвали, але виділився цей етнос саме тим, що масово носив на поясі меч. Територіальний принцип назви етносу тут відсутній.

Писемні пам'ятки різних народів з 6 століття нашої ери називають слов'ян схоже, але трохи по-різному. Греки вживають назву *sklabos*, латиняни — *sclavus*, німці — *sclave*, араби — *сакаліба*. В тогочасній історичній літературі найчастіше закріплювалися ті назви давніх етносів, які давали їм греки. Так греки називали відомий етнос скіфами, так скіфами вони й ввійшли в історію, хоча самоназва цього етносу — *саки*. Найсуттєвішим для дослідження етимології етноніма є його самоназва. Вона виникає з глибин мови народу і є, так би мовити, без мовних домішок інших народів. Тому звернемося до позначення цього етносу його нащадками.

В сучасних слов'янських мовах етнонім слов'яни звучить так: польською — *slowiane*, чеською — *slovane*, сербською — *словени*, словацькою — *slovania*, болгарською — *славяни*, білоруською — *славяне*; російською — *славяне*.

Як бачимо, більшість мов разом з українською дають корінь слов. Три чітких приголосних і одна голосна — це вже серйозні маркери для лінгвістичного пошуку. Зовсім небагато в сучасній українській мові слів з таким набором літер. Іменників усього два: слово і соловей. З першим іменником вже давно вчені розібралися. Іменник соловей ніколи не претендував на позначення давнього етноса. І це правильно. Бо уявити собі, що наші пращури були поголовно прекрасними співаками і називали свій етнос на честь невеликої співучої пташки, було б межею безглуздя. Не співи були в людей

на першому місці в раннє середньовіччя; їм би щоденно добре наїстися.

Можливо, треба шукати ключ серед дієслів? Тут ситуація також невтішна. Існує єдине українське дієслово з заданим набором літер: *соловити*. Але лексичне значення цього слова таке, що годі й думати, щоб з нього витворилась назва якого-небудь етносу.

Тоді лишається думати, що давній іменник з коренем слов — безслідно здмів в імлі віків.

Але з іншого боку, відомо, що масив загальнослов'янських слів з праслов'янської мови добре зберігся у всіх слов'янських мовах. Можливо, тільки з української мови зникло слово з заданим набором літер? Та ні, в жодній з слов'янських мов немає слів з відповідним набором літер, які б послугували розгадці назви нашого давнього праєтносу. В утіху собі можна сказати, що й пізніші етнічні назви, такі як Русь або Україна, є й досі остаточно нез'ясованими. Хоча тут і історичний період ближче, і можливостей та версій набагато більше.

Та не будемо втішатися тим, чим не треба втішатися.

Що відомо суттєвого про слов'ян з історичних джерел 5—7 віків? Археологами вивчені чотири культури 5—7 століть нашої ери, які безпосередньо відносять до слов'янських культур: Колочинська, Пеньківська, Празька та Дзедзицька. Знайдені артефакти цих культур і нотатки давніх авторів (Прокопій, Йордан та інші) засвідчують про слов'ян таке. Язичники. Добрі воїни. Не мають писемності. Особливих культурних здобутків за ними не значиться. Знайдені в могильниках серпи трактуються, як володіння культурою землеробства. Та, здається, жодного давнього слов'янського плугу ще й досі не знайдено. Володіють гончарним ремеслом. Але тільки для обслуговування своїх потреб. Також освоїли металургію: вміють виплавляти залізо. Їхні залізні вироби, вочевидь, використовуються також тільки для власних потреб. Найбільш відомі, як торговці рабами, хутром, медом та воском. Рабів здобували в набігах. Хутро, мед і віск в лісах. Повторюю: слов'яни ніколи не експортували зерно чи тим більше вироби з заліза, вони відомі як торговці своїми традиційними товарами — рабами, хутрами, медом, воском. На експорт вивозяться ті

товари, які є в себе в надлишку. А про що говорить дана група товарів? Що їх здобували в боях (раби) та в лісі (хутро, мед, віск).

Робимо висновок, що найвправніші слов'яни були в військовій справі, мисливстві. Ще одне зауваження. Упродовж трьох століть у слов'ян немає жодного відомого вождя, який би їх об'єднав чи під проводом якого вони б здійснювали бойові дії. Слов'яни добре воюють, але не створюють навіть ніякої подоби імперії. Немає об'єднавчого вождя і немає для кого створювати імперію. Але звідки ж вони такі умілі в бою? Адже централізовано їх ніхто не навчав військовим вправам, не шикував в бойові порядки. А без певних навичок добре не повоюєш, який би ти не був хоробрий. Та й що було зброєю цих людей? Мечами вони не могли масово володіти, тому що металургія, вочевидь, була на низькому рівні. Залишається лук і спис. Найпоширенішою зброєю був лук. А хто добре володів луком, окрім воїнів-фахівців? Мисливці-фахівці. Мисливці-фахівці в ті часи легко ставали добрими воїнами, оскільки вправно володіли луком, мали навички в двобоях з великими дикими звірами: ведмедами, турами, зубрами. Це було відомо здавна. Литовський дипломат 16 століття Михайло Литвин, описуючи масове захоплення українців мисливством в плавнях Дніпра, робить висновок: «Тому в цій країні дуже легко набрати добрих воїнів.»

Якщо слов'яни були добрими мисливцями, то в праслов'янській мові мають існувати слова: *лук*, *стріла*, *ніж*, *звір*. Порівняємо, як звучать ці слова в сучасних слов'янських мовах. Польською — *luk*, *strzala*, *noz*, *zwierzat*; чеською — *luk*, *sipka*, *nuz*, *bestie*; сербською — *лук*, *стрелица*, *нож*, *звер*; словацькою — *bow*, *sipka*, *noz*, *zvierat*; болгарською — *лък*, *стрелка*, *нож*, *звяр*; білоруською — *лък*, *страла*, *нож*, *звер*; російською — *лук*, *стрела*, *нож*, *зверь*. За незначним виключенням в усіх слов'янських мовах ці чотири слова, пов'язані з мисливським промыслом, виявилися абсолютно спорідненими, що говорить про їх єдине коріння — праслов'янську мову.

Якщо порівняємо слова з мисливської термінології з словами землероба: *жито*, *льон*, *овес*, *серб*, *орати*, то отримаємо таку картину. Назви сільськогосподарських культур в основному збігаються в сучасних слов'янських мовах, а

значить були добре відомі, слово серп також, а от слово орати (польською — *plow*; чеською — *usouvat*; словацькою — *dielu*; сербською — орати; болгарською — оран, білоруською — араць; російською — пахать) звучить дуже по-різному. Знати назви сільськогосподарських культур та мати серпа ще не означає вміти обробляти землю та вправно вирощувати ці культури. Виникає закономірна думка: якщо одне з основних понять землеробства звучить в різних слов'янських мовах по-різному, то його швидше за все не було в праслов'янській мові. Або воно було в якомусь окремому регіоні розселення слов'янського етносу. А це ще раз засвідчує: основним заняттям слов'ян до періоду виділення з етносу окремих народностей було аж ніяк не землеробство. Обробка землі та вирощування врожаю — це дуже трудомістка праця, яка вимагає також певних навичок, пристосування до клімату та до певної землі. В умовах міграції народу навички землероба не дуже виробляються. Згадаємо, що кочові народи займалися переважно скотарством через невміння якісно хазяйнувати на землі. Загальний висновок: якщо землеробство й існувало в якихось початкових формах, то мало допоміжний характер до основного заняття — мисливства.

Весь час думка навертається на основний маркер етнонімі слов'яни: мисливство. А як називали мисливця в давньоруській мові? В Галицько-Волинському літописі 12 століття є характеристика волинського князя Володимира Васильковича. В ній є такі слова: «І ловець він умілий і хоробрий». Ловець — так в давнину русичі називали мисливця. Порівняємо, як звучить це слово в інших слов'янських мовах. Мисливець польською — *mysliwy*; чеською два варіанти — *lovce*, *myslivec*; словацькою — *hunter*; сербською — ловац; білоруською — паляўнічы; болгарською — ловець; російською — охотник. Бачимо майже повні аналоги давньоруському слову в чеській, болгарській та сербських мовах. В польській є в корені дуже близьке лив, в білоруській ляу, де у звучить подібно до короткого «в». Робимо висновок, що в праслов'янській мові мисливець називався ловець, а ще скоріше просто лов, оскільки суфікса «ець» ще могло в ті часи й не існувати. Кореневе «лов» вже дуже схоже на слов, але не вистачає

переднього звуку с. Яким чином цей префікс міг додатися до кореня?

Таким способом, яким утворюються віддієслівні іменники, зокрема й в сучасній українській мові. Розглянемо деякі віддієслівні іменники, що вказують на осіб, які здійснюють дію.

Якщо від дієслова утворювати іменник, то до кореня може приєднуватися або не приєднуватися префікс з- або с-.

Наприклад, префікс з- або с- не додається у таких віддієслівних іменниках: тесати — стесати — тесля; розуміти — зрозуміти — розумник; писати — списати — писар. Або префікс з- або с- додається при утворенні віддієслівного іменника: брати — збирати — збирач; мовити — змовитися — змовник; кидати — скидати — скидач. Як бачимо, існують різні способи утворення віддієслівних іменників: префіксний, суфіксально-префіксальний, суфіксний, безафіксний. Також можна відмітити, що одні віддієслівні іменники утворюються від дієслів доконаного виду, інші — від дієслів недоконаного виду. В українській лінгвістиці вважається, що в сучасній мові є велика група віддієслівних іменників, на які переходить дієслівна категорія доконаного чи недоконаного виду.

Якщо пошукати віддієслівні іменники в літературних пам'ятках 14—16 століття, то можна їх знайти й там. Зустрічаються слова «збойця» від збити(вбити), «змаза» від змазати(заплямувати). Якщо підемо далі в глибину віків, то можна нанести за приклад і імення головного язичницького бога русів Сварога. Сварог явно утворено від ворожити — сворожити. Симптоматично, що в імені Сварог префікс с- не стає дзвінким перед дзвінким в, тобто пізніший мовний процес зетацизму ще не відбувся. Праслов'янська мова знала тільки префікс с-, який використовувалася при утворенні віддієслівних іменників.

І тут все стає на свої місця. Давнє слов'янське лов, лови було дієсловом, що означало полювати, а від нього утворювався віддієслівний іменник за допомогою суфікса с-. Іменник цей позначав людину, яка здійснює цю дію, так і виникло слово слов, слови, що означало мисливця. Цілком можливо, що на утворений віддієслівний іменник слов переходила категорія доконаного виду, щоби підкреслити, що людина не просто робить дію — лов, а робить вправну закінчену дію

— слов. Чому в подальшому розвитку мови префікс відпав і лишилися тільки варіації слова ловець? Можливо тому, що існували паралельні суфіксний та безафіксний способи утворення віддієслівних іменників, а префікс в якийсь період розвитку мови вже не мав суттєвого семантичного навантаження, а тому й зник в процесі живого мовлення.

Тепер можна пояснити і давні дохристиянські імена слов'ян зі складником -спав. Треба тільки надати йому первісну форму — слов, і тоді ми зрозуміємо значення давніх язичницьких імен: Бог-ловець, Бол-ловець, Вел-ловець, Ле-ловець, Свят-ловець, Яр-ловець.

Та і в самому українському слові мисливець, польському *mysliwy*, чеському *myslivec*, якщо добре вгледітися, то можна розпізнати дві основні частини: ми і сливець або *my* і *slivec*. В другій частині голосний о змінився на и, а так в корені цілком пізнається давнє слов. А от яка семантика ховається за першою частиною ми або *my* — це вже складніше. Ми в українській мові — це особовий займенник, *my* в польській мові — також особовий займенник. Такого мовного процесу, щоби особовий займенник з іменником утворювали разом складне слово не існувало і не існує. Тому висновок може бути однозначним: перша частина складного слова мисливець не може бути особовим займенником. А от подальші тлумачення однозначної відповіді не дають.

Складні слова утворювалися в праслов'янській мові тільки з двох іменників. Наприклад, вже наведені вище імена: Бог-ловець, Свят-ловець, Яр-ловець. Можна нанести також складні слова, з яких утворилися назви деяких язичницьких богів: Дажбог, Трибог, Семи-ярило. Ці приклади показують, що основний спосіб утворення складних іменників в давнину це — складання основ. Єднальний голосний міг бути, а міг не бути. Значить, маємо не особовий займенник ми, а основу якогось іменника. Вочевидь, що ця основа має скорочений вигляд. А скорочення однієї з основ відбувається найчастіше тоді, коли кінцеві звуки першої основи однакові з першими звуками другої основи. Тоді неминуче відбувається спрощення. Для подальшого дослідження використаємо польське слово *mysliwy* і простежимо історію його утворення. Чому саме польсь-

ке слово? Тому що саме в польській мові є підказка до його утворення. Польське *mysliwy* має в польській мові на відміну від української два значення. Перше — мисливець. Друге — людина, яка є вправним мисливцем. Тобто можна бути посереднім мисливцем, але *mysliwy* в другому значенні — це дуже розумний мисливець, фахівець своєї справи. Якщо взяти польське слово *mysl* і давній корінь *slow*, і спробувати їх механічно об'єднати в складне слово, то отримаємо неможливого словесного монстра — *myslslowy*, який наочно показує, що подвійне *sl* неминуче повинно спроститися в мові. І ми отримаємо *myslowy*. Залишається ще проблема з голосним *o*, але цілком можливе припущення, що в оточенні двох *u* він також перейшов в звук близький до заради милозвучності усього слова. Таким чином і виникло сучасне польське *mysliwy*.

Треба звернути увагу на ще один історичний аспект. Етнонім слов'яни з'являється в зафіксованому вигляді в 5—6 століттях. В 9 столітті у слов'ян виникає писемність, але вчені слов'янські мужи вже не пам'ятають нічого про походження свого етноніму. Чому ж так швидко вони забули про своє походження, що навіть численні імена зі складником — слов'яни вже сприймають як слав?

Гадаю, що самоназва слов'яни виникла задовго до тих часів, коли вона була зафіксована писемними народами. Самоназва виникла як позначення основного виду діяль-

ності етносу. А в період великого переселення народів, в стиковках з іншими, більш розвиненими етносами слов'яни почали інтенсивніше цивілізаційно розвиватися. Вони завоюють ремесла, оволодівають більш сучасними на той час формами землеробства, розселяються, припиняють мігрувати і окремими великими родами закріплюються на постійних територіях. Усталений спосіб життя з основним заняттям — мисливством упродовж кількох віків змінюється в 6—8 століттях на більш модерновий, в результаті чого вони забувають про своє походження. Давня самоназва їхнього етносу, який дуже цивілізувався в період інтенсивного розвитку, в 9 столітті вже для них є незрозумілим архаїзмом.

А на питання, коли саме наші предки усвідомили себе як окремий етнос і виробили свою самоназву, відповіді немає. Можна тільки ще раз підтвердити думку істориків про давність нашого етносу (дніпро-одерська теорія) таким окремим фактом.

Кожен етнос давав назву іншому етносу, з яким контактував. Найчастіше в цьому випадку використовувалася самоназва етносу. Наприклад, в українській мові є назви етносів, які збереглися в прізвищах: Волошин, Сербин, Турчин, Угрин та інші. Існує й відоме прізвище Шеремет. Колись російський філолог і палеограф О.І.Соболевський (1857—1929) висловив думку, що прізвище Шеремет означає назву етносу сармат. Якщо давні

слов'яни могли якось називати сарматів, значить вони були з ними знайомі, тобто два етноси співіснували в часі. А сармати за всіма історичними орієнтирами відомі ще з 2 століття до нашої ери.

Таким чином встановлення точної семантики етноніму слов'яни допомагає зрозуміти чимало давніх лінгвістичних та історичних явищ. І ставить також нові питання в оцінці відомих історичних подій.

ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА.

1. Бадін Є.О. Походження українських прізвищ. — Кривий Ріг, 2008.
2. Войтович В.М. Українська міфологія. — Київ., Либідь, 2005.
3. Грушевський М.С. Ілюстрована історія України. — Донецьк, БАО, 2008.
4. Ключевский В.О. Курс русской истории, часть I, — Москва, Мысль, 1987.
5. Слово о полку Игореве, — Київ, Дніпро, 1977.
6. Стрижак О.С. Про що розповідають географічні назви. — Київ, Наукова думка, 1967.
7. Українська література XIV-XVI століть. — Київ., Наукова думка, 1988.
8. Фасмер М. Этимологический словарь русского языка, том II — Москва., Прогресс, 1967.
9. Цыганенко Г.П. Словарь служебных морфем русского языка. — Киев, Радянська школа, 1982.
10. Шкода М.Н. Люба моя Україна. — Донецьк., БАО, 2008.

ЩО ОЗНАЧАЄ СЛОВО «АЛЛО»?

• НЕЙМОВІРНІ ФАКТИ

швидким розвитком телефонії «Хеллоу!» мандрує багатьма країнами. Часом при запозиченні його видозмінювали, погодившись з фонетичними нормами своєї мови.

Наприклад, французи вимовляють «Алло!», бо в їхній мові немає звука «х». В цій же формі привітання прийшло в Росію.

Але в деяких країнах пішли альтернативним шляхом і придумали свої власні привітання. Італійці вимовляють «Пронто!», що перекладається як «Готовий!», а відомий американський серіал «Декстер» увів у моду слово «Уважно!» при відповіді на телефонний дзвінок.

Підготувала Дарина СУХОНИС-БУТКО.

НА ПОЧАТКУ БЕРЕЗНЯ ПРЕЗЕНТОВАНО ЗБІРКУ ФОЛЬКЛОРНО-ЕТНОГРАФІЧНИХ МАТЕРІАЛІВ «КАЛИТА» (II ТОМ)

З метою вдосконалення патріотичного та громадянського виховання підростаючого покоління на традиціях і звичаях українського народу, формування гармонійно розвиненої особистості шляхом залу-

навичок, а й займатися пошуково-дослідницькою діяльністю.

З метою надання методичної допомоги керівникам міських та районних оргкомітетів обласного туру фольклорно-етнографічних

ти переможців міських та районних етапів. Надані матеріали експедиції свідчать про різноманітність напрямку пошуку, а саме: обряди сімейні, фрагменти обрядів народного календаря, прикмети, звичаї та обряди українських козаків, пісні, народні майстри та умільці (вишивки, соломоплетіння, гончари), рецепти українських страв, особливості побудови хати, повір'я, легенди, прислів'я, приказки, бувальщини, казки, весілля, дитячий фольклор тощо.

За результатами участі учнівської молоді у обласних фольклорно-етнографічних експедиціях «Звичаї, обряди та традиції мого краю» та «До народних джерел» видається альманах фольклорно-етнографічних матеріалів «Калита», зібраних у Дніпропетровській області. Видано дев'ять випусків. У 2007 році до 75-річчя Дніпропетровської області виданий I-й том збірки «Калита», в яку увійшло чотири випуски «Калити». У цьому році до 80-річчя створення Дніпропетровської області видана збірка «Калита» (II том), в яку увійшло останніх п'ять випусків «Калити», яку було презентовано на початку березня на базі Дніпропетровського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти.

Переможці обласної фольклорно-етнографічної експедиції «Зви-

чення молоді до активної діяльності з вивчення історичної та культурної спадщини у Дніпропетровській області з 1998 року проводяться фольклорно-етнографічні експедиції «Звичаї, обряди та традиції мого краю», «До народних джерел», а в цьому році ще й «Моя Батьківщина — Україна».

Впродовж останніх десяти років серед учнівської молоді зріс інтерес до етнокультурних цінностей, активізувалась дослідницька робота та участь у фольклорних експедиціях. Саме майстерність керівників гуртків О. Сокол, М. Д'яченко, Н. Свіженець, Г. Кононенко, Е. Кікоть, О. Ларцевої (м. Кривий Ріг), В. Коваль (м. Новомосковськ), С. Шнейдер (м. Першотравенськ), Т. Міщенко (Магдалинівський р-н), В. Мельник (Нікопольський р-н), О. Місюри (Томківський р-н), С. Козіної (Царичанський р-н), Н. Дубчак, Т. Данілка, В. Гриценко, Л. Зеленської, О. Кеби, К. Сербищенко (Новомосковський р-н), С. Яременко (Петриківський р-н), С. Коломоець, В. Катюхи, Т. Журби (Покровський р-н), Н. Коломоець, П. Безсмертного, О. Шляхової (Софіївський р-н) та багатьох інших дає можливість їх вихованцям не лише здобути практичних умінь і

експедицій комунальний позашкільний навчальний заклад «Дніпропетровський обласний дитячо-юнацький кіноцентр „Веснянка“» проводить семінари. Слід відзначити, що обласні експедиції щорічно привертають увагу юних пошуковців, вчителів, фахівців (етнографів, фольклористів, працівників музеїв) сприяє активізації збирання автентичного фольклору, справжніх пам'яток народного мистецтва, залученню учнів до вивчення надбань духовної спадщини Дніпропетровської області.

Всього в обласній експедиції «Звичаї, обряди та традиції мого краю», за результатами 2011 року, взяли участь 140 загальноосвітніх навчальних закладів, 15 позашкільних навчальних закладів, 188 пошукових загонів та груп, більш 3 тисяч юних пошуковців.

На розгляд обласної комісії по підведенню підсумків обласної експедиції було представлено 92 робо-

чаї, обряди та традиції мого краю» отримали грамоти та цінні подарунки від головного управління освіти і науки облдержадміністрації.

**Олександр КУЧМА, директор
ДЮЦ «Веснянка».**

• ХРИСТИЯНСЬКА СТОРІНКА

почесний доктор теології **Леонід ЯКОБЧУК** та журналіст **Лев ХМЕЛЬКОВСЬКИЙ**
Провідники рубрики:

Гімни відрізнялися від інших співів тим, що в них не використовувався дослівний текст Писання, хоч зміст був тісно пов'язаний з Біблією, а музика компонувалася вільно. Гімни стали важливою частиною візантійської літургії, яку впровадив на заході Амвросій, Міланський єпископ з 374 року.

Італійський монах Гвидо Ареццо (995—1050) винайшов гаму і ноти для запису музики. До цього часу музика передавалась при допомозі пам'яті і мало було знаних композиторів, але з нотами появляються люди мистецтва, які створили західну музичну традицію. Вона збагатила християнські богослужіння і дала початок так званої «класичної музики». З часу реформації появляється в протестантських церквах, розпочинаючи від Лютера, спів пісень, переважно виконуваних хлопчиками, зміст яких передавав глибші духовні знання для молоді. Поява християнської пісні сприяла виданню збірників християнських пісень. Величезний вклад у розвиток музики, яка писалася під натхненням Біблії, вніс німецький композитор, органіст лютеранської церкви І. С. Бах. Він був великим представником західної культури. Великі музики Гайдн, Моцарт, Бетховен, Вагнер, Шенберг, Стравинський привселюдно заявляли, що вони є боржниками Баха. Георг-Фридрих Гендель (1685—1759) найбільше тепер знаний, як автор багатьох ораторій і багатьох музичних композицій та більше 40 опер. Його ораторія «Месія» прославляє Спасителя Христа натхненнями хоралами хваління, розпочинаючи з пророцтва про

Його прихід і далі про Христове народження, життя, смерть і воскресіння.

Друга знана ораторія на Біблійну тему – це «Саул», в сюжеті якої оповідається про ізраїльського царя Саула та молодого Давида, який переміг Голіата.

Біблія була джерелом творчого натхнення для видатних творців класичної музики, зокрема

БІБЛІЯ І ФЕНОМЕН КУЛЬТУРИ

(продовження, початок у №№8-12, 2011 р.,
№1-3, 2012)

опер у XIX і XX століттях. До перших належить, наприклад, опера Арнольда Шенберга (1874—1951) «Мойсей і Аарон», де відтворюється біблійний сюжет з книги Вихід, 32—33 розділи. Там показано, як Мойсей вибраному народові оповідає про Бога, але народ хоче бачити Бога і Аарон, Мойсеїв брат, робить їм золоте теля, якому вклоняються юдеї, тоді коли Мойсей отримує 10 Заповідей Божих на горі Синаї. Під керівництвом Мойсея Левієві сини вбивають ідолопоклонників, а народ, керований вогняним стовпом, далі продовжує подорож через пустелю до обітваної землі.

До біблійного образу Мойсея зверталися й інші італійські композитори. Зокрема Джоакіно Россіні у 1819 році написав оперу «Мойсей в Єгипті», яка тривалий час йшла на сценах Італії та Франції.

У 1905 році до образу Мойсея звернувся Джакомо Орефіс з Мілану. Французький композитор Каміль Сен-Санс (1835—1921) написав оперу «Самсон і Даліла», що відповідає біблійній книзі Суддів, 16-й розділ. Швейцарський композитор Артур Гоннегер (1892-1955) в опері-ораторії «Цар Давид», написаної на теми біблійної Першої Книги Царів, у трьох частинах передає події періоду з історії юдейського народу, починаючи від царя Саула, Давида і Соломона. Оперу вперше поставили в 1921 році в Швейцарії. Її позначає легка музика, яка була рисою творчості цього композитора.

Джузеппе Верді (1813—1901) повертає нас в часи Старого Заповіту оперою «Набуко» (Навуходоносор). Сюжет не пов'язаний тісно з Біблією, але події переносять нас у біблійні часи. Її недавно ставив театр «Метрополітан Опера» в Нью-Йорку.

Рихард Штраус (1864—1949) написав відому оперу «Соломія», вперше поставлену в Дрездені в 1905 році. Сюжет її близький до Нового Заповіту, але передає його не дослівно. Ідеться тут про Івана Хрестителя, його смерть на прохання Соломії, яка догодила танцем цареві Іроду.

Сергій Прокоф'єв написав балет «Марнотратний син», який вперше поставив театр Сергія Дягілева в Парижі в травні 1929 року. Партію марнотратного сина танцював славетний Сергій Лифар, який виріс в Україні і у 1923 році емігрував до Франції.

Американські композитори Алан Раф і Лі Гопдрідж написали балет «Трійця», навіяний біблійною темою. Вперше поставлено в жовтні 1969 року.

(Далі буде)

Для того, щоб поповнити знання Біблії, почути відповіді на запитання людей про різні проблеми повсякденного життя, слухайте християнську радіопрограму "Відвертість", яка виходить в ефір щоп'ятниці о 22:30, на першій програмі Українського радіо.

УДК 655+81'1.001: 016:929 (Катерина Серажим)

ДИСКУРС ЖИТТЯ І ТВОРЧОСТІ. ШТРИХИ ДО НАУКОВОГО ПОРТРЕТА КАТЕРИНИ СЕРАЖИМ

У статті йдеться про життя, творчість та наукові напрацювання доктора філологічних наук, професора кафедри видавничої справи та редагування Інституту журналістики

Катерини Степанівни Серажим, окреслено коло наукових інтересів педагога і науковця, подано огляд наукових праць.

Ключові слова: Катерина Серажим, наукова праця, дискурс, текстознавство, текстологія, стилістика, фонетика, морфологія, фразеологія, лексика, педагогіка.

Серажим Катерина Степанівна — доктор філологічних наук, професор кафедри видавничої справи та редагування Інституту журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Її наукова діяльність багатогранна, проте сконцентрована довкола знання і розуміння тексту як комунікативної основи, як засобу передачі та відтворення інформації. Тобто йдеться про формування, укладання, редагування тексту та його поліграфічного відтворення на сторінках видань.

Певно, що любов до слова зародилася в Катерині Степанівні змалку, а відповідальність за нього прищепив філологічний факультет Київського державного університету імені Тараса Шевченка, де здобувала вищу освіту сьогодення ювіляр-

ка. Далі була робота викладача української мови та практичної стилістики в Українському політехнічному інституті імені Івана Федорова (тепер — Академія друкарства у Львові), що зміцнила любов до слова та стала періодом підготовки до майбутніх наукових звершень.

2002 року вийшла з друку головна книжка наукового доробку професора Катерини Степанівни Серажим — монографія «Дискурс як соціолінгвальне явище: методологія, архітектоніка, варіативність». На початку вміщено напис: «Мамі Вірі, батькові Степану, моєму роду, моїй родині з любов'ю присвячую». Поважання свого роду-народу, свого коріння, його питомості, щирої вимогливої доброти, працелюбності — незрадливе кредо відомої професорки Київського національного університету імені Тараса Шевченка, громадської діячки, талановитої, яскравої жінки Катерини Серажим. Природно, що, маючи сьогоденню нагоду, колеги-викладачі, студенти, аспіранти, співробітники хочуть якомога більше дізнатися про життєвий шлях заслуженої ювілярки, розуміти, як саме він проліг від непишної сільської хати до величних корпусів столичного університету. Звичайно, усю багатогранність життя такої постаті, як проф. К. С. Серажим, передати складно, але хочемо сподіватися, що ми це зможемо зробити спільними зусиллями.

Щось є неординарне в тому, що дата її народження — 4 грудня — збігається з часом великого християнського свята «Введення до храму Пречистої Діви Марії». У талановитій, працелюбній українській родині дівчину змалечку привчали до сумлінної праці — у господарстві, у школі, доводилося і брата малого доглядати, і череду пасти... Але завжди мала при собі книжки, передусім підручники, і навіть наперед вивчала літературу, мову, історію та інші предмети. У школі була незмінним організатором святкових, мистецьких заходів, мріяла

стати то вчителькою, то акторкою. Мудра доля привела її на філологічний факультет Київського університету імені Тараса Шевченка. В одному з інтерв'ю Катерина Степанівна згадує, як захоплювалася лекціями професорів Н. І. Тоцької, І. К. Кучеренка, багатьох інших викладачів. Вона відчувала великий потяг до праці зі словом, розуміючи, що з ним найтісніше пов'язані комунікаційні, інтелектуальні можливості функціонування суспільства та самовираження кожної людини.

Кандидатом філологічних наук К. С. Серажим стала в 1991 році, захистивши дисертацію «Ідейно-естетичні пошуки в українській драматургії 20-х—30-х років XX століття (еволюція соціальної драми)».

За результатами викладацької роботи К. С. Серажим упорядковує та видає друком свої перші навчально-методичні посібники «Фразеологічні засоби стилістики» та «Лексичні засоби стилістики». Не зважаючи на велику кількість видань з лексики та фразеології — посібники її не розчиняються в загальні, а заповнюють прогалину на полиці видань цієї тематики. Відмінність і новизна посібника «Фразеологічні засоби стилістики» розкриваються в цитаті авторки «Фразеологія мови — явище багатопластове. Фразеологізм за своїми стилістичними забарвленнями бувають книжні, нейтральні та розмовні, можуть створювати колорит урочистості, піднесення, іронії, гумору, інтимності, зневаги тощо. Чітке розрізнення їх, доречне вживання у текстах різних стилів — ще одне завдання, яке часто постає перед редактором». В цій таки цитаті криється й власний підхід молодого науковця до розуміння тексту, що проявиться в майбутніх напрацюваннях. Навчальний посібник добре структурований та лаконічно подає вичерпну інформацію з окресленої теми. Авторка всебічно оглядає фразеологізм як одиницю мови, знайомить студентів з класифікацією, розтлумачує основні способи утворення фразеологізмів. Заклавши основу філологічних знань про фразеологію, авторка посібника переходить до розкриття

професійних редакторських знань про предмет вивчення. В другій частині посібника йдеться про українську фразеологію як джерело народознавства, особливості перекладу фразеологічних одиниць та стилістичні особливості фразеології.

Змістовним та професійно зорієнтованим є також наступне видання. «Студентові — редактору необхідно зрозуміти роль функцій мови в наш час серед інших засобів передачі інформації. Редактор повинен знати, що комунікативна функція включає здатність подавати інформацію впливати на людські почуття, стимулювати пізнавальний процес, розвивати мислення, інтелект, світогляд, спонукати співрозмовника до чого-небудь і т. п.», — так авторка окреслює свій підхід до укладання навчально-методичного посібника. На сторінках видання детально розглядаються тропи та стилістичні фігури українських письменників і публіцистів Д. Павличка, Л. Костенко, Б. Лепкого, В. Собка, Остапа Вишні, М. Коцюбинського.

З 1995 року розпочинається новий етап науково-педагогічної діяльності майбутньої професорки. Вона змінює місце роботи — стає доцентом кафедри мови та стилістики інституту журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка, де змогла якнайкраще реалізувати свій педагогічний, науковий, творчий потенціал. Це робить честь і нашому навчально-дослідному закладові, і людині, яка з усіх сил (саме так і треба) всотувала багаторічно насажену наукою, освітою атмосферу Великого Університету. Саме тут Катерина Степанівна спрямовує всі свої зусилля на написання докторської дисертації.

Результат розробки теми дисертації — низка статей у фаховій науковій періодиці, виступи на конференціях. А за результатами викладацької роботи виходять друком одразу три навчально-методичні посібники. Це — «Стилістичне використання засобів словотвору», «Фонетичні засоби стилістики», «Морфологічні засоби стилістики».

Варто бодай коротко охарактеризувати кожне з видань, щоб дати читачеві уявлення про цінність і цікавість навчально-методичних посібників. У праці «Стилістичне використання засобів словотвору» авторка подає стилістичну характеристику словотвірних засобів мови, стилістичні властивості префіксації, афіксації (з лексичного та стилістичного погляду), осново-складання та словоскладання (що

виконують стилістичні функції), аббревіатури (межі їх порушень та доцільність використання у різних стилях). Навчальний матеріал кожного з названих аспектів ілюструється творами українських літераторів Є. Гребінки, М. Зерова, В. Вихруща, М. Вінграновського.

У посібнику «Фонетичні засоби стилістики» авторка розробляє такі теми, як фоностилістика, її предмет, зміст і завдання; стилістична роль звукових повторів, їх види і співвідношення між ними; стилістичне використання звуковідтворювальних та звуконаслідувальних елементів; ритмотворчі властивості української мови та фоностилістичні особливості сучасної української публіцистики. Авторка пропонує засвоювати матеріал крізь призму творчості Л. Боровиковського, А. Метлинського, О. Бодяньського, І. Срезневського, Р. Лубківського, І. Жиленко, В. Вихруща.

Посібник «Морфологічні засоби стилістики» традиційно побудований на темах: іменник, прикметник, числівник, займенник, дієслово, прислівник у стилях мови. Також розроблено теми про морфологічні засоби нехудожніх стилів та морфологічні засоби художніх стилів. Навчальний матеріал проілюстровано прикладами з творчості Т. Шевченка та Ю. Федьковича.

У 1998 році, працюючи на кафедрі журналістської майстерності та редакційно-видавничої справи, К. С. Серажим опрацьовує матеріал та укладає навчальне видання «Текстологія: елементи тексту й апарат видання», де з притаманною їй чіткістю і лаконізмом характеризує основні положення зазначеної тематики.

З початку роботи Катерини Степанівни в Інституті журналістики не пройшло й 7 років, як вона подала до розгляду дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора філологічних наук зі спеціальності «журналістика» на тему: «Дискурс як соціолінгвальний феномен сучасного комунікативного простору (методичний, прагматико-семантичний і жанрово-лінгвістичний аспекти».

У 2003 році К. С. Серажим захищає докторську дисертацію «Дискурс як соціолінгвальний феномен сучасного комунікативного простору (методологічний, прагматико-семантичний і жанрово-лінгвістичний аспекти: на матеріалі політичного різновиду українського масовоінформаційного дискурсу)». Дисертація стає основою для підготовки до друку монографії «Дискурс як соціолінгвальне явище: методоло-

гія, архітектоніка, варіативність» (2002, 2010), що стала подією в українському журналісткознавстві та однією з найцитованих наукових праць наступних років.

Особливої уваги заслуговує підручник «Текстознавство» (2008), в якому розглянуто основні питання сучасного стану науки про текст взагалі та журналістський текст зокрема, якому приділено основну увагу. Дослідниця розглядає особливості породження та рецепції журналістського тексту, його сугестивний потенціал; загострює увагу на питанні відповідальності журналіста як професійного мовця. Також авторка розглядає текст як об'єкт редакторської роботи та основу видавничого продукту. У 2010 році К. С. Серажим нагороджена Премією КНУ імені Тараса Шевченка за підручник «Текстознавство» (як кращий підручник року).

Не можна сказати, що життєвий шлях К. С. Серажим, зокрема науковий, був успішним трояндами. Готувала обидві дисертації, як кажуть, без відриву від виробництва, має велику родину, яка весь час потребує її уваги і підтримки. Пам'ятаю, як вимогливо ставилися до оцінювання докторської дисертації Катерини Степанівни її кафедра, спеціалізована вчена рада. Здобувачка гідно пройшла всі випробування і блискучим захистом дисертації довела, що справжній науковець лише виграє в умовах відповідальності та вимогливості. У колі наукових інтересів К. С. Серажим актуальні дослідницькі напрями: текстознавство, дискурсознавство, видавнича справа і редагування, журналісткознавство, літературознавство. На цьому ґрунті вона підготувала нормативні курси і спецкурси: літературне редагування, текстознавство, редагування довідкової літератури, редакторський фах, термінознавство, політичний дискурс, методика викладання фахових дисциплін.

Той освітянський досвід, якого набула Катерина Степанівна, працюючи у львівських школах, з іноземними студентами на Кубі, у львівських вишах, вона, безперечно, розвинула і збагатила під час роботи зі студентами та аспірантами Інституту журналістики. Її педагогічна, виховна діяльність високо поціновується в нашому колективі і в Університеті загалом. Спочатку була на посаді доцента кафедри мови та стилістики, кафедри видавничої справи і редагування, а після захисту докторської дисертації є шанованим професором кафедри

видавничої справи і редагування. Яскраві сторінки біографії професорки К. Серажим представлені навчально-методичними працями. У 2009 році вона вийшла першою в Україні підручник із текстознавства, за який була нагороджена премією Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Також побачили світ підготовлені нею посібники з текстознавства, зі стилістики, останні вийшли окремими виданнями за розділами: фонетичні, словотвірні, лексичні, фразеологічні, морфологічні засоби в їх стилістичному використанні. У цілому має понад 150 наукових і навчально-методичних праць.

Своїм науковим, педагогічним досвідом проф. Серажим щедро ділиться з аспірантами, яких у неї чимало кожного року, з них виховала трьох кандидатів наук, на підході ще двоє.

Готуючись до ювілею проф. К. С. Серажим, ми запропонували студентам, аспірантам підготувати матеріали про її життя, працю, родину. Наші вихованці радо відгукнулися, з їхніх творів я озвучу деякі ключові висловлення, котрі належать самій ювілярці, та окремі оцінки авторів ювілейних матеріалів про неї.

Катерина Степанівна: «Я створила долю собі сама; [у школі] була й режисером свят, і сценаристом»; «У мене батько — знакова постать, дякую Господу за такого батька (за самоорганізацію, дисципліну). Чоловік — знакова постать. Він мене вражав: його нічого не цікавило, хто мої батьки, звідки я і т. і. Він дивився на мене. Він для мене як цілий світ, я для нього — як сто світів»; «Якщо ти йдеш на виставу, дивишся фільм і немає катарсису, не відчуваєш елементу очищення, — це не мистецтво»; «Я б просила всіх вивчити українську класику. Хочу, щоб знали Шевченка, Лесю, Франка — шедеври... 3 20-го століття — Стуса і Симоненка... Звичайна, треба читати російських класиків. І Шекспіра, Еміля Золя, Драйзера. Але ми не знаємо своєї літератури, її краси»; «Треба знати і англійську, і французьку, іспанську й німецьку. Ми говоримо про Європу, але коли приїздить представник Франції, а ніхто не може бути перекладачем, тому що аудиторія знає лише англійську, про що це говорити? Про який вступ до європейської спільноти може йти мова?». Таких, справді харизматичних, емоційних висловлювань було чимало. А от що кажуть про Катерину Степанівну самі студенти й аспіранти: «Професор, доктор наук, член

наукових рад, автор монографій, підручників і посібників, Катерина Степанівна передусім Людина (саме так з великої літери), і повчитись у неї є чому не тільки як у філолога, науковця, а й як у людини. Адже і в неї були свої мудрі вчителі, батьки і доля»; «Унікальний педагог і чуйна людина, якій болить доля людей, які поруч. Присвятивши багато років викладацькій діяльності, пані Катерина не забуває про творчість — заснувала в інституті літературно-мистецький гурт „Калина“. А ще їздить до дитбудинку „Оберіг“, де дарує діткам своє тепло й увагу. Разом зі студентами сумлінно доглядає за пам'ятниками Лук'янівського кладовища і прагне, щоб українці знали шедеври своєї літератури» (Із творів Олени Гончарової та Олії Бережко-Камінської). Добрих, високооцінних слів на адресу проф. Серажим знову ж таки сказано багато.

Проф. К. С. Серажим активно працює на громадських засадах: член профкому університету, голова профспілкового бюро Інституту журналістики КНУ. Ця її діяльність відзначається чуйністю, увагою, людяністю. Значну турботу, увагу, допомогу відчувають ветерани інституту журналістики, завдячуючи їй праці Катерини Степанівни. Вона спілкується з людьми без адміністрування, часто з теплим доторком руки, лагідним голосом, хоч вміє бути й надзвичайно рішучою, різкою, гучною. Нещодавно, виступаючи з доповіддю про роботу профспілкової організації інституту журналістики, Катерина Степанівна порушила питання про необхідність справді непримиренного ставлення до вчинків тих студентів, які не дотримуються правил культурної поведінки в гуртожитку, навчальному корпусі. Можна не сумніватися, що ця позиція голови профбюро буде принциповою й результативною. А взагалі Катерина Степанівна завжди поряд зі своїми колегами, співробітниками — і в святковий час, і в скрутну годину. Вона створює оптимістичний впевнений настрій в колективі, прагне оберігати традиції гарного мікроклімату в інституті, а також поважаний усіма імідж Шевченкового Університету.

Дуже важливою для Інституту журналістики є участь професора Серажим у проведенні традиційної міжнародної конференції «Мова. Суспільство. Журналістика», започаткованої кафедрою мови та стилістики ще в 1994 році. Катерина Степанівна долучилася до цієї справи як член оргкомітету, цікава доповідка і як керівник

вокально-етнографічного гурту, що виступає перед учасниками конференції. У збірках за матеріалами конференцій вміщуємо публікації про відомих освітніх-науковців, про талановитих вихованців. Наукову збірку з останньої XVII конференції присвячуємо професорові Серажим.

На сьогодні Катерина Степанівна має фундаментальні напрацювання з текстознавства і текстології. Вона авторка восьми змістовних наукових видань та низки публікацій у фаховій науковій періодиці. Зокрема, статей «Коректність форми викладу інформації у засобах масової комунікації. Основні вимоги викладу через ЗМК і особливості їх дотримання», «Структура публіцистичного тексту: загальні підходи до текстологічного аналізу», «Сучасний український публіцистичний дискурс: формування нового стилістичного канону», «Граматики-семантичний аналіз журналістського тексту (логіко-поняттєвий комплекс і відносно завершений смисл)», «Семіотичний аспект аналізу тексту» та інших понад 110 наукових праць.

Щиро вітаємо вельмишановну професорку Катерину Степанівну Серажим ще з одним молодим ювілеєм, зичимо нових сходжень на вершини дискурсознавства, бо що може бути вищим за дискурс, а також — успішних вдячних студентів, аспірантів, дітей, онуків, невтомної сили, нев'янучої краси, міцного здоров'я, гармонії у всьому! Хай ніколи не покидає Вас, дорога ювілярко, творча Муза, чималого Вам ужинку на педагогічній і науковій ниві! Хай Ваша звияжна праця завжди матиме гідне визнання!

Література

Карпенко В. О. Текст і дискурс: єдність і протилежність (Серажим К. С. Дискурс: генеза, архітектоніка, варіативність: Монографія) // Наукові записки ІЖ. — К., 2003. — Т. 10.

Михайлин Л. І. Катерина Серажим: журналістика як дискурс // Михайлин Л. І. Журналістська освіта і наука. Суми, 2009.

Серажим Катерина // Літературознавча енциклопедія: у 2 т. — Т. 1. — К., 2007.

Серажим К. С. Літературне редагування: Навчально-методичний посібник / Катерина Серажим. — К.: Вид-во Паливода А. В., 2011. — 150 с.

Серажим К. Редагування довідкової літератури: Навчально-методичний посібник. /

Катерина Серажим — К.: Вид-во Паливода А. В., 2011. — 150 с.

Серажим К. С. Дискурс як соціолінгвальне явище: методологія, архітектура, варіативність [На матеріалах сучасної газетної публіцистики]: Монографія / За ред. В. Різуна. — К.: Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, 2002. — 392 с.; Те саме. — К.: Видавець ПАЛИВОДА А. В., 2010. — 352 с.

Серажим К. С. Текстознавство: підручник / Катерина Серажим; Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка. — К.: ВПЦ «Київський університет», 2008. — 527 с.

Серажим К. С. Текстологія: елементи тексту й апарат видання: навч. видання / К. С. Серажим; за ред. В. В. Різуна. — К.: РВЦ «Київський університет», 1998. — 72 с.

Серажим К. С. Фонетичні засоби стилістики: навч.-метод. посіб. з курсу «Практична стилістика української мови» / К. С. Серажим; за ред. О. Д. Пономарева. — К., 1996. — 54 с.

Серажим К. С. Стилістичне використання засобів словотвору: навч.-метод. посіб. з курсу «Практична стилістика української мови» / К. С. Серажим; за ред. О. Д. Пономарева. — К., 1996. — 32 с.

Серажим К. С. Морфологічні засоби стилістики: навч.-метод. посіб. з курсу «Практична стилістика сучасної української мови» / К. С. Серажим; за ред. О. Пономарева. — К., 1996. — 60 с.

Серажим К. С. Лексичні засоби стилістики: навч.-метод. посіб. з курсу «Практична та функціональна стилістика сучасної української мови» / К. С. Серажим; ред. Н. Кіт; Українська академія друкарства. — Львів, 1995. — 104 с.

Серажим К. С. Фразеологічні засоби стилістики: навч.-метод. посіб. з курсу «Практична та функціональна стилістика сучасної української мови» // К. С. Серажим; ред. Н. Кіт; Українська академія друкарства. — Львів, 1995. — 82 с.

Серажим К. С. Коректність форми викладу інформації у засобах масової комунікації. Основні вимоги викладу через ЗМК і особливості їх дотримання // Редактор і видавець: наук.-практ. зб. — К., 2007. — Вип. 1. — с. 96 — 108.

Серажим К. С. Семіотичний аспект аналізу тексту // Наукові записки Інституту журналістики: наук. зб. — К., 2007. — Т. 27. — с. 86 — 90.

Серажим К. С. Граматико-семантичний аналіз журналістського тексту (логіко-поняттєвий комплекс і відносно завершений зміст) // Наукові записки Інституту журналістики: наук. зб. — К., 2005. — Т. 20. — с. 121—127.

Серажим К. С. Категорії оцінки й аргументації у публіцистичній мові газети / Катерина Серажим // Гол. ред. В. Різун // Наукові записки Інституту журналістики. — К.: КНУ, 2004. — Т. 15 (листопад). — с. 22 — 27.

Серажим К. С. Інтерв'ю з політиком як типовий жанр актуалізації сучасного політичного дискурсу / Катерина Серажим // Українське журналісткознавство. — К., 2004. — с. 43—51.

Серажим К. С. Сучасний український публіцистичний дискурс: формування нового стилістичного канону // Наукові за-

писки Інституту журналістики: наук. зб. — К., 2002. — Т. 8. — с. 88—94.

Серажим К. С. Мовна особистість у сучасному політичному дискурсі / Катерина Серажим // Вісник Дніпропетровського університету: Літературознавство. Журналістика / Відп. ред. В. Демченко, — Дніпропетровськ: ДНУ, 2002. — Вип. 5. — С. 122 — 127.

Серажим К. С. Структура публіцистичного тексту: загальні підходи до текстологічного аналізу // Наукові записки Інституту журналістики: наук. зб. — К., 2000. — Т. 1. — с. 103 — 114.

Серажим К. С. «Соло на флейті» І. Микитенка в світлі сучасної суспільної думки /

Катерина Серажим // Українське літературознавство. — Львів, 1990. — Вип. 44. — с. 79 — 85.

Серажим К. С. Дискурс як соціолінгвальний феномен сучасного комунікативного простору методологічний, прагматико-семантичний і жанрово-лінгвістичний аспекти: на матеріалі політичного різновиду українського масовоінформаційного дискурсу).

Спеціальність 10.01.08 — журналістика. Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня доктора філологічних наук.

Указ Президента України № 867/2009 Про відзначення Державними нагородами України працівників КНУ імені Тараса Шевченка // Київський університет. — 2009. — № 10.

■

• 3 ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ.

...Тепер живцем в Україні вживають англійські слова та до того пишуть їх неправильно. Передають кожну букву, а в англійській мові вимовляються ті слова інакше. Читаю, що одна жінка дала «чат» про податкову систему. Англійською це слово вимовляється як «чеет», а у нас є гарні слова: подала пояснення, розповіла, пояснила, доповідала, ні треба вживати «чат», якого люди не розуміють. Або картопля «фрі», англійською це «фрай». «Фрі» означає вільний, свободний, кімната порожня, і т. п. Я вважаю, що слід започаткувати війну з чужомовними словами. Франція не дозволяє уживати іншомовних слів, поки не буде отримано відповідний дозвіл Міністерства освіти. І щодо використання української лексики. Наприклад, слово «вірно» має окреслені певні значення. Вірна любов, хтось є вірний своїм ідеалам. А вживати це слово — як «правильно», це вже помилка. Мені говорять приятелі таке: «Піди на цей концерт, отримаєш гарні почуття» — живцем перекладають з московської: «получиш красівіє впечатлення.» Можна писати цілі томи, як нищиться наша мова. Я не мовник, але моя мама була з східного Поділля, говорила правильною мовою та також і на Волині, де я росла — діти говорили гарною народною мовою. А вчив мене в останніх класах гімназії Дмитро Нитченко (Дмитро Чуб), письменник та мовник з східної України, у нього була чудова та правильна мова, від нас також вимагав подібної.

Мова — дуже тонка річ. Ось ще один приклад: треба піти не на «вулицю» (це у моїх часах — мало погане значення), хоч у пісні є «пусти мене мати на вулицю погуляти». На загальне вірно слід вживати: «іду на двір, або на свіже повітря». Слово «кетчуп» — англійською вимовляється «кечеп». Якщо вживати англійські слова — то треба правильно передавати вимову. Започаткуйте у журналі одну сторінку для вивчення мови, це буде всім корисно, а нам на чужині — дуже потрібне!

З пошаною, Люба ВАСИЛІВ-БАЗЮК (Торонто, Канада).

ПРО «РОЗКВІТ І ТРАГЕДІЮ ЛЕМКІВЩИНИ»

Галина ЩЕРБА, «Розквіт і трагедія Лемківщини». Львів, 2011. Ст. 464; Тираж — 500 примірників.

З приємністю спостерігаємо за появою на видавничому ринку кожної нової публікації про Лемківщину та з цікавістю знайомимось з нею. Рецензована книжка вийшла під фірмою Фондації Дослідження Лемківщини в Америці та Наукового То-

навчально-методичних праць і численних статей. Її публікації присвячені етносоціологічним дослідженням Лемківщини, українсько-польським стосункам, соціології міжнародних відносин і транскордонній співпраці. Галина Щерба виступала з науковими доповідями на міжнародних конференціях в Україні, Польщі, Німеччині, Болгарії, Росії та в Естонії. Рецензентами публікації були знані науковці: Володимир Б. Євтух, Петро П. Кононенко, Степан Заброварний та Ярослав Р. Дашкевич.

Відкривши книжку, не можна не помітити, що назва і зміст наперед подаються англійською мовою, а щойно тоді українською. Це викликає несмак, бо вказує на колоніальну ментальність українця, який навіть після двадцятилітньої незалежності України не позбувся свого почуття меншовартості, тож чуже слово ставить на першому місці.

Резюме на початку книжки подається чотирма

мовами: українською, англійською, німецькою і польською. У діаспорного українця, який упродовж цілого життя зберігав свою єдність з Українським Народом, якимось дивно звучить те, що на місце народу авторка вводить грецьке слово етнос. Як вона цей етнос розуміє, — ми можемо лише здогадуватись. Коли в книжці подаємо вступ різними мовами, то обов'язково треба, щоб переклад був точний і бездоганний. На жаль, у перекладах знаходимо чимало недоліків, особливо в польському.

Увесь зміст книжки поділений на дванадцять тем. В історичному екскурсі Г. Щерба стверджує, що «вже з 1309 року Лемківщина потрапила під іноземне панування. Спочатку ввійшла до складу Польщі, з 1772 року — до Австро-Угорської монархії, з 1920 року — до складу Польщі, протягом 1939—1945 рр. була під німецькою окупацією Генерального Губернаторства, а з 1945 року — знову в складі Польщі».

Авторка окремо пояснює проблему москвофільства на Лемківщині, яке не визнавало українського народу як нації. Саме за москвофільську орієнтацію частини малосвідомих лемків, понад 2000 осіб австрійське військо запроторило до концтабору Талергоф. Однак, вже під час Першої світової війни свідома лемківська молодь поспішала в ряди Українських Січових Стрільців та Української Армії. Окрім москвофільства, від'ємний вплив на розвиток Лемківщини мав конфесійний конфлікт між греко-католиками й православними, який підтримували зовнішні сили — Росія і польська адміністрація.

Чимало місця в книжці присвячено українському народному шкільництву на Лемківщині в XVII — XX століттях. Щоб послабити єдність Українського Народу та відірвати лемків від їхнього матір-

вариства ім. Тараса Шевченка у Львові, Публікацію фінансувала названа ФДЛ і поодинокі особи, яким авторка висловлює окрему вдячність.

Увагу читача привертає на твердій кольоровій обкладинці світлина лемківської церкви в Сквирному Горлицького повіту, а на зворотній знаходимо короткі дані про авторку книжки — Галину Щербу та її портрет. На форзацах видніє ілюстрація з'єднаних українських хорів під час фестивалю пісні в Криниці в квітні 1942 р. та картина виселення лемків.

Авторка публікації — кандидат філософських наук, доцент катедри соціології Львівського Національного Університету ім. Івана Франка та голова соціологічної комісії НТШ. Вона — автор понад 250 наукових,

мовами: українською, англійською, німецькою і польською. У діаспорного українця, який упродовж цілого життя зберігав свою єдність з Українським Народом, якимось дивно звучить те, що на місце народу авторка вводить грецьке слово етнос. Як вона цей етнос розуміє, — ми можемо лише здогадуватись. Коли в книжці подаємо вступ різними мовами, то обов'язково треба, щоб переклад був точний і бездоганний. На жаль, у перекладах знаходимо чимало недоліків, особливо в польському.

У книзі висвітлюються процеси історії боротьби за українську Лемківщину, що утверджувала лемків як автохтонів західнокарпатських земель. У своєму вступному слові авторка оправдано робить такі висновки: — «Лемківщина, оперізу-

нього пня, польські шкільні інспектори в 1932 році заявили, що «лемки — окреме плем'я, а тому замість української мови в школах Лемківщини, слід ввести лемківський діалект. Значить, лемківська говірка швидко авансувала — стала діалектом. У наступному році польська реакційна преса виступила вже з доводами, що діалект лемків є польським діалектом, а лемки — етнографічна група польського народу». Аякже! Слід додати, що під цю пору поляки роблять те саме та ще й, як на глум, називають наївних лемків окремим народом, а Росія підтримує та фінансує русинський сепаратизм на шкоду Україні. Стара недружня політика наших східних і західних сусідів продовжується...

Г. Щерба наводить цікаві дані про Українську Вчительську Семінарію в Криничі, яка в роках німецької окупації здійснила два випуски фахових учителів. До речі, 90 випускників роз'їхалось по Лемківщині на вчительські посади. Свою розповідь про цю кузню педагогів авторка ілюструє багатьма світлинами.

Окремий розділ присвячено розвитку хорового мистецтва на Лемківщині, що завершується щорічним фольклорним святом пісні на Лемківській ватрі в Ждині. На це свято приїжджають лемки та їхні нащадки з цілої Польщі та з України. Шкода, що про розвиток хорового мистецтва на Лемківщині не зібрано всього матеріалу, що його можна ще знайти у старих періодиках і тих; що збереглись у пам'яті людей. Отак зібрана цілість була б гідна окремої публікації.

Короткий розділ у книжці присвячено евакуації-депортації українців

Закерзоння до України, а відтак, в операції „Вісла“, — на північні й західні землі Польщі, а разом з тим — концтаборів Явожно, до якого поляки запроторили українську інтелігенцію та підозрілих у підтримці ОУН-УПА. Разом у цій катівні каралось 3936 осіб.

Про трагедію Лемківщини та лемків на Заході написано доволі багато; чимало матеріалів надруковано в „Лемківських календарях“ — альманахах Організації Оборони Лемківщини, в „Анналах Світової Федерації Лемків“, в „Анналах Лемківщини“ в 1960—1980-их роках і пізніше, в журналі «Лемківщина» тощо, але голосу депортованих до України лемків ми не мали змоги чути, тож ду-

же відродно, що про це подбала авторка публікації. Вона збрала спогади не пише від земляків з Лемківщини, але й з Надсяння та Холмщини, бо їх об'єднала спільна незавидна доля. У книжці поміщено 37 спогадів лемків і 9 спогадів депортованих з Надсяння і Холмщини. У них знаходимо не лише думку запроторених про післявоєнні події, але й свідчення про перші нелегкі роки життя в поневоленій Україні; знаходимо картини побаченого й пережитого, біль і тугу за рідною землею, батьківською оселею, де впродовж століть жило й творило багато поколінь співвітчизників.

Спогади бувають різні — коротші і довші, доречні й не дуже, але разом творять одно велике свідоцтво про заподіяні українцям кривди, про нищення їхньої вужчої Батьківщини. Найкращі спогади, на мою думку, написали Іван Михайлович Кирпан з Кам'янки Короснянського та Микола Філь з с. Запарів Ярославського повітів. На жаль, авторка книжки помістила ці спогади так, як їх написано; без мовної коректури, часто суржилом. Шкода. Так не годиться.

На думку авторки книжки, «позбавлені звичних географічних умов компактного проживання, своєрідного суспільного устрою, сусідських і родинних зв'язків, лемки як етнографічна група приречені на зникнення. У Хартії прав людини такий стан трактується як геноцид». Чи можна заперечувати такий висновок?

Окреме місце авторка відводить Українській Повстанській Армії на Лемківщині та взагалі на Закерзонні. Вона слушно вказує на те, що УПА боронило населення від знущань польських банд і війська, від депортації в цілому. Цей розділ доповнюють спогади вояків УПА та учасників збройного підпілля. Хоч ці спогади дуже цікаві та багатоілюстровані, але вони краще підходять до Літопису УПА або до окремої публікації.

Останнім розділом книжки є «Зустріч з Лемківщиною через півстоліття», в якому розповідається про зустріч лемків з України на Лемківській ватрі в Ждині, про їхні відвідини рідних сіл, з яких їх або їхніх батьків і дідів поляки брутально вигнали на схід і захід. Матеріал доповнюють поезії, написані і літературною мовою, і лемківською говіркою з російськими літерами. З приємністю читаємо ілюстрований

сентиментальний нарис Роксолани й Олеся Яремкевичів п.н. «На Батьківщині дідуся — Лемківщині», яку вони вперше відвідали в 1997 році. Їхні висновки з побаченого незаперечні: «Депортація українців у 1945—1947 рр. та злочинна акція „Вісла“ стерли все з лиця землі, що було українським... Світ про все знав, але, на диво, мовчав. Єдиною силою, що стала на захист знедоленого українського народу на цих землях, була Українська Повстанська Армія».

До рідного села дідуся — Івана О. Щерби, Свіржова Руська, внуки їхали таки зі своїм дідусем через колишні українські села, милувалися чудовими краєвидами Лемківщини, бачили гарні дерев'яні церкви, перетворені на польські костьоли: Про те, що тут колись жили українці, — нагадували їм принагідні фундаменти церковних споруд, придорожні хрести — свідки побожного лемківського населення. Про Свіржову Руську м.ін. читаємо: «Село зняте з карти, з правого і лівого боків вузької доріжки джунглі; подекуди стоять здичавілі груші, яблуні, черешні — свідки колишніх лемківських садіб. Сам дідусь ледве пізнав місце, де стояла хата батьків і дідів. Місце садиби заросло високими кропивами, осотами і пише кілька яблунь є знаком, де колись був сад; збереглася ще пивниця, заросла кропивою. Не було де присісти та відпочити».

Побувавши на Лемківській ватрі в Ждині, юні львів'яни так підсумовують свої враження: «Хотілось би тільки, щоб за тим клаптиком землі, яку охоплює ватра, за тими піснями, що звучать на ватрі, не забулись ті кривди, що їх заподіяла лемкам і всім українцям Польщі акція „Вісла“ 1947 р., бо ще дотепер Сейм ПР не засудив операції „Вісла“ з усіма її наслідками, не відмінив закону, який заборонив повернення українців на Лемківщину, Надсяння, Холмщину, а без цього не може бути мови про відродження Лемківщини, її самобутньої культури, мови, звичаїв і традицій».

Від прочитаної книжки залишається якесь дивне враження, бо хоч є в ній гарні матеріали, але сподіваної цілості нема. Книга ілюстрована 155 чорно-білими світлинами та одною мапкою дій УПА на Закерзонні. До цих ілюстрацій в кінці книжки додано 106 кольорових світлин з родинного архіву авторки,

що схоже на родинний альбом.

У книжці «Розквіт і трагедія Лемківщини» названо ім'я редактора, але редакторської праці в ній не помічається. Шкода, бо добра літературна редакція збагатила б мову твору, а книжці додала б вартості. Користуючись (деколи беззастережно) польськими джерелами, автори з України часто подають українські географічні назви на Закарпатті за польською вимовою, а не українською, тому в них Пше-

мисль, Жешув, Кросно, Криніца, Сянок і Віслок замість Перемишль, Ряшів, Коросно, Криница, Сянік і Вислік, а деколи й неточні та неукраїнські назви сіл. Так не можна. Своє треба знати і шанувати треба. Для певності не зашкодить заглянути до шематизмів, до «Йосифінської і Францисканської метрик» тощо.

У своїй публікації авторка наводить 555 використаних джерел, в тому й біля 135 власних. Це гарно.

Однак, шкода, що окрім одного числа «Анналів Лемківщини», не використала інших видань СФЛ і ООЛ. Насвітлення організаційної та видавничої праці ООЛ і СФЛ в Америці й Канаді заповнило б у книжці певну прогалину та переконало б читачів в Україні, що земляки в Америці й Канаді не були байдужі до долі своїх земляків в Європі та долі своєї карпатської Батьківщини, для якої щось таки зробили.

■

• ВІТАННЯ З 250-им ЮВІЛЕЙНИМ НОМЕРОМ

БУРХЛИВИЙ ПЛИН «БОРИСТЕНУ» БЕЗ ПАРТІЙ І «ГРОШОВИХ МІШКІВ»

За нашої суцільної комерціалізації, в тому числі культури й духовного життя, нічого не може бути стабільним — повний розгاردіаш, не стабільна мораль, приспана совість, знецінені ідеали.

Це яскраво відбивається на діяльності засобів масової інформації. Як тут не згадати невмирущого Ілліча Першого, котрий справедливо пророкував: при капіталізмі преса цілком залежна від «грошових мішків». Щоправда, і свою комуністичну, нібито непідкупну й справедливу мову, журналісти заганяли у прокрустове ложе більшовицького диктату. Читайте його «безширне» творіння «Партійна організаційна література». Якщо, звичайно, вистачить терпіння.

Для вождя світового пролетаріату та його послідовників подвійна мораль була явищем звичним.

Дніпропетровський журнал «Бористен» «олігархічних мішків» не має, до жодної партії не належить. Але ось уже більше двадцяти років виходить стабільно і фінансові кризи його не лякають. Щойно він відзначає своєрідний ювілей — 250-й випуск з дня застосування.

Чим же пояснити феномен цього дивного виживання? Хоча ніяких особливих секретів не існує. Все пояснюється волею і неабиякими здібностями менеджера шеф-редактора, члена Національної Спілки письменників України Фіделя Сухоніса. Він зумів залучити до видавничої справи часопису два потужних Національних університети — гірничий та імені Олеса Гончара. Завдяки їх спонсорському вливанню, «Бористен» успішно впливає серед фінансових рифів-порогів. А ще — добровільні пожертви представників української діаспори Америки та Канади. Імена нових вкладників постійно оприлюднюються на сторінках журналу.

Свого часу видання було зареєстроване як наукове за спеціальностями — історія, політологія, мистецтвознавство, що дало можливість заохотити до співпраці багатьох учених України, дослідників з далекого зарубіжжя. З науковими розробками також виступають аспіранти, вчителі, студенти.

Одне слово, інтелектуальна насиченість журналу лише додає йому вагомості та авторитету. Особливо цінними є викорінення «білих плям» нашої вітчизняної історії. Це — новий неупереджений погляд, який нерідко іде в розріз з офіційною історико-графією, нав'язаною ще за радянських часів. Витягнуто із забуття немало імен, котрі сьогодні складають гордість української нації.

Що не кажіть, а для цього мало бути патріотом, треба мати сміливість, чітку громадянську позицію.

Можна тепер уявити, на яку небезпеку наражаються автори «Бористена», що відстоюють історичну правду, руйнують фальшиві стереотипи, які міцно увійшли в свідомість людей, особливо старшого покоління. Водночас журнал залишається літературно-мистецьким публіцистичним.

Однією з переваг часопису є те, що він друкує не тільки маститих, вже визнаних письменників, але й надає слово молодим початківцям. Щороку на сторінках «Бористену» проводяться гончарівські читання, конкурси на кращий літературний твір.

Чимала увага надається авторам-емігрантам. Це українці, яких доля закинула за океан. До речі, про їх життя-буття подрібно розповідає Фідель Сухоніс у своїх книжках після відвідин Сполучених Штатів Америки, Канади, Бразилії.

Журнал суворо дотримується принципу ексклюзивності, вторинні матеріали з інтернетовської мережі майже не використовуються, чим в основному грішать нинішні засоби масової інформації.

Під егідою «Бористена» постійно проводяться мистецькі свята. Ці, як і літературні акції, вже не один рік спонсоруються українським подружжям Гнипів із США.

Декому журнал може здатися еклектичним, не всі матеріали літературно оговорені. Але слід пам'ятати — в редакції немає жодного штатного працівника. Тому не завжди вдається уникнути стилістичних помилок, логічних неточностей.

Втім, це в ніякій мірі не применшує тієї великої, шляхетної ролі, яку взяв на себе «Бористен» у формуванні серед читачів патріотизму, високої національної свідомості, гордості за те, що ми — українці.

І нехай Бог допомагає цьому мудрому виданню.

Володимир ЛУЦЕНКО, письменник, член НСПУ

ПРО ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ СУЧАСНИХ ІТ-СПЕЦІАЛІСТІВ

Як відомо, під час зустрічі з представниками бізнесових структур у сфері інформаційних технологій 1 лютого цього року Прем'єр-міністр України Микола Азаров заявив, що готовий провести зустріч з ректорами технічних ВНЗ України для обговорення питання щодо їх підтримки на державному рівні при вкладанні коштів у їхню матеріально-технічну базу та узгодження кількості державного замовлення на ІТ-спеціалістів.

Але, на наш погляд, коло питань, які потребують вирішення, цим не обмежується. У міжнародній освітній практиці напрямок підготовки професіоналів з інформаційних технологій (ІТ-професіоналів) з 1989 року, одержав назву *Computing*, яка спочатку поєднувала три розділи знань (*knowledge units*) Computer Science, Computer Engineering та Information Systems. Термін «комп'ютинг» визначений у такий спосіб: «будь-яка діяльність технічної природи, що застосовує комп'ютери і включає: проектування і створення апаратних засобів і програмних систем для будь-якого широкого діапазону цілей; обробку, структурування і керування різними видами інформації; виконання наукових досліджень з використанням комп'ютерів; створення комп'ютерних систем, які ведуть себе розумно; створення і використання зв'язку; виявлення і збір інформації, відповідної будь-якій специфічній меті і т.д.». Поняття «комп'ютинг» може мати й інші значення, залежно від контексту.

Провідні світові організації — Комітет з освіти професійного суспільства ACM (Association for Computing Machinery — Асоціація обчислювальної техніки) — найстаріша й найбільш велика міжнародна організація в комп'ютерній області і професійне суспільство IEEE Computer Society (Institute of Electrical and Electronics Engineers Computer Society — Комп'ютерне суспільство Інституту інженерів з електротехніки й електроніки), які безпосередньо пов'язані з комп'ютингом, вивчаючи сучасний стан потреб у фахівцях інформаційно-комп'ютерної області, прийшли до висновку, що область комп'ютингу на даний момент покривається п'ятьма основними розділами знань: CS (Computer Science — Комп'ютерні науки), CE (Computer Engineering — Комп'ютерна інженерія), IS (Information Systems — Інформаційні системи), SE (Software Engineering — Програмна інженерія), IT (Information Technology —

Інформаційні технології). Кожний з них зусиллями цих організацій підтримується рекомендаціями з викладання в університетах і постійно оновлюється в міру розвитку відповідної предметної області.

Все це привело до нового розуміння ролі ІТ як наукової й освітньої дисципліни, обумовило необхідність консолідації зусиль світового співтовариства у формуванні цілісного гармонізованого підходу до підготовки професійних кадрів для даної галузі [1]. Для області комп'ютингу, поширення діяльності якої носить глобальний характер, впровадження уніфікованих вимог до компетенцій ІТ-кадрів, до процесів і програм базової професійної освіти вже багато років є актуальним

завданням світового освітнього співтовариства.

Зростання активності України на міжнародних економічних ринках обумовлює необхідність гармонізації системи вищої професійної освіти з міжнародною й, насамперед, європейською системою освіти в рамках Болонського процесу. Необхідність міжнародного визнання українського диплома в області комп'ютингу припускає уточнення освітніх програм відповідно до єдиних критеріїв якості освіти, викладеними в такому авторитетному міжнародному документі як Computing Curricula 2005 і уточнюючими його програмами. Чіткий поділ напрямів підготовки фахівців в області комп'ютингу можливий тільки на основі застосування компетентного підходу, що дозволяє визначити вимоги до підготовки фахівців зі здійснення діяльності в різних предметних областях.

Але на теперішній час в державних освітніх стандартах України в галузі знань ІНФОРМАТИКА ТА ОБЧИСЛЮВАЛЬНА ТЕХНІКА маємо три напрями: Комп'ютерні науки, Комп'ютерна інже-

нерія і Програмна інженерія. Причому, в напрям Комп'ютерні науки входить спеціальність Інформаційні управляючі системи та технології. Це в повній мірі не відповідає світовому підходу згідно документу Computing Curricula 2005. Аналіз поточного стану Переліку спеціальностей для підготовки фахівців у вищих навчальних закладах показує, що галузь знань ІНФОРМАТИКА ТА ОБЧИСЛЮВАЛЬНА ТЕХНІКА потребує доопрацювання для гармонізації з світовими освітніми стандартами.

Також аналіз проблем при створенні освітніх стандартів показує, що основою для їхньої розробки є професійні стандарти як первинна ланка в якісній підготовці фахівців різних галузей економіки (у т.ч. для галузі комп'ютингу), а також забезпеченні їхньої конкурентоспроможності. Тобто, проблеми при розробці професійних стандартів утрудняють перспективу гармонізації професійних і освітніх стандартів, що вимагає необхідної методологічної, методичної й експертної доробки на першому етапі проектування.

Зараз у загальноєвропейській, а також загальносвітовій сфері освіти намітилася тенденція руху «від поняття кваліфікації до поняття компетенції». Ця тенденція відбиває той факт, що посилення пізнавальних й інформаційних засад у сучасному виробництві не «покривається» традиційним поняттям професійної кваліфікації. Більш адекватним стає поняття компетентності.

Компетентісний підхід до освіти (на відміну від традиційного кваліфікаційного) віддзеркалює вимоги не тільки до змісту освіти (що повинен знати, уміти і якими навичками володіти випускник вузу в професійній області), але й до поведінкової складової (здатності застосовувати знання, уміння й навички щодо рішення завдань професійної діяльності) [2].

Спеціальні (професійні) компетенції безпосередньо залежать від конкретної професійної діяльності майбутнього фахівця. Очевидно, що за формування більшості компетенцій фахівців не можуть відповідати тільки конкретні навчальні дисципліни. Тому, виходячи із загального визнання того факту, що програми бакалаврського рівня повинні забезпечувати досить широкі компетенції, розробникам навчальних програм рекомендується звертати особливу увагу на міждисциплінарні модулі й модулі, що відбивають специфіку предметної області.

Для забезпечення формування компетенцій фахівців, які користуються

попитом роботодавців, пропонується пошукати взаємодію між співробітниками кафедр, що готують випускників. Для цього пропонується впроваджувати міждисциплінарність уже на рівні викладання фундаментальних дисциплін. Особливої уваги, на наш погляд, потребує триада «математика-фізика-інформатика».

Відомо, що існують різні програми підготовки по математиці для інженерів-експлуатаційників, інженерів-конструкторів і інженерів-дослідників, які потребують більш ґрунтовної математичної підготовки. На ділі ж реальні програми по вищій математиці не враховують цієї різниці і більше орієнтовані на інженерів-дослідників. Окрім цього, при сучасному розвитку інформаційних технологій вони не враховують зв'язок між вищою й комп'ютерною математикою.

Наприклад, як середовище для навчання методом математичних розрахунків і моделювання може використовуватися пакет Mathcad. При освоєнні пакету студенти досить швидко переходять до самостійної роботи. Можливості пакету й звична математична форма представлення результатів дозволяють краще зосередитись на предметній області завдання й навчитися концептуально мислити, тобто бачити картину в цілому й займатися ідеями, а не технічними подробицями. Цей інтегрований пакет, що являється, фактично, системою штучного інтелекту, забезпечує:

- введення на комп'ютері різноманітних математичних виразів (для подальших розрахунків або створення документів);

- проведення математичних розрахунків (як аналітичних, так і за допомогою різноманітних вбудованих чисельних методів);

- побудову графіків, у тому числі й тривимірних, за результатами розрахунків;

- введення початкових даних і введення результатів у текстові файли або файли баз даних в інших форматах;

- підготовку звітів про роботу у вигляді друкарських документів;

- отримання різної довідкової інформації з області математики.

Впровадження сучасних інформаційних технологій в таку «консервативну» дисципліну, як вища математика, на наш погляд, дозволить, з одного боку, підвищити мобільність кафедри, а, з іншого боку, сприяти зацікавленості і мотивації студентів. Адже, окрім залучення до досягнень сучасної обчислювальної науки і комп'ютерних технологій, у пакеті Mathcad є можливість створювати різні програмні рішення, що істотно розширюють круг досліджень. У свою чергу, пакет Mathcad може бути використаний для моделювання різноманітних фізичних явищ при вивченні курсу фізики.

Великі резерви приховані і в можливостях кафедри фізики. Кому, як не їй під силу ввести викладання теоре-

тичних і фізичних основ функціонування оптичних дисків різних форматів (CD-R, CD-RW, DVD-R, DVD+R, DVD+R DL, Blue-ray Disc, HD DVD), технологій, що використовуються при створенні флеш-пам'яті, комп'ютерних моніторів (на основі електронно-променевої трубки, рідиннокристалічних, на основі плазмової панелі, на основі технології органічних світловипромінюючих діодів, лазерних, PHOLED, TOLED, FOLED, SOLED, AMOLED й т.п.), мобільних пристроїв тощо. Темпи появи нових пристроїв на ринку сучасних гаджетів: смартфонів, планшетів, нетбуків і ноутбуків диктують необхідність оволодіння сучасними спеціалістами різних галузей основними технологіями, які використовуються при їх створенні та функціонуванні.

На рівні випускаючої кафедри пропонуються наступні міждисциплінарні інновації:

- впровадження міждисциплінарних курсів, що дають навички роботи в команді, імітують реальний процес проектування, розробки й впровадження продукції, послуг, інноваційних технологій;

- створення і впровадження методичних комплексів для виконання наскрізних лабораторних і курсових робіт;

- введення в практику розробки і захисту комплексних курсових і дипломних проектів за участю колективу фахівців-експертів, що складається з викладачів і представників виробництва.

Ще одним з важливих факторів при підготовці сучасних фахівців повинні стати інноваційні методи викладання [3]. Річ у тому, що зараз при викладанні дисциплін у вищих навчальних закладах використовується поділ на частини єдиного процесу професійної діяльності, виділяючи в ньому перш за все теоретичний і практичний аспекти. Але сучасна педагогіка («педагогіка компетенцій»), не заперечуючи необхідності аналітичного поділу при навчанні, виступає за подальший синтетизм, тобто об'єднання теорії й практики, що досягається в процесі безпосередньої професійної діяльності або її ігрової імітації. Бо все частіше підприємцям потрібна не сама кваліфікація, яка з їхнього погляду занадто часто асоціюється з умінням здійснювати ті або інші операції матеріального характеру, а компетентність, що розглядається як свого роду коктейль навичок, властивих кожному індивіду, в якому сполучаються: кваліфікація в точному значенні цього слова, соціальне поведіння, здатність працювати в групі, ініціативність і любов до ризику.

Серед сучасних методів викладання можна, по-перше, виділити метод кейсів (від англ. Case method, кейс-метод, case-study, кейс-стаді, метод конкретних ситуацій) — техніка навчання, що використовує опис реальних економічних, соціальних і бізнес-ситуацій. Ті, що навчаються, повинні проаналізувати ситуацію, розібратися в суті проблем, запропонувати можливі

рішення й вибрати кращі з них. Кейси базуються на реальному фактичному матеріалі, або ж наближені до реальної ситуації.

Ще один з перспективних методів — це портфоліо — індивідуальна, персонально підібрана сукупність різнопланових матеріалів, які з однієї сторони представляють освітні результати студента, а з іншого боку, містять інформацію про індивідуальну освітню траєкторію, тобто процес навчання, при якому той, якого навчають, може ефективно аналізувати й планувати свою освітню діяльність.

І, нарешті, у педагогіці вищої школи зараз набуває сили **технологія кооперації, що розвивається**. Основними прийомами даної технології навчання є:

- індивідуальне, потім парне, групове, колективне висування цілей;

- колективне планування навчальної роботи;

- колективна реалізація плану;

- конструювання моделей навчального матеріалу;

- конструювання власної діяльності;

- самостійний підбір інформації, навчального матеріалу;

- ігрові форми організації процесу навчання;

- взаємоконтроль у кооперації (мікрозаліки, суспільний допуск до іспиту й таке ін.).

Безсумнівно, комплексне провадження у навчальний процес підготовки фахівців інноваційних методів дозволить випускникам набутти необхідні компетенції для задоволення потреб ринку праці, а Національному гірничому університету — зайняти гідне місце в рейтингу ВНЗ.

Бібліографічні посилання:

1. Алексеев М.О., Коротенко Л.М., Шевцова О.С. Гармонізація освітніх стандартів у сфері комп'ютеризації з урахуванням вимог міжнародних тенденцій розвитку вищої освіти // Управління якістю підготовки кадрів з вищою освітою через удосконалення процедур ліцензування, акредитації та рейтингування: Тез. доп. науково-практич. конф. 15—16 березня 2012. — Дніпропетровськ: НГУ, 2012. — с. 166—170.

2. Особливості формування компетенцій фахівці напрямку «Програма інженерія» на основі міждисциплінарних зв'язків // В.О. Салов, М.О. Алексеев, Г.М. Коротенко, Л.М. Коротенко, Т.О. Письменкова // Науковий вісник Національного гірничого університету. 2010. — № 11—12. — с. 131—134.

3. Коротенко Г.М., Коротенко Л.М. Деякі підходи до інноваційних методів викладання у вищих навчальних закладах // Управління якістю підготовки кадрів з вищою освітою через удосконалення процедур ліцензування, акредитації та рейтингування: Тез. доп. науково-практич. конф. 15—16 березня 2012. — Дніпропетровськ: НГУ, 2012. — с. 80—83.

■

ТАКА ДАЛЕКА І БЛИЗЬКА БРАЗИЛЬСЬКА УКРАЇНА

У березні викладач романської філології ДНУ імені Олеся Гончара Сутуліна Лариса Григорівна повернулася з відрядження, яке проходило в Державному центрально-західному університеті штату Парана, Бразилія (Унісентро), протягом якого було встановлено наукові і культурні зв'язки між філологічним факультетом Унісентро та факультетом української й іноземної філології та мистецтвознавства ДНУ імені Олеся Гончара. Хоча Україна і Бразилія мають довгу історію спільних відносин, зв'язки такого роду не є частими, тому Сутуліна Л.Г. вирішила поділитися своїми враженнями на сторінках журналу.

Питаєте, скільки годин триває подорож до Бразилії? Спитайте краще скільки днів вона триває? Відповідь: два дні і одна ніч. Стільки часу потрібно, щоб, побувавши у Києві, Римі, Сан-Пауло та Курітібі, дістатися з Дніпропетровська до Іраті, міста штату Парана.

Перетинаючи літаком океан, ви, можливо, згадаєте славнозвісну репліку Фауста і поставите філософське питання: «чи можливо обдурити час, додавши зайві години до життя?». Вирушаючи з Борисполя о 18 годині за київським часом ви прибуваєте до Сан-Паулу об 11 за київським часом. Виходить, що рейс триває 17 годин. Але в квитках зазначено, що приліт до Сан-Паулу здійснюється о 6 ранку. Відтак, Ваш рейс триватиме 12 замість 17 годин. Маєте додаткові 5 годин життя. А на додачу — додаткові 5 годин ночі. Але час не обдуриш, і все компенсується на зворотному шляху, якщо, звичайно, Ви не збираєтесь оселятися на американському континенті.

Бразилія — дивовижна країна, схожа на наш рідний Крим: сонце, гори, морське повітря, літо, пальми. Вражають мешканці Бразилії — надзвичайно привітні,

виховані люди, обов'язкові поцілунки при зустрічі та при прощанні. А коли чуєш щире українську мову — почуваєшся як удома. Запитаєте «звідки в Бразилії українська мова»? Перш ніж відповісти на це запитання розкажу про цілі, які я ставила перед собою відправляючись у відрядження.

Одним із досягнень нашого університету стало встановлення наукових контактів між ДНУ імені Олеся Гончара та Державним центрально-західним університетом штату Парана, Бразилія (Унісентро). Результатом стало підписання угоди у 2011 році між відділенням Іраті університету Унісентро та ДНУ імені Олеся Гончара. Серед пунктів угоди, спрямованої на встановлення наукових контактів між вищезгаданими університетами, зазначено заснування спеціальності в Унісентро «філологія: португальська — українська мова» та підготовка II Міжнародної конференції зі славістики 14—17 березня 2012 року. Саме це і стало метою мого відрядження. Як ми бачимо, стосунки, що були встановлені між ДНУ імені Олеся Гончара та бразильським університетом мають серйозне та довготривале підґрунтя.

Це дуже велика честь для мене, викладача кафедри романської філології, представляти факультет української й іноземної філології та мистецтвознав-

ства ДНУ імені Олеся Гончара в університеті Унісентро, м. Іраті, штат Парана, на Міжнародній конференції, яка відбувалася на протилежній півкулі Землі. Інші гості симпозиуму — доктор Здіслав Мальжевські, керівник Католицької місії в Бразилії та Таїс Реїна Віжінєвські, доктор Державного університету Ріо Гранде до Сул.

Я та завідувач кафедри всесвітньої історії ДНУ імені Олеся Гончара доцент Дмитро Леонідович Тесленко мали ряд зустрічей із науковцями університету Унісентро у галузі україно-португальських досліджень, серед яких: декан гуманітарного факультету Унісентро міста Іраті, доктор Сібела Крауз Лемке; доктор філологічного відділення Едсон Сантуш Сільва; доктор філологічного відділення Марілея Партнер; завідувач відділення історії та гуманітарних наук Унісентро у місті Гуарапуава;

Українська церква у місті Малет, штат Парана, Бразилія.

проректор із наукової роботи, доктор Клаудіо Жузе Меллю та професор Федерального університету штату Парана, метр в галузі історії українсько-бразильської діаспори, Оксана Борушенко. Також, я мала нагоду спілкуватися зі студентами відділення історії та гуманітарних наук Унісентро у місті Гуарапуава, штат Парана, Бразилія.

Вибір теми, яку я обрала для участі у конференції — «Збереження мовної ідентичності української діаспори Бразилії як чинник становлення нового етапу відносин між ДНУ імені Олеса Гончара та Державним університетом штату Парана Унісентро» — був цілком передбачуваним, адже головною темою симпозіуму була «славістика». Для кращого розуміння маю зробити невеличкий історичний відступ. Як і інші великі країни західної півкулі (Аргентина, США, Канада), Бразилія у своєму сучасному вигляді є продуктом масової та різномірної еміграції. У цілому сучасні бразильці — молода нація, сформована у період між XVI і XX століттями. За цей період в Бразилію прибули близько 4 млн. афроамериканців-рабів і близько 6 млн. білих переселенців, не рахуючи 3 млн. автохтонних індіанців, що змішалися з переселенцями. Іміграція до

країни проходила у два етапи: колоніальна Бразилія XV-XVIII ст., коли до країни переселяються португальці з метрополії, що завозять негрів рабів з Африки та незалежна Бразилія, основними мігрантами до якої після відміни рабства у 1888 р. стали переселенці з Південної Європи, з так званих регіонів Старої Романії: італійці, португальці, іспанці, а також німці, поляки, українці.

Готуючись до цього відрядження я, звичайно, намагалася якомога щільніше познайомитися з історією виникнення та сьогоденням Унісентро. Адже діяльність цього університету значною мірою сприяє збереженню української національної ідентичності та є центром українознавчих студій. Унісентро першим серед бразильських вищих навчальних закладів усвідомив виникнення нагальної потреби у відкритті спеціальності «філологія: португальська — українська мова», яка дозволить нащадкам українців отримати диплом із їх рідної мови. Так, у 90-ті роки XX ст. тут було впроваджено розширений курс з української мови й українознавства і підготовлено ряд українознавчих досліджень.

Українці в Бразилії належать до найстаріших етнічних груп. На сьогодні українська громада Бразилії складається з бразильців

українського походження 4-го і 5-го поколінь, що мешкають у штаті Парана. Внесок українців у розбудову Бразилії було оцінено керівництвом країни. 19 січня 2010 р. президент Бразилії Лула Да Сілва підписав закон, згідно з яким 24 серпня проголошено в Бразилії Національним днем української громади. Цій події українська громада надає особливого значення: з одного боку, це визнання великого внеску українців у розбудову Бразилії, а з іншого — зміцнення національної свідомості етнічних українців Бразилії.

В історії української еміграції розрізняють три хвилі: 1) з останньої чверті XIX ст. до Першої світової війни; 2) час між Першою і Другою світовими війнами; 3) період після Другої світової війни. За даними різних досліджень українськими емігрантами до Бразилії були вихідці з Галичини, Волині, Полісся, Буковини і Закарпаття. Публікації з цього питання в Бразилії вже мають певну історію: наукові дослідження з історії української іміграції професора Оксани Борушенко, дослідника з м. Курітіба Миколи Геца, отця Василя Зінька з м. Прудентополіс тощо.

«Мовна ідентичність» серед української діаспори Бразилії є поняттям не абстрактним і не символічним, а живою реальністю. Адже, українська мова в Бразилії має доволі довгу історію та своє сьогодення. Велику роль у її становленні відіграють громадські та культурно-освітні організації українських імігрантів, які з'явилися наприкінці XIX ст. Одним із перших таких об'єднань було товариство «Просвіта», засноване в 1898 р. у м. Курітіба. Того ж року, завдяки роботі релігійних діячів в м. Прудентополіс, були засновані перші дві українські суботні школи. У Прудентополісі на сьогодні діють український клуб з фольклорною групою «Веселка», Асоціація вчителів української мови, Товариство освіти Св. Василя, яке видає українською мовою газету «Праця», кооператив декоративно-прикладного мистецтва та писанки, а також музей української іміграції «Тисячоліття». У Курітібі діє Українське товариство Бразилії, що видає щомісячний інформаційний бюлетень «Хлібороб», де публікуються українською та португальською мовами короткі

Урок природознавства у 5-ому класі. Біля дошки (зліва направо) вчителька молодших класів; директор музею української іміграції «Тисячоліття» міста Прудентополіс, пані Мирослава КРИВА; завідувач кафедри всесвітньої історії ДНУ імені Олеса Гончара, доцент Д. Л. ТЕСЛЕНКО; викладач іспанської та португальської мови кафедри романської філології ДНУ імені Олеса Гончара Л. Г. СУТУЛІНА.

статті про події в Україні. У галузі культури та літератури українство Бразилії представлено творчістю відомої поетеси Олени Колодій, літератора Віри Селянської-Вовк, письменниці Клариси Ліспектор та бразильського «Ван Гога» Мігеля Бакуна. Завдяки міцному самосвідомленню українських нащадків у регіоні, зберігаються їх вшанована культура та українська мова. Але питання забезпечення мовних потреб громади залишається вкрай актуальним.

Традиція видання праць на тему викладання української мови в Бразилії бере початок від 1910—20-х років, тобто від перших кроків українського шкільництва в цій країні, коли виникла нагальна потреба створення навчальних програм, букварів, читанок. Доробком прикладного напрямку українського мовознавства в Бразилії на початкових етапах є не аналітичні праці, а методичні розробки, втілені в ряді навчальних посібників, яким, до речі, вдалося успішно адаптувати місцеві реалії до україномовного середовища. Початок теоретичного напрямку українського мовознавства в Бразилії можна окреслити 1960-ми роками: наукова діяльність професора М. Вовка, Я. Рудницького, М. Рубинця, В. Кульчинського, О. Борушенка, О. Білаш. 2000-ті роки в Україні ознаменувались появою перших паростків зацікавлення темою української мови в Бразилії: Я. Закревська, І. Сушинська, М. Гримич, М. Бондаренко. Відтак дослідження мовної ситуації і, відповідно, мовної ідентичності бразильських українців розвивається в Бразилії здебільшого «під прапором» соціолінгвістики. Мається на увазі вивчення цілого комплексу чинників (історичних, культурних, релігійних, екологічних), які впливають на розвиток і функціонування мови. Особливістю бразильської соціолінгвістики є акцент на двомовності і двокультурності. Ситуація білінгвізму в українсько-бразильській громаді сприймається як позитивна порівняно з процесами акультурації. З точки зору категорії «ідентичності» вона характеризується «подвійністю»: українці Бразилії, що досі не втратили зв'язку з мовою предків, є носіями подвійної ідентичності.

Повертаюся до теми моєї оповіді. Після конференції наша

наукова група здійснила екскурсії до осередків української культури Південно-центральної частини штату Парана, що перебувають під патронатом української діаспори. Незабутнє враження залишив музей української імміграції «Тисячоліття» міста Прудентополіс, директором якого є надзвичайно компетентна у справах української культури та мови пані Мирослава Крива, яка супроводжувала нас цілий день містом. Надзвичайно цікаво також було спілкуватися, підкреслюю — українською мовою, з іншою співробітницею музею, бразилькою українського походження, Мартою Бело. Дівчина знає українську мову від батьків, за висловом бразильських українців «вчилася у хаті». Вражає, що у музеї працюють такі висококваліфіковані співробітники, для яких справа збереження української мови та культури є справою життя. До експозиції музею включено архів документів та фотографій важливих для історії української громади Бразилії; предметів пов'язаних з працею та побутом українських іммігрантів у Бразилії (найстаріші експонати відносять до кінця XIX ст., коли українці почали селитися в Прудентополісі). Переглядаючи такі знайомі кожному українцю речі — український одяг, посуд, вишиті рушники, виникає почуття єднання зі своїм народом, гордості за свою націю, любові до тих, хто говорить своєю рідною мовою. У момент вознесення квітів до пам'ятнику Т. Г. Шевченку, який розташований недалеко від музею, у самому центрі Прудентополіса, я подумки дякувала українській громаді Бразилії за дбайливе збереження нашої культури.

Також я мала дивовижну нагоду відвідати школи міста Прудентополіс, де вчаться діти наших співвітчизників, які оселилися півтора століття тому у Бразилії. Шкільна програма викладається португальською, а тому, на жаль, школярі мають змогу чути українську мову тільки «у хаті». Діти чомно віталися українською мовою, співали українських пісень, розповідали про своїх батьків.

Того ж вечора, вже у Іраті, наша наукова група переглянула документальний фільм про українську діаспору «Зроблено в Україні» режисера Гуту Пашко. Пан Гуту також говорить українсь-

кою, до речі протягом зйомок фільму він мав нагоду відвідати Україну. Вночі нас чекав культурний захід «Слов'янський вечір: танці, музика, кухня та мистецтво України». Український танок, у виконанні бразильських хлопців і дівчат, приємно вразив не лише українськими костюмами але й майстерністю виконання: акробатичними елементами хлопців та витонченими рухами дівчаток. Виходить, що в Україні танцюють самбу та сальсу, натомість у Бразилії — гопак, та ще на такому високому рівні.

Інший день — нова екскурсія. Цього разу — до міста Маллет у супроводі викладачів Унісентро та викладачів шкіл. Приємно було познайомитися з вчителькою молодших класів, Клавдією. Найбільша мрія бразильки українського походження — полетіти до України, вдосконалити знання з мови та побачити власними очима свою давню Батьківщину, про яку так багато розповідали її батьки.

Місто Маллет найбільше запам'яталося однією з найперших у Бразилії греко-католицькою церквою святого Миколая, зведеною на горі Серра-до-Тіґре та візитом до Малої єпархіяльної семінарії св. Йосафата. Краєвиди міста настільки гарні, що їх не можливо описати — гора Серра-до-Тіґре, річка по якій прибули перші українці, водяний млин, а ще безліч дерев, квітів та непорушні у своєму спокої гірські хмари.

Українські церкви, мова, страви, хліб, рушники, танці, побут, будинки, паркани, городина, квіти, пам'ятники дітям української культури та неодмінний сувенір чи не всього штату Парана — українська писанка. До речі, книгу «Писанка» видану українською мовою у Бразилії, президент Українсько-бразильської Центральної Репрезентації Пан Віторіо Соротюк подарував на згадку нашій науковій групі.

Разом із здобуттям незалежності, Україна, відкриваючи для себе українську діаспору, стає центром згуртування українців усього світу. Історія єднання бразильців і українців налічує вже 150 років, протягом яких близько півмільйона українських емігрантів та їхніх нащадків, завдяки невтомній своїй праці, міцному зв'язку з історичною батьківщиною, збере-

женню національної етнокультурної та мовної ідентичності, само-свідомості, виховання молодого покоління в любові і повазі до рідної культури, зробили вагомий внесок у розвиток двосторонніх відносин обох держав.

На межі кінця XX-XXI сторіччя для людини у будь-якому кінці світу важливим постає питання про національну ідентичність. Сталося так, що людина вже не відчуває своє належність до певного народу, а відчуває належність до певного континенту, свідомість людини стала визначатися не своє національною гілкою, а геополітичним розподілом світу. Саме тому самотність і здатність української діаспори в Бразилії зберігати себе, як острівця української мови та культури, заслуговує на велику повагу та є прикладом відданості батьківщини. Безперечно, що родовий етнічний феномен завжди був і буде сильним геополітичним фактором, а етнічна ідентичність для багатьох народів досі залишається метою життя.

Опинившись серед української діаспори, дарма, що на іншому континенті, відчуваєш, що світ стає вже не таким великим і ближчою

стає така далека Бразилія. Ще міцнішою стає любов до Батьківщини, до тих, хто живе поруч з тобою, до рідної мови. І ти щасливий кожного разу, коли повертаєшся в Україну, просто тому, що твоя Батьківщина — це частина тебе, твоя гордість, твоє серце. Згадаю слова з феєрії Моріса Метерлінка «Синій птах»: «Так це ж і є той Синій Птах, якого ми шукали! Ми за ним у таку далечинь ходили, а він, виявляється, тут!» Так я розумію поняття національної ідентифікації, поняття патріотизму, значення слова Батьківщина.

Звичайно, що активно направлена на збереження етнокультурної та мовної ідентичності діяльність української діаспори в Бразилії та стрімка динаміка розвитку двостороннього економічного співробітництва Бразилії та України є чинниками зростання інтересу до вивчення португальської мови в Україні. І тут мені б хотілося навести фактичну інформацію щодо існування в Україні центрів-осередків, де можна задовольнити культурні й освітні потреби португаломовних країн: кафедра французької філології Львівського національного університету імені Івана Франка; кафедра

теорії та практики перекладу романських мов імені М.Зерова Інституту філології КНУ імені Тараса Шевченка та кафедра романської філології ДНУ імені Олеса Гончара.

Саме у нашому університеті на факультеті української й іноземної філології та мистецтвознавства на базі кафедри романської філології у 2010 році було відкрито новий структурний підрозділ — Центр португальської мови.

Для забезпечення координації діяльності Центру створено Координаційну

Раду, до складу якої увійшли ректор проф. Поляков М. В. (голова Ради); проректор з науково-педагогічної роботи у сфері міжнародного співробітництва проф. Д'яченко М. П., декан факультету проф. Попова І. С., завідувач кафедри романської філології доц. Кіркowska І.С. та викладач португальської мови кафедри романської філології Сутуліна Л. Г.

Основним завданням Центру є створення умов щодо подальшого розвитку відносин України з португаломовними країнами у галузях освіти, науки та культури. Центр сприяє встановленню безпосередніх контактів з вищими навчальними закладами Бразилії та Португалії, організації та проведенню спільних наукових конференцій, симпозіумів, семінарів, досліджень із мови, літератури та культури обох країн. Передбачається обмін викладачами та аспірантами з метою викладання української мови для української діаспори, кращого опанування португальською мовою українськими викладачами, а також з метою кращого оволодіння українською мовою та методикою її викладання бразильськими колегами в університеті, а також обмін науково-педагогічними працівниками, студентами, проведення спеціальних навчальних практик студентів ДНУ імені Олеса Гончара та вищих навчальних закладів Бразилії та Португалії в університетах-партнерах.

З дня свого заснування Центр проводить активну навчальну роботу. Так, кафедра романської філології регулярно проводить факультативні заняття з португальської мови для студентів ДНУ імені Олеса Гончара. З 2-ого семестру 2010 — 2011 навчального року ведеться викладання португальської мови як третьої іноземної на ФУІФМ. Активно реалізовується видання навчально-методичної літератури для вивчення португальської мови. Готується до друку навчальний посібник та тематичний словник. Постійно висвітлюються в друкованих засобах масової інформації заходи, пов'язані з діяльністю Центру.

За ці два роки Центром було проведено мистецькі заходи та зустрічі з носіями португальської мови і знавцями португальської культури:

Покладання квітів до пам'ятника Т. Г. Шевченка, місто Прудентополіс, штат Парана, Бразилія.

- 23 лютого 2010 р. відбулась зустріч Ф. Сухоноса, шеф-редактора журналу Бористен, зі студентами ДНУ з метою презентації книги письменника «Ріо-де-Україна»;

- 21 лютого 2011 р. відбулась творча зустріч «Центр португальської мови приймає гостей» із носіями португальської мови, а саме студентами, вихідцями з Анголи, на яку були також запрошені студенти Дніпропетровського училища культури;

- 21 квітня 2011 р. відбувся містський захід «Запрошуємо до світу Лузофонії!», присвячений національному святу Бразилії — Дню Тірадентіса;

- 12 травня 2011 р. пройшла зустріч студентів ДНУ імені О. Гончара з шановними гостями міста — відомою бразильською поетесою українського походження Вірою Вовк та художницею Зоєю Лісовською, яких супроводжував Ф. Сухоніс;

- 19 листопада 2011 року лабораторією країнознавства при кафедрі романської філології ФУІФМ ДНУ імені Олеса Гончара в рамках розмовного клубу «Зустрічі з Францією» та Центром Португальської мови проведено захід «Лінгвістична подорож романомовними країнами Європи», на який були запрошені понад 70 школярів м. Дніпропетровська. Метою зустрічі стала допомога в орієнтуванні школярів у виборі майбутньої професії та ознайомлення із діяльністю кафедри романської філології. Під час цієї зустрічі школярі мали можливість

отримати свій перший урок португальської мови.

Також, відзначено участь Центру у міському конкурсі проєктів (2011) «Молодь Дніпропетровська — рідному місту» з проєктом навчально-методичного посібника «Спеціалізована португальська мова для фахівців у галузі космічних технологій».

Окреслена ситуація посприяла конкретним справам, які вже були започатковані на шляху до українсько-бразильської співпраці у сфері мови та культури. Також, звертає на себе увагу, той факт, що кожен крок, який робиться з боку Унісентро, чи з боку ДНУ імені Олеса Гончара зустрічає зворотну реакцію. Так, майже в однаковий проміжок часу виникають Центр португальської мови ДНУ імені Олеса Гончара та планується відкриття нової спеціальності «філологія: українська — португальська мова» Унісентро; через рік після візиту українського письменника пана Фіделя Сухоноса до Бразилії, відвідують Україну бразильська поетеса Віра Вовк та художниця Зоя Лісовська.

І нарешті чи не найбільшим нашим взаємним досягненням стало встановлення наукових контактів між Унісентро та ДНУ імені Олеса Гончара.

Така системна послідовність свідчить, що взаємні прагнення ДНУ імені Олеса Гончара і Унісентро у розвитку взаємовідношень не є марними, натомість вони окреслюють значні перспективи розвитку співпраці і потребують

подальших активних дій у цій галузі. Але найголовніший результат діяльності Центра португальської мови — це неабиякий інтерес студентів до португальської мови і культури португаломовних країн. Діяльність Центру супроводжується великим ентузіазмом із боку небайдужої адміністрації університету. Адже відкриття Центру було б неможливим без підтримки ректора ДНУ імені Олеса Гончара, проф. Полякова М. В. Своім існуванням, успіхами та досягненнями Центр завдячує підтримці та неоціненній допомозі з боку наукового керівника Центру — декана ФУІФМ, проф. Попової І. С., та завідувача кафедри романської філології — доц. Кірквської І. С.

Відтак, не має жодного сумніву у подальшій активній роботі та розвитку нашого Центра португальської мови. Саме сьогодні ми маємо докласти великих зусиль для зміцнення вже встановлених наукових зв'язків із нашими іноземними партнерами. Попереду — велика, кропітка та найголовніше — надзвичайно цікава робота. Цікава, тому що веде за собою нові знайомства, нових друзів та колег, нові можливості краще пізнати португальську культуру та мову, а разом із ними — і свою рідну культуру та мову. Адже тільки пізнаючи свою Батьківщину, можна зрозуміти свою національну ідентичність, свою родину, свою душу та єство.

Лариса СУТУЛНА,
викладач ДНУ.

• ВІТАННЯ З 250-им ЮВІЛЕЙНИМ НОМЕРОМ

Шановні друзі!

Мені дуже приємно привітати вас з нагоди виходу 250-го номеру щомісячника «Бористен». Існує непохитна істина: подія — це те, про що повідомили засоби масової інформації. Без цього для суспільства вона не існує. Якщо ви розповсюджуєте позитив, світ навколо стає кращий. Проте це не означає, що лише позитивна інформація має право на життя. Правда, якою б важкою вона не була для сприйняття, теж має доноситися до читачів. Пам'ятайте, що голос одного журналіста чують мільйони. Отже, на вас лежить велика відповідальність за те, яким буде наше сьогодні і наше майбутнє. Національна спілка письменників України, вся літературна громадськість сердечно вітають колектив редакції з виходом ювілейного числа журналу «Бористен». Здавна знаємо і цінуємо ваш часопис, шануємо його стійку громадянську позицію в обороні українського слова, у збереженні національних традицій і всього того, що утверджує нас як самодостатню націю світі. Ми, як давні прихильники журналу, особливо цінуємо те, що «Бористен» з номера в номер веде рубрики, які знайомлять українського читача з кращими досягненнями вітчизняного письменства. Чимало сучасних майстрів пера отримали пупівку у велику літературу саме завдяки Вашому виданню. З кожним роком журнал набуває популярності завдяки його потужному розвитку. Зичимо вам доброго здоров'я, широкого кола ваших читачів і прихильників, щастя і радості! Високих вам злетів на слові любові й добра і великого творчого горіння!

Володимир БАРИНА, відповідальний секретар Національної Спілки письменників України м. Київ.

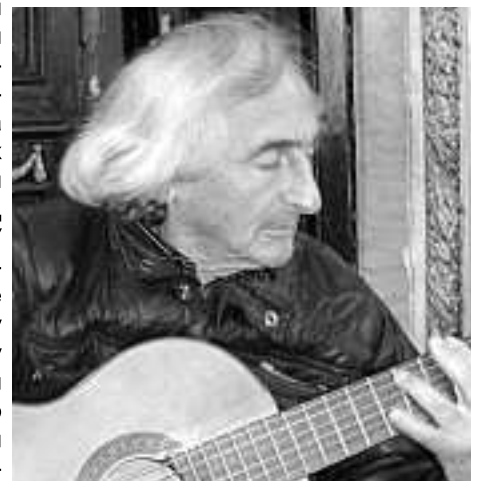
ПРО КНИГУ АВТОРА З КАНАДИ ВИДАНУ У ДНІПРОПЕТРОВСЬКУ БІЛЬШЕ ДІЗНАЛИСЯ В КИЄВІ

До читачів прийшло 250 число січеславського щомісячника «Бористен». Видання, між іншим, є ровесником незалежності України. Журнал наш, попри усі прикrostі та складності, котрі зустрічалися на шляху часопису протягом двох десятиліть, зміг не лише втриматися та вчасно приходити до своїх шанувальників, а ще й став осередком національної духовності та культури на зросійщині Сході. І що це саме так свідчить хоча б той факт, що з 1992 року редакція щомісячника проводить книговидавничу діяльність, започаткувавши серію «Бібліотека Видання журналу "Бористен"». За цей час під егідою нашого часопису світ побачило більш як півстотні книг з різноманітної українознавчої тематики. Себто, окрім 12 чисел власне «Бористену» щорічно ми ще видавали в середньому дві книги. Серед них, такі справді унікальні книги, як поема «Кавказ» в авторській редакції Василя Барки чи історичний збірник «Українська перемога — Конотопська битва», який став ще одним науковим та художнім документом звичайного вітчизняного родоvodu. Наприкінці минулого року в нашому видавництві побачила світ ще одна цікава книга. А саме збірник художніх новел української письменниці Лесі Храпливої — Щур з Канади «У темряві». Власне, це друге видання книги талановитої майстрині рідного слова з-за океану. Вперше твори, які оповідають про героїчну боротьбу борців за волю України в перебігу подій Другої Світової війни, побачили світ ще наприкінці 40-х років минулого вже століття. Очевидно, що за кордоном, зрозуміло, будучи ізольованими від українського материкового читача, особливо зі Сходу. І ось через десятки літ майстерне перо Лесі Храпливої-Щур подарувало радість читачам в Україні. Я не буду оповідати тут зміст ошатно виданої книжечки «У темряві», (між іншим, усі бажаючі можуть переглянути видання в електронному архіві нашого журналу за адресою

www.borysten.narod.ru), бо власне ці нотатки дещо про інше. А саме про те, як видана у Січеславі книжечка української письменниці з Канади зустрілася зі столичними шанувальниками рідного слова. Стало це можливо завдяки старанням відповідального секретаря НСПУ добродія Володимира Барни. І хоч нині в головній посылості українського письменства в Києві, що на вулиці Банковій, 2 фактично щодня відбувається та чи інша імпреза, але і на бористенівський приятний вогник завітали цікаві гості. Найперше хотілося б відзначити що, як нині прийнято говорити — презентація, а я б сказав по-нашому представлення книги Л. Храпливої-Щур «У темряві» власне переросло межі оголошеного заходу. Бо дуже вже багато поєднано на загал у невеликому за обсягом виданні: непроста і складна для сприйняття для деяких наших співгромадян вітчизняна історія, доля української діаспори, до якої власне належить автор книги Леся Храплива-Щур, регіональна відмінність у осмисленні національних пріоритетів серед пересічних верств населення країни, роль майстрів красного письменства у складну добу сьогодення. Все це так чи інакше знаходило відображення в промовах усіх, хто захотів поділитися своїми думками під час заходу з нагоди виходу в Дніпропетровську книги «У темряві» української письменниці з Канади Лесі Храпливої-Щур. А розпочалася імпреза не без піднесення. До присутніх з пастирським словом звернувся священник Сумської Єпархії УПЦ КП Олександр Солопченко. У своєму мудрому слові отець Солопченко підкреслив зважливе значення для кожного народу шанувати і зберігати власну історію, особливо наголосивши на тому, наскільки це важливо для тих народів, котрі довгий період не мали власної державності. Затим панотець поблагословив проведення культурологічної імпрези. Провідник заходу

письменник і відповідальний секретар НСПУ добродій Володимир Барна у своєму вступному слові наголосив на тому, наскільки важливо для літературного процесу його тяглість, а так само його розвиток в усьому українському духовному просторі. Видання книги українки з Канади Лесі Храпливої-Щур «У темряві» у видавництві дніпропетровського журналу «Бористен» якраз яскравий приклад такого позитивного явища. Він так само запевнив присутніх, що передані в дарунок від автора і видавництва до НСПУ примірники книги «У темряві» знайдуть гідне застосування.

Серед «письменницького генералітету» присутньому на зібранні не можна не згадати відомого прозаїка і публіциста Олега Чорногуза та популярного поета-піснєра Андрія Демиденка. Перший вже довгі роки співпрацює з журналом «Бористен», часто виступає на його шпальтах з гострими та злободенними публікаціями. А тому Олег Федорович з притаманним йому талантом публіциста і оповідача розповів про співпрацю щомісячника «Бористен» з українською діаспорою США та Канади. Зізнався, що саме завдяки журналу, тепер має нових приятелів серед нашої громади на землі Вашингтону. Зокрема, це голова

Маєстро Валерій ВИНАРСЬКИЙ майстерно виконав власні музичні твори для учасників імпрези...

РОДУ УККА Іван Буртик, релігійний репрезентант журналу «Бористен» на США Віктор Бабанський та родина Іларіона та Раїси Хейлик з штату Нью-Джерсі. Між іншим, з подружжям Хейлик у відомого письменника склалися і творчі контакти. Разом вони опрацьовують художні мемуари пані Іларіона та пані Раїси, які мають робочу назву «Трикутник».

Поет і автор — виконавець Валерій Винарський зачарував присутніх майстерним виконанням своїх пісень. Між іншим, він зізнався, що його творчість знаходить жвавий відгук серед української громади в країні кленового листа. Зокрема, диски з творами маестро Винарського доволі популярні серед слухачів української Канади. А тому йому особливо було приємно більше дізнатися про творчість Лесі Храпливої-Щур та її книгу «У темряві».

Гість з Москви, генеральний директор АНО «Нове планетарне телебачення М» пані Марія Карпинська розповіла про особисте українське коріння, про те, що персонально її та багатьох приятелів єднає з нашою землею. Вона підкреслила, що книги подібні художньому збірнику «У темряві» — це твори, котрі покликані сприяти налагодженню справді добросусідських стосунків поміж українським та російським народами. Історична правда не повинна бути спотворена чи затьмарена будь-якою по-

Отець Олександр СОЛОПЧЕНКО прибув на імпрезу разом з матушкою Світланою.

літичною кон'юктурою — наголосила пані М. Карпинська. На жаль, в Росії, як і в Україні, ще далеко не все суспільство розуміє цю істину. Вона також пообіцяла присутнім, що зі свого боку буде поширювати правду про такі книги як «У темряві» та їх героїв.

Автор цих рядків наприкінці імпрези найперше подякував усім присутнім за увагу до діяльності журналу «Бористен», за небайдужість та активну громадянську позицію, за ту довірливу і товариську обстановку, яка панувала під час зустрічі в приміщенні

НСПУ. Він висловив впевненість, що доля рідного слова та наших духовних і національних цінностей, попри колишні та сьогоденні випробування, матиме добре майбуття. Адже український народ свого часу зазнав ще більшого зла і лиха. Однак, з честю та гідністю не скорявся будь-яким поневоленням: як фізичним, так і духовним. Отож, як то кажуть, наша пісня не вмере, не загине!

**Фідель СУХОНІС, редактор журналу «Бористен»
Київ-Дніпропетровськ.**

• ВІТАННЯ З 250-ІМ ЮВІЛЕЙНИМ НОМЕРОМ

Сучасний склад інформаційно-аналітичного центру зліва направо: Надія ГРИНЬКО — редактор газети «Вісник»; Наталія АНДРЮЩЕНКО — редактор, журналіст; Дарина СУХОНІС-БУТКО — редактор, журналіст; Наталія ЛІСНЕВСЬКА керівник ІАЦ, Валентина ШАБЕТЯ — редактор газети «Студент».

Інформаційно-аналітичний центр НГУ співпрацює з журналом з 90-х років. За цей час склад прес-центру змінювався, але незмінним залишались цікаві авторські матеріали, яскраві фото. Кожного місяця на сторінках «Бористену» публікують новини Національного гірничого університету — культурні події, досягнення, інновації у сфері науки та техніки.

На сторінках ювілейного 250 номеру щомісячника «Бористен» хочеться побажати натхнення, цікавих героїв та сюжетів. Нехай кількість ваших читачів збільшується і за межами України, а кожен номер нагадує яскраву подорож у світ науки, мистецтва, літератури та рідної мови!

З найкращими побажаннями, творчий колектив інформаційно-аналітичного центру НГУ.

• ВЕСНЯНИЙ РОЗМАЙ

Леся УКРАЇНКА

Мелодії

Стояла я і слухала весну,
Весна мені багато говорила,
Співала пісню дзвінку, голосну
То знов таємно-тихо шепотіла.
Вона мені співала про любов,
Про молодощі, радощі, надії,
Вона мені переспівала знов
Те, що давно мені співали мрії.

Іван ФРАНКО

Навесні

Надійшла весна прекрасна,
Многоцвітна, тепла, ясна,
Ніби дівчинка в вінку.
Ожили луги, діброви,
повно гомону, розмови
І пісень в чагарнику.

Леонід ГЛИБОВ

Веснянка

«Весна прийшла!
Тепло знайшла!» —
Кричать дівчатка й хлопчики.
«Цвірінь-цвірінь!
Журбу покинь!» —
Клопочуться горобчики.
Приліз дідок,
Зліз на горбок —
У хаті будь не хочеться.
Тепляк дмухнув,
Крилом махнув,
По бороді лоскотється.
Все ожило,
Все розцвіло,
І рій дітей привітненьких
На той горбок
Несе вінок
З фіалочок блакитних.
Бринить дідок,
Як той мачок
Крапчастий і повнесенький;
Кричать, гудуть,
Далеко чуть
Таночок голоснесенький:
«Весну шануй,
Не спи, воркуй,
Наш голуб зозулястий!
Не в'янь, рости,
Красуйся ти,
Королику квітчастенький!»
«Цвірінь! Цвірінь!
Журбу покинь!» -
Підспівують горобчики;
І я зрадів,
Помолодів,
Як ті дівчата й хлопчики.

УКРАЇНСЬКІ КОВБОЇ АБО ПОДАРУНКОВІ КАТАННЯ НА КОНЯХ — СЕРВІС ПО-ДНІПРОПЕТРОВСЬКІ

Я давно притримуюсь думки, що близьким людям важче всього підібрати подарунок, адже їм даруєш найчастіше. І тому ліміт варіантів вичерпується. Але давно вже практикують у світі подарункові сертифікати на послуги. Ось і я вирішила піти таким шляхом.

Фірма має офіс у столиці і представництва по усій країні. В Інтернеті на сайті ви обираєте бажаний сертифікат — прогулянка на повітряній кулі, сеанс масажу чи фотосесія — це може бути будь-яка цікава послуга чи розвага. Мій вибір зупинився на сертифікаті, який обіцяв гарну прогулянку на конях по мальовничому лісу до річки. Фото, які ілюстрували опис, приємно вражали. Я придбала одразу два сертифікати, бо привітати треба було компанію з чотирьох людей. Часу для активації подарунка багато — півроку. Тому дочекавшись теплої весняної дня ми вирушили кататися на конях, а я виступала у ролі фотографа.

Одразу зазначу, що ані під час замовлень, ані під час отримання сертифікату і його оплати, мене не запитали хто і якої комплекції буде брати участь у прогулянці, чи кататися ці люди раніше, тощо. Зазначили лише взяти зручне взуття. Тому їхали ми з примарними надіями та ковбойськими чоботами у багажнику авто.

Сервіс починається вже біля воріт. Сумна територія школи олімпійського резерву, яка знала кращі часи ще за Радянського союзу. А тепер тільки старий паркан, минувши який, ми бачимо стару недобудову біля якої — переповнені сміттєві бачки та яскраво-сині біо-туалети. Далі будівля самої школи — усе закрито на замки і жодна жива душа не зустріла нас. Потроху настрій псується. Десять у даліні бачимо коней — величезна загорожа, в якій тупцюють коні з наїзниками, а огорожу обступили люди, хтось навіть з фотоапаратом. Я не втрачаю надії, що це просто тренування, адже нас, нагадую, чекає **прогулянка на конях по мальовничому лісу до річки!** Телефонуюмо в Київ, в головний офіс. Певний пан Володимир говорить нам, що ми повинні знайти тренерів і вони нам все розкажуть.

Чоловіча частина нашої компанії відшукує двох дівчат — дуже похмурі обличчя, брудний одяг, сигарети в руках.

— Добрий день, у нас сертифікати на прогулянку. Ми на третю годину!

— Ви на три часа? Вот і ждіте!

Ви знаєте, навіть не дивно. Сервіс нагадав радянські черги за ковбасою. Відступати чи сваритись не хотілось, бо врешті решт, ми приїхали заради конячок.

Дарина СУХОНИС-БУТКО

KICANOKIA@I.UA —

якщо ви хочете поговорити

Ми вирішили перевдягнутись (впітьох у машині — бо іншого місця просто не було), та запитали у «привітних» пані де клозет. Панянки, докурюючи чергову сигарету, примружили очі і відповіли: «Вдоль забора, дерев'янная будка».

Я почула звук, з яким розбилась надія на те, що ті сині біо-туалети саме для відвідувачів. І ось, ми — три тендітні інтелігентні панянки з вищою освітою пішли порожньою базою до таємничої «дерев'яної будки». Побачене перевершило все, що ми бачили до цього. Один мій знайомий називає такі місця «зайди і помри». І це не далеко від дійсності. Я не буду бентежити та шокувати читачів фотографією цієї кімнати для панянок, але у контексті Євро — 2012 яке насувається на нашу державу, можна плакати від сорому. Для того, аби відбити запах цієї споруди, ми «вбили» пляшку моїх парфумів на трюх.

І ось момент — прийшла наша черга сідати на коней! **І ось тут найважливіше —**

інструктаж для людей, які досі не сідали жодного разу на коня, тривав менше 5 хвилин! І містив в собі наступне — «якщо треба вліво — смикаєш вліво, треба вправо — смикаєш вправо. Якщо зупинитися — повіддя на себе! І дистанцію контролюйте — 5 метрів!» Ось так. І ви вже на коні. Дякую, Боже, за скромні дари твої!

Думаю, в такий момент мої друзі подумки не раділи моєму креативному подарунку, але коні вже несли їх підтюпцем вперед. Звичайно, ці прекрасні тварини змусили забути про жажливі туалети та персонал. Чудові, граційні — вони подарували величезне задоволення та екстрим, особливо, коли різко зупинялись і кликали своїх хвостатих колег. Але обіцяної прогулянки в ліс та до річки не було, як пояснили нервові панянки — це тільки для профі, а от «чайники катаються тут!». Тому ми, як і десятки інших «чайників», тупцями на манежі, а поруч гарцювали учні школи. Наші коні лякалися, коли поруч риссю біг олімпійський жеребець, ну а людина, яка сиділа на коні, відчувала міні-інфаркт.

Враження від першого катання, звичайно, принесло безліч позитиву, але усі недоліки залишилися в пам'яті. Такий недолугий і грубий сервіс призвів до того, що ми більше ніколи не приїдемо туди знову. Наступного дня мені зателефонували з Києва, аби запитати враження про прогулянку. Неочікуване піклування про імідж компанії. Але цинічний журналіст всередині мене вже готує промову про те, як не треба мучити людей і тварин.

ДОРОГІ ДРУЗІ!

Ви тримаєте у руках 250-те число нашого щомісячника. Навіть той, хто не добре

обізнаний на видавничій справі, розуміє, наскільки не просто було усім нам аби цей номер побачив світ. Я б найменше хотів зображати роботу редакції як суцільну боротьбу за виживання. Зрештою, успіх будь-якого видання полягає у стабільності та безперервності появи у світ. Дякувати Богу і нашим друзям ми жодного разу не запізнилися на зустріч з читачами. І у ці не позбавлені для кожного, хто любить і шанує «Бористен», піднесені дні виходу ювілейного номеру журналу: як редактор я б найбільше бажав на майбуття усім нам, саме ось такої стабільності у появі в світ одного з найстарших в історії сучасної незалежної України (мається на увазі період починаючи з 1991 року) часопису. Бо попри сичання тих, хто хворіє на велику зелену жабу, чи просто не має спокою, якщо комусь щось вдається, у «Бористена» є чимало друзів та прихильників. Знову ж таки я далекий від твердження, що журнал має бездоганний зміст і завжди задовольняє вимоги його творців, а найперше читачів. І тут не можу не згадати про те, з чого почав. Більша частка особисто моєї енергії витрачається на рутинну, технологічну роботу і пошук коштів для виходу чергового числа видання. Очевидно, що так не має бути. Але поки-що в Україні, на жаль, лише так. І ті наші колеги, котрі хотіли створити цивілізовані умови (принаймні для себе) існування україномовних культурологічних часописів та газет, коли

Влітку 1991 року до читачів прийшов перший номер щомісячника «Бористен». Тоді наш журнал виходив ще у газетному форматі. У «Слові до читача» були такі рядки «... Щомісячник розрахований на щонайширше коло читачів і насамперед на всіх, кому не байдужі нинішні проблеми духовного відродження українського народу, хто прагне розчистити замулені джерела національної самосвідомості і самоповаги, а відтак і поваги до всіх, хто сьогодні живе на благословенній і многостраждальній землі українській». Гонорар за перший номер журналу було переказано на спорудження пам'ятника Дмитру Яворницькому в Дніпропетровську.

Привітання читачам «Бористену» від першого президента незалежної України Леоніда Кравчука вміщене у жовтневому числі журналу за 1993 рік.

Напередодні грудневого референдуму 1991 року про підтвердження акту про державну незалежність України редакція звернулася до своїх читачів із закликом сказати «Так!» незалежній Вітчизні.

Номер 11 за 1992 рік. Редакція повідомляє про взяття на державний облік як пам'ятника культури садиби та будинку по вулиці Клубній, 26 у Дніпропетровську, де свого часу жив і творив Олесь Гончар. Аби ця подія відбулася чимало зусиль доклав своїми публікаціями і журнал «Бористен».

Журнал починає виступати ініціатором значущих соціальних проектів. Навесні 1995 року редакція стає одним з ініціаторів створення акціонерного товариства «Січ відроджена», покликаного подбати про збереження історичних пам'яток Наддніпрянщини.

редакція найперше дбає про зміст та наповнення видання, вже давно їх втратили. Себто, не лише умови, а й самі, не рідко цікаві та гарні видання.

А ще з огляду на свято в нашому бористенівському колі я хочу висловити сердечну подяку усім, хто був разом з нами усі ці роки. І з особливою приємністю з огляду на це, хочу зазначити, що лише простий перелік друзів і симпатиків «Бористену» зайняв би порядну кількість журнальної площі. Це різні люди, різних соціальних і вікових груп, зрештою, вони живуть в багатьох країнах світу. Однак, є головний чинник, котрий усіх нас поєднує: це любов до рідної землі, до своєї мови, культури і традицій. І ось це робить бористенівську нашу єдність непорушною і тривалою. Нехай же буде так завжди!

А нині не гріх, бодай, стисло пригадати головні віхи історії журналу. У липні 1991 року побачило світ перше число. А вже у 1994 році цілим рядом творчих, громадських та наукових організацій країни журнал було висунуто на здобуття Державної премії України імені Т. Шевченка у галузі літератури. За роки свого існування журнал став трибуною наукових і творчих сил не лише країни, а й світової української діаспори. «Бористен» надходить у 33 держави світу. Часопис зареєстровано Вищою атестаційною комісією при Кабінеті Міністрів України як фахове видання із спеціальностей: «Історія», «Філологія», «Політичні науки», «Мистецтвознавство» та «Культурологія». У 2002 році щомісячник став переможцем у конкурсі «Світоч Придніпров'я» в номінації «Кращий журнал регіону». У 2003 році журнал став дипломантом Всеукраїнського конкурсу Національної Співки журналістів України «Українська мова — мова єднання». Часопис був одним з перших, хто закликав громадськість спорудити пам'ятник легендарному батькові запорізького козацтва Дмитру Яворницькому в Дніпропетровську, завдяки клопотанням бористенівців було прийнято рішення про охорону державного меморіального будинку — музею О.Т. Гончара на вулиці Клубній обласного центру та названа вулиця його імені. Силами редакції журналу «Бористен» проводяться різноманітні літературно-мистецькі імпрези, щорічний конкурс на кращу публікацію імені Олеся Гончара на сторінках часопису. А з 2004 року при редакції почало активно діяти Січеславське відділення Фондації Багряного. Культурологічне об'єднання патріотично налаштованої творчої інтелігенції та представників громадськості.

У 2009 році редакція започаткувала щорічний конкурс творчої молоді імені Марусі та Івана Гнип (США). В ході якого визначаються переможці та лауреати в чотирьох номінаціях: «Музика», «Образотворче мистецтво», «Театр» та «Література».

З 1992 року виходять книги у серії «Бібліотека журналу „Бористен“». За цей час побачило світ понад п'ять десятків видань української тематики у різноманітних жанрах. Серед авторів цих книг як і відомі письменники, так і початкуючі літератори, представники діаспори.

Редакція щомісячника провадить значну гуманітарну діяльність. Так довголітня дружба єднає журналістів «Бористену» з вихованцями Дніпропетровського обласного дитячого будинку для дітей з вродженими та придбаними фізичними вадами. Завдяки організованим журналом спонсорам у сиротинці обладнано спортивний реабілітаційний зал, придбано чимало побутової та навчальної оргтехніки. А наприкінці 2005 року споруджено капличку. Серед членів редакційної колегії видання — знані в Наддніпрянщині і Україні вчені, письменники та громадські діячі.

Дописую ці рядки, а в правому нижньому кутку монітора, висвітлюється повідомлення про надходження електронної пошти. Це для «Бористену», для його майбутніх номерів. Отож, попереду у нас нові рубежі, нові числа нашого улюбленого «Бористену»!

Фідель СУХОНИС, засновник і редактор журналу «Бористен».

Травневий номер за 1996 рік. Читачів журналу благословив предстоятель УПЦ КП Патріарх Філарет.

У лютті 1998 журналу «Бористен» України, незабу

Журнал «Бористен» виступив одним із інформаційних спонсорів унікального лижного переходу через північний полюс до Канади дніпропетровського професійного мандрівника Сергія Гордієнка. Липень 2000 року.

У жовтні 2000 відзначив своє

У лютому 2008 року з нагоди виходу в світ двохсотого числа щомісячника «Бористен» редакція підбиває підсумки своєї книговидавничої діяльності. Вони доволі успішні. За роки існування часопису світ побачили десятки цікавих книг з української тематики.

У листопадовому розповідь про «Бористен» — збірник «Про го

року в гостях у редакції «Бористен» побував Герой України В'ячеслав Чорновіл.

У листопадовому числі журналу за 1998 рік було вміщено ексклюзивне інтерв'ю американського астронавта українського походження Гайди Стефанишин-Пайпер.

У листопадовому числі 1999 року з нагоди виходу в світ сотого числа журналу «Бористен» до редакції звернувся з привітаннями президент України Леонід Кучма.

У листопаді 2003 року журнал «Бористен» святкує перше десятиліття.

У січневому номері за 2003 рік вміщено інформацію про те, що за підсумками 2002 року щомісячник «Бористен» визнано переможцем конкурсу «Світоч Придніпров'я» у номінації «Кращий журнал Придніпров'я».

У жовтні 2003 року журнал «Бористен» стає дипломантом Всеукраїнського конкурсу «Українська мова – мова єднання».

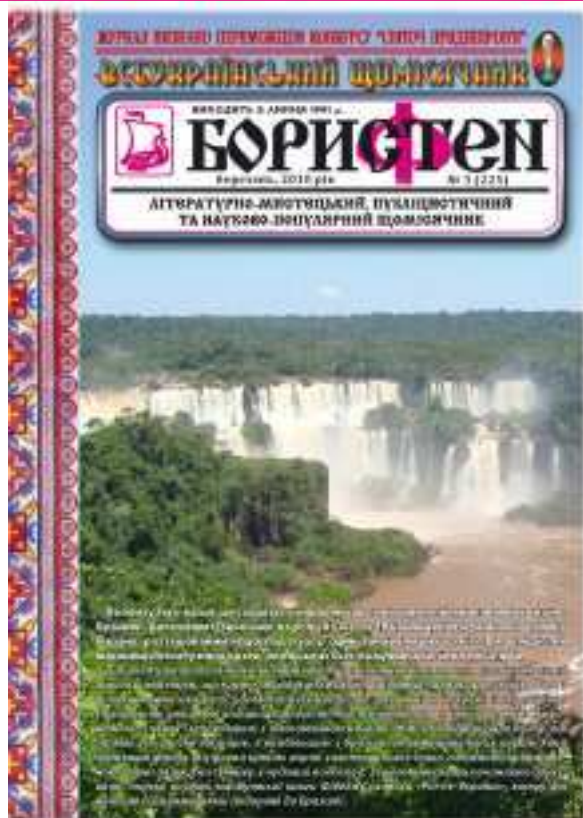
У листопаді 2008 року вміщено унікальне видання журналу – художньо-публіцистичний «Лодомор вустами молодих».

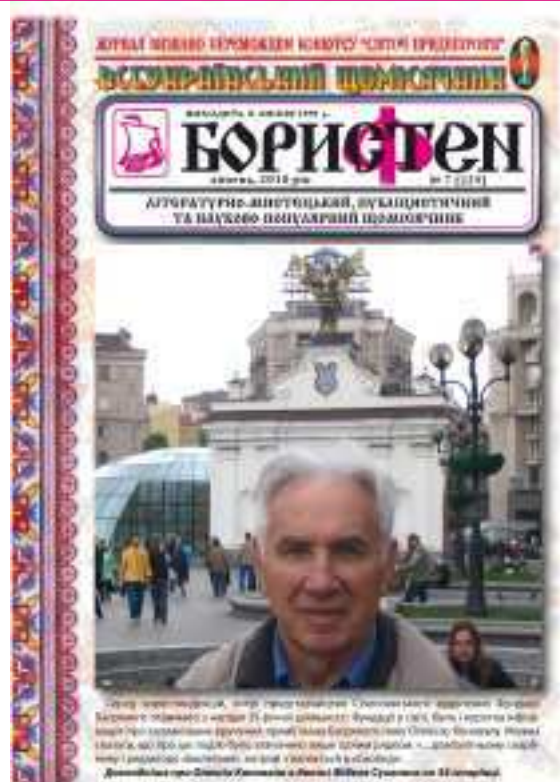
У вересневому номері за 2009 рік підбиваються підсумки першого, нині вже традиційного, конкурсу творчої молоді Марусі та Івана Гнип (США) на сторінках журналу «Бористен».

У січні 2010 року журнал «Бористен» набуває статусу Всеукраїнського видання.

У березні 2010 року журнал починає друкувати розділи нової книги редактора Фіделя Сухоноса «Ріо-де-Україна», котру він написав за результатами творчої подорожі в Бразилію.

Серед численних друзів журналу «Бористен» в західній українській діаспорі громадській діяч і журналіст з Чикаго (США) Олексій Коновал. У липні 2010 року редакція привітала його з врученням премії імені Івана Багряного.

Редакція постійно відслідковує нове у мистецькому житті регіону та України. Грудневе число 2011 року обкладинку «Бористену» прикрашає портрет відомого автора і виконавця сучасної української пісні маестро Володимира Забара.

Квітень 2012 року – світ побачив 250-й номер щомісячника «Бористен»

КРАЩІ СТРАВИ УКРАЇНСЬКОЇ КУХНІ

КАРП В ГОРІХОВОМУ СОУСІ

Короп - 1 шт. (близько 600г)
морква - 2 шт.
цибуля ріпчаста - 4 цибулини
петрушка (корінь) - 1 шт.
оцет, перець чорний мелений, зелень петрушки, зелень кропу, сіль - за смаком

для соусу:
горіхи волоські - 15 шт.
білий хліб - 50г
часник - 4зубчики
олія - 1/2 склянки

Рибу очистити від луски і нутрощів, відрубати голову, хвіст і плавники, промити у воді, потім зняти філе, нарізати на шматки і укласти в сотейник. Додати в сотейник моркву, петрушку, ріпчасту цибулю, сіль, перець лавровий лист, трохи води і варити на слабкому вогні до повної готовності.

Готові шматочки риби охолодити в бульйоні, потім перекласти в тарілку і залити соусом з горіхів і часнику.

Для приготування соусу, волоські горіхи очистити від шкаралупи і лушпиння, розтерти в ступці. М'якоть білого хліба намочити в рибному бульйоні, віджати і протерти через сито. Потім горіхи, протертий хліб і тертий часник покласти в керамічний посуд і збити ложкою, вливаючи потроху олію. Коли маса стане пишною, як крем, додати трохи солі, лимонного соку або лимонної кислоти і все добре перемішати. Готового коропа викласти на блюдо, залити соусом, зверху покласти шматочок лимона, посипати зеленню петрушки і кропу.

ФАРШИРОВАНІ КУРЯЧІ ЛАПКИ

6 курячих лапок
300-400 г фаршу з курятини і свинини порівно
часник
шматочок хліба

1 яйце
олія
морква
цибуля
сіль, перець
2-3 ст. л. томатного соусу
1 ч. л. тим'яну

Лапки помити, зробити в них кишеньку (відокремити шкірку, але не до кінця).

Курячу грудинку, свинину, 2 зубчики часника, намочений в молоці шматочок хліба перекрутити через м'ясорубку, додати одне яйце, сіль, перець і начинити курячі лапки. Обсмажити їх на олії з двох боків. Окремо обсмажити натерту моркву і порізану цибулю. Викласти в каструлю шар моркви з цибулею — шар курки. Залити водою, щоб покрила лапки, посолити, додати чорного перцю горошком, тим'яну і поставити тушкуватися на невеличкий вогонь. В кінці додати 2 ст. л. томатного соусу і 3-4 лаврових листка. Потушити ще 10 хв. і зняти з вогню.

РЕКЛАМА

ШВИДКО

ЗРУЧНО

ПРЯМО В РУКИ

Найшвидший і найбільш надійний посилковий сервіс до України та країн СНД. Порівняйте терміни доставки пакунків через компанію МІСТ з другими компаніями і переконайтесь в цьому самі.

• ДОСТАВКА КОРАБЛЕМ

В Україну: 30-40 днів

В Москву: 30-40 днів

В Ст. Петербург: 35-45 днів

Решта регіонів на www.mest.us

ЕКСПРЕС ДОСТАВКА ПОСИЛОК:

В Україну: 3-5 робочих днів

В Москву: 5-7 робочих днів

• ВІДПРАВКА АВІА І МОРСЬКИХ ВАНТАЖІВ

• ДОСТАВКА АВТОМОБІЛІВ У КОНТЕЙНЕРАХ

• УПАКОВКА І СТРАХУВАННЯ

• ПЕРЕКАЗ ГРОШЕЙ ЗА НАЙНИЖЧИМИ ЦІНАМИ

1-800-288-9949 www.mest.us

Marketing and design by [bagmetstudio.com](http://www.bagmetstudio.com)

«ПЕРША МІСЬКДРУКАРНЯ»

вул. Степового Фронту, 11-а, м. Павлоград, Україна, 51400

Тел.: + 380 5632 61909, 61458, e-mail: reklama@tn-express.dp.ua

ПОЛІГРАФІЧНІ ПОСЛУГИ

ДРУК ПОЛІГРАФІЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ

(газети, журнали, книги, бланки, афіші візитки)

ПАЛІТУРНІ ПОСЛУГИ - книги брошури,
дипломні курсові роботи

ЗАВЖДИ У ПРОДАЖУ:

бланки, канцтовари,
щоденники, блокноти,
розрахункові книжки
з комунальних платежів

ЕФЕКТИВНА РЕКЛАМА У ГАЗЕТАХ:

Газета "ТН-Експрес" — обласна

рекламно-інформаційна газета, лідер регіону за передплатою. Завжди актуально, оперативно — новини Павлограда, цікаві статті, програма ТБ, рекламні оголошення, поради, прогноз погоди.

Безкоштовні ОГОЛОШЕННЯ

Мехівський, Юр'ївський райони. Щотижня можна знайти величезну кількість оголошень.

Рубрики: продаж квартир, будинків, транспорту (легкового, вантажного), "послуги" (будівельні, медичні і т. д.), "пропонуємо роботу", "шукаю роботу", "побутова техніка", комп'ютери, "знайомство", оренда та продаж нерухомості, "будматеріали".

Газета "Безкоштовні оголошення" — обласна

рекламно-інформаційна газета. Регіон поширення: м. Павлоград, Тернівка, Першотравенськ, Лозова, Синельникове, смт Петропавлівка, Павлоградський, Петропавлівський,

Газета "Планета TV" — обласна газета телепрограм ефірного та кабельного телебачення, більш 100 каналів, кросворди, сканфорди, гороскопи, поради, цікаві розповіді про життя знаменитостей

ВІДДІЛ РЕКЛАМИ: т. + 380 5632 63829, 60377,
www.tn-express.dp.ua, e-mail: reklama@tn-express.dp.ua

НАША ЦЕРКВА- КИЇВСЬКИЙ ПАТРІАРХАТ

РЕЛІГІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ ЧАСОПISУ "БОРИСТЕН"

Видання благославив патріарх УПЦ КП ФІЛАРЕТ

№ 4 (104), 2012

ПАСХАЛЬНЕ ПОСЛАННЯ ПАТРІАРХА КИЇВСЬКОГО І ВСІЄЇ РУСИ — УКРАЇНИ ФІЛАРЕТА

Преосвященним архипастирям,
боголюбивим пастирям, чесному чернецтву та всім
вірним Української Православної Церкви
Київського Патріархату

Дорогі браття і сестри!
ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Найбільшим злом, яке існує у світі, є смерть. Люди помирають не тому, що життя для них стає тяжким, а тому, що через гріх першої людини, Адама, смерть увійшла в їхню природу. Людина не хоче помирати навіть тоді, коли тяжко хворіє і через старість стає непрацездатною. Чому вона не хоче помирати? Тому що її природа створена Богом для життя вічного. Будучи вільною, людина обрала не життя, а смерть: через гріх Адама смерть пошкодила людську природу, яку оновити людина не могла.

Не могли цього зробити й ангели, оскільки людську природу створили не вони. Людину створив Бог! Тому оновити, а це значить подолати в людській природі смерть, міг тільки її Творець, тобто Бог.

Зі Свого чоловіколюбства Син Божий втілюється, став людиною, постраждав на хресті, помер і на третій день воскрес — таким чином подолав смерть у людській природі. Якби Син Божий не втілювався і не став людиною, Він би не помер; а якби не помер, то і не воскрес і не переміг би смерть у людській природі. А це означає, що смерть продовжувала б панувати над родом людським.

Сьогодні ми святкуємо «смерті умиртвіння... іншого, вічного життя початок...» (7 пісня Пасхального канону). В пасхальні дні у храмах за богослужінням постійно звучать слова «Христос Воскрес!», на які відповідаємо: «Воістину Воскрес!». Якщо в когось немає віри у Воскресіння Христове, то навіщо відповідати «Воістину Воскрес!»? Не треба говорити неправди!

Чому ми радіємо?! Адже воскрес Христос, а не ми. В тому то й справа, що воскресіння Христове безпосередньо стосується кожного з нас. Як через тілесного родоначальника людства Адама, який ввів у людську природу смерть, підкорилися закону смерті всі люди, з'єднані з ним через тілесне народження, — так у духовному родоначальнику Ісусові Христі воскреснуть всі, духовно відроджені Ним, з'єднані з Ним вірою (див. 1 Кор. 15: 20–22, 47–48). Те, що відбулося з Адамом, перейшло на весь людський рід.

продовження на 2 стр.

ВЕЛИКОДНЕ ВІТАННЯ ВІКАРІАТУ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ КИЇВСЬКОГО ПАТРІАРХАТУ В США Й КАНАДІ

До Високопреподобних Отців Настоятелів, Голів Парафіяльних Урядів, Членів Вікаріальної Ради, вірних Української Православної Церкви Київського Патріархату в США й Канаді і до всіх людей доброї волі.

Дорогі брати і сестри!

«Прийдіть, усі вірні, поклонімося Святому Христовому Воскресінню, бо через Хрест прийшла радість всьому світові» (Пасхальна рання).

Від імені Вікаріату Української Православної Церкви Київського Патріархату в США й Канаді вітаємо Вас і Вашу родину з радісним святом світлого Христового Воскресіння! Христос Воскрес! Найбільше треба радіти і веселитися Воскресінням Христовим нашому побожному українському народові, бо з Божої ласки, наша Помісна Українська Православна Церква Київського Патріархату та український народ воскресли після довгого поневолення. З правдивим почуттям братерської любові та щирим серцем, обнімімо один одного, щоб усміхнулася наша Мати Україна.

Наша Свята Помісна Українська Православна Церква Київського Патріархату звертається до тих людей, яким доля Української Церкви і Матері України не є байдужою і закликає об'єднатися в Єдину Помісну Українську Православну Церкву Київського Патріархату, на чолі якої є і повинен завжди бути лише Вірний Син української нації. Предстоятель нашої Святої Церкви повинен завжди поділяти радість і горе українського народу. Тому, хто вважає об'єднання українського православ'я в єдину Помісну Українську Православну Церкву Київського Патріархату, той працює проти Бога, а Бог посоромлений не буває.

Одночасно, звертаємося до наших співвітчизників поза межами України ставати в ряди захисників Української Церкви і лицем повернутися до Рідної Церкви. Вітаємо з святом Воскресіння Христового Святейшого Отця нашого Патріарха Київського і всієї Руси-України ФІЛАРЕТА, духовенство, Вас і Вашу родину і всіх християн в Україні і по всьому світі розпоросених — Христос Воскрес!

Пересилаємо Вам найкращі побажання, благаємо Воскреслого Ісуса Христа, щоб поблагословив Ваші добрі діла і наміри, обдарував Вас Своїми дарами безмежного щастя, міцного здоров'я та невичерпної наснаги в закріпленні мрій та цілей наших предків. А нам усім на цій землі, Воскреслий Син Божий, єдиномисліє і братолюб'є пошли та щоб у наших серцях примножувалася незрадлива і щира любов до нашої Святої Української Церкви і Матері України.

ХРИСТОС ВОСКРЕС! ВОІСТИНУ ВОСКРЕС ХРИСТОС!

Митрофорний протоієрей Віктор ПОЛЯРНИЙ,
Секретар Вікаріату Української Православної Церкви
Київського Патріархату в США й Канаді

в Адамі всі вмирають, так у Христі всі оживуть» (1 Кор. 15: 22). Ми помираємо тому, що споріднені з Адамом померлим, а воскреснемо через те, що хрещенням з'єдналися з воскреслим Христом.

Підсвідомо ми радіємо тому, що Син Божий Господь наш Ісус Христос оновив нашу занепалу природу, а це означає, що ми воскреснемо тілами для життя вічного. Померлі продовжують існувати душою, оскільки вона створена безсмертною за своєю природою. Але, живучи на землі, людина чинить добро чи зло не тільки душою, а й тілом, — тому тіло також повинно або блаженствувати, або страждати у вічності, відповідно до того, яким було проваджене життя на землі. Тому нас не повинно турбувати питання: воскреснемо ми чи ні. Якщо Бог сказав: воскреснуть усі люди, — значить, так і станеться. Воскресне кожна людина, незалежно від того, вірить вона в це чи не вірить. Загальне воскресіння залежить не від людини, а від Бога, від Його всемогутності. Спаситель наш Ісус Христос твердо обіцяв: «...Я живу, і ви будете жити» (Ін. 14: 19).

Переважа більшість людей не думає про вічне життя, про воскресіння. Вони присвячують себе тимчасовому, земному, забуваючи про своє вічне призначення. Апостол Павло ясно говорить: «Невже не знаєте, що неправедники Царства Божого не успадкують? Не обманюйте себе: ні блудники, ні ідолослужителі (а ті, що поклоняються мамоні, тобто багатству, також є ідолослужителями. — П. Ф.), ні перелюбники... ні злодії, ні лихварі, ні п'яниці, ні хижаки — Цар-

ства Божого не успадкують» (1 Кор. 6: 9–10). Але правдиві християни, які є такими не по назві, а по суті, готуються до вічного життя. Серед мінливого земного життя воскресіння Христове дарує душі християнина велику втіху і відраду.

Воскресіння Христове дарувало нам віру, сильнішу за земні страждання. Воно дає нам силу перемагати їх, бо радість Воскресіння Христового для всіх християн є джерелом світла, миру, любові, мужності й сили.

У ці пасхальні дні сердечно вітаю вас, преосвященні архіпастирі, боголюбиві пастирі, чесне чернецтво, дорогі браття і сестри, зі святом світлого Воскресіння Христового. Поздоровляю з Пасхою Христовою Президента України Віктора Януковича, Український уряд, Верховну Раду, Збройні сили України, всіх християн України і весь український народ. Сердно вітаю всіх українців у Європі та Азії, в Канаді, в Америці та Австралії.

Нехай оновить воскреслий Господь Ісус Христос наші духовні й тілесні сили на добрі діла для блага нашої Української держави та українського народу.

Нехай Христос Спаситель приведе Українське Православ'я до єдиної Помісної Української Православної Церкви. Йому слава і поклоніння на віки віків.

Воістину Христос Воскрес!

Філарет, Патріарх Київський

і всієї Русі-України

Пасха Христова, 2012 рік, м. Київ

ПАТРІАРХ ФІЛАРЕТ: «МОСКВА РОЗКОЛОЛА УКРАЇНСЬКУ ЦЕРКВУ І НЕ ДАЄ ЇЙ ОБ'ЄДНАТИСЯ»

Рівно 20 років тому, в 1992 році, була створена Українська Православна Церква Київського Патріархату, третім Предстоятелем якої через три роки став Патріарх Філарет. Про те, як створювався Київський Патріархат і яке місце в православному світі посідає сьогодні, про Москву, Кирила, Януковича, піст та Великдень нам з вами пощастило дізнатися з перших уст — від самого Патріарха Української Православної Церкви Київського Патріархату Філарета в останні дні посту, що передують святу Світлого Воскресіння Христового.

— Ваша Святість, чи правда, що Україна — найбільша православна країна? Скільки на Київщині церков і соборів Київського Патріархату і скільки Московського?

— Те, що Україна є найбільшою християнською державою, я не можу цього сказати. Але те, що Україна порівняно з європейськими державами найбільш релігійна — це так. І підтвердженням цього є будівництво храмів. Лише за роки незалежності зведено більше 3 тисяч храмів. Більше 3 тисяч! В жодній країні, яка знаходилася чи то в Радянському Союзі, чи то в соціалістичному таборі, й близько не побудували стільки храмів, скільки Україна за останні роки. Для прикладу візьмемо Росію. Я не знаю, чи побудовано там бодай тисячу храмів.

— Хоча зруйновано було однаково — що в нас, що в них?

— Зруйновано в Україні було більше, тому що в нас храми знищувались, а в Росії лише закривалися. Тому в Україні йде будівництво, а в Росії — відновлення храмів.

По-друге — те, що ми бачимо в храмах багато дітей і молоді. Ось зараз закінчується Великий піст, і я бачу, що приходять молодь сповідуватися і причащатися. Це свідчить про те, що віра в них не показова, не заради моди. Але це не значить, що в Україні нема такої розбещеної молоді. Тут теж усе це є. Але коли ми беремо в порівнянні, то Україна поки що знаходиться в такому вигідному положенні. Особливо цим вирізняється Західна Україна і частково Центральна.

Велике значення для відродження релігійності та духовності має викладання християнської етики в школах. От якщо взяти Україну в цілому, то на Галичині, в Західній Україні, майже в кожній школі викладається християнська етика. А якщо взяти Схід, там, навпаки, вона викладається де-не-де.

Стосовно Київщини. Тут найбільш потужними є дві церкви — Українська Православна Церква Київського Патріархату і Московського. Київський Патріархат в Києві й Київській області має приблизно 500 парафій. Є райони, де має

перевагу Київський Патріархат, а є райони, де має перевагу Московський. Але ми дотримуємось такого положення, що рано чи пізно в Україні буде одна Православна Церква, тож ми не повинні підкреслювати різницю між нами. Навпаки, ми говоримо, що сповідуємо одну й ту ж православну віру, що всі ми українці, живемо в українській державі і тому мусимо належати до однієї церкви.

— А що Ви можете сказати про храми, які є на Київщині? Які з них унікальні і чим?

— Звичайно, що в Київській області є храми унікальні. От, наприклад, Переяслав-Хмельницький. Там храм Вознесіння Господнього. Діючий. Поки що там знаходиться музей-діорама...

— Але ж його забрано до Московського Патріархату?

— Ні. Вони хочуть забрати. Але дзвіниця наша. І ми служимо там.

— У музеї кажуть, що діораму немає куди перенести й немає за що...

— Там будується приміщення для того, щоб перенести цей му-

зей. А ось в Яготині зараз йде боротьба за храм. Він є пам'яткою архітектури, але був зруйнований. Тепер його відновили. І ми там не тільки освячували місце, але й гроші давали на відновлення. А тепер Московський Патріархат хоче його забрати собі. І влада яготинська хотіла на минулому тижні храм їм передати.

— **Але яке відношення має влада до храму?**

— А тому що цей храм відновлюється за кошти держави. Ми лише допомогли. На сесії міської ради храм хотіли передати Московському Патріархату. Але зібралися люди, громадські організації піднялися й не дали провести цю сесію. Був великий скандал. Влада змушена була закрити сесію і перенести розгляд цього питання на тиждень. А ми будемо за нього боротися.

Є ще унікальний храм в Пархомівці, під Білою Церквою. Це пам'ятник архітектури і головне — живопису.

Утім, переважна більшість храмів Київщини новозбудовані.

— **14 квітня до Києво-Печерської лаври з Єрусалима привезуть священний вогонь. А де братимете священний вогонь ви — у Лаврі чи в Єрусалимі?**

— Річ у тім, що раніше ніхто цей вогонь не возив. Їхали до Гробу Господнього, молились і були свідками появи цього благодатного вогню. А після того як Україна отримала свою державність, почали їздити туди за вогнем. Така акція на державному рівні почалася за Президента Віктора Ющенка. Їздили до Єрусалима, брали благодатний вогонь, а потім у Святий Софії збиралися представники всіх областей, котрі в суботу на літаках розвозили цей вогонь по всій Україні. Тепер теж цю традицію продовжують, але вже не на державному рівні. Тепер Лавра везе собі цей благодатний вогонь, з Київського Патріархату теж їдуть і теж привозять.

Цього року поїде брат екс-президента — Петро Андрійович Ющенко. Він і раніше їздив, і торік, і в цьому році поїде. Тож благодатний вогонь буде і в Лаврі, і скрізь.

— **А чому благодатний вогонь виникає саме на православну Пасху? Католики святкують без вогню?**

— Є два календарі — григоріанський і юліанський. Світ живе за григоріанським календарем. І частина церков живе за цим календарем, а

5 церков живуть за юліанським.

— **І не хочете ніколи і ні за що це змінити?**

— Не ми не хочемо. Народ не хоче. Тому що в 20-і роки російська церква, до якої належали й ми, перейшла на григоріанський календар. Але люди на Різдво Христове не приходили до храму, святкували за старим стилем.

А що стосується вогню, то це тільки православна традиція. У католиків такої немає. Їм вогонь не треба. Бо він з'являється в православному храмі, а не в католицькому.

— **Тоді виникає інше запитання. Чому в тому ж Єрусалимі католицьке Різдво святкується значно ширше і гучніше за православне?**

— Тому що 25 грудня Різдво Христове святкують разом і католики, і протестанти, і православні християни. Лише 5 церков дотримуються юліанського календаря. До них належать: Єрусалимська, Російська, Сербська, Грузинська і Українська.

На Заході більше святкують Різдво Христове. А менш значуще для них Воскресіння Христове. У нас навпаки. Тому що якби не було Воскресіння, то й християнства не було б. Бо Різдво було заради Воскресіння.

— **А що зараз відбувається у релігійному світі взагалі?**

— Існують різні релігії. Але релігія може бути істинною одна. Всі релігії не можуть бути істинними. Чому? А тому що Бог один. Не може бути в кожній релігії свій Бог. Це до християнства кожен народ мав своїх богів. Греки — своїх, римляни — своїх, українці — своїх, індуси — своїх. Кожен народ мав своїх богів. Але вони не боги. Вони — божки. І тільки Бог, якого проповідує християнство, — єдиний істинний Бог.

— **Але ж так кажуть і мусульмани, і католики...**

— Бог, якого сповідує християни, якого сповідує іудеї, якого сповідує мусульмани, — один. Оці три релігії сповідує одного Бога. Але вчення про Бога у цих трьох релігій різне. Яка різниця між християнським Богом і іудейським? А вона в тому, що християни вірять в єдиного Бога, але в трьох Особах

— Отця, Сина і Святого Духа. Іудеї не вірять у Святу Трійцю. Тільки в єдиного Бога. Мусульмани вірять теж в єдиного Бога. Визнають і Ісуса Христа. Іудеї Ісуса Христа не визнають, а мусульмани визнають, але тільки як пророка, який менший за Магомета.

Аллах — арабською «Бог». Так ось, вони в Бога вірять, але не вірять у Святу Трійцю, не вірять в Ісуса Христа як Сина Божого. Тільки як у пророка. А християни сповідають, що Ісус Христос є Син Божий, тобто Бог, Творець світу.

Іудеї Христа не вважають Месією, Спасителем. Вони чекають, що месія ще прийде. А от Христа відкидають. І не вірять в нього як у Месію, Спасителя. І вони видали Його для розп'яття.

А якщо взяти язичницькі релігії, в тому числі й українські. Дажьбог, Перун, Ярило — все це видумка людська. І в чому безумство людини? У тому, що вона поклоняється не Богу, а творінню якомусь. Перун створив цей світ? — Ні. А якщо він не створив світ, який він Бог?

Це свідчить про те, що розум людський затьмарений. Вірять у безумство, а в істину не вірять. Ви візьміть атеїстів. Теж безумні. Атеїсти з'явилися не в 20-му і не в 18-му столітті. Атеїсти були ще до нової ери. Греки були філософи-атеїсти, які не вірили в існування будь-яких богів. І пророк Давид, який жив ще за тисячу років до Різдва Христового, тобто до нової ери, і той казав своєму сину: «Гово-

рить безумний: немає Бога». Отже, невіра в Бога — старі погляди людини. Але якщо Бога нема, то звідки взявся світ? Якщо ти не знаєш, кажи: «Не знаю», а не говори, що цей світ не створений Богом. Кажи: «Не знаю». А то ж ти говориш, що він сам виник.

Якщо ви візьмете людину, яка народжується. У його генах закладена вся інформація про майбутню людину. Це випадково? А раз не випадково, значить, не знаєш, звідкільця цей світ. А Бог тобі відкрив очі і сказав, що Я створив цей світ, Бог.

Тепер головне. Хто говорить про те, що Бог створив світ? Його пророки, яким Бог відкрив і про створення світу, і про пришествя Спасителя — Сина Божого Ісуса Христа. Філософи-греки говорять інше. Буддисти говорять ще інше. Тепер постає запитання: у що повинен я вірити? Кому? Ісусу Христу? Апостолам? Чи Магомету? Чи Будді? Чи Конфуцію? Чи атеїстам? Кому я повинен вірити? Вірити я повинен тому, хто дає докази беззаперечні. Такому я повинен вірити. Які докази? — Воскресіння з мертвих. Вірити треба Тому, Хто воскрес із мертвих. Раз Він воскрес із мертвих, то значить Він говорить правду. І Той, Хто воскрес із мертвих, сказав: «Я є Істина». І ось в цю істину і треба вірити. Її приймати. Тому що це говорить Бог. А те, що Він Бог — доказ Його воскресіння.

— Ваша Святосте, а які відносини в сьогодишньому світі між різними релігіями?

— Відносини різні. В одних країнах вони толерантні, як, наприклад, у західних державах. Тут іудеї, християни різних конфесій, му-

сульмани живуть у мирі та злагоді. В Америці теж живуть усі мирно. А в арабському світі — ні. Там мусульмани переслідують християн.

— Але ж тепер не рідкість, коли мусульмани одружуються з християнками?

— Женяться араби на християнках у християнських країнах. А одружитися мусульманину з християнкою в Арабських Еміратах неможливо, бо зараз іде жорстоке переслідування християн у мусульманських країнах — і католиків, і православних, і протестантів.

— А чи немає певної експансії на православ'я з боку католиків?

— В історії таке було. Були релігійні війни в Європі між католиками і протестантами. Православних там майже не було, тож і протистояння між православними і католиками не було. На Близькому Сході колись точилася боротьба між православними і католиками. В XII–XIII століттях були хрестові походи. Під приводом захисту християнських святинь католики руйнували святині православні. Тому на Сході, наприклад греки, дуже негативно й досі ставляться до католиків.

— А вже в наші часи в Західній Україні такого протистояння хіба не було?

— Було. В 90-і роки. І досить жорстоке протистояння. Його причиною було те, що за радянської влади греко-католицька церква була заборонена. А потім вони із підпілля вийшли і захотіли повернути собі храми, які належали православним. І ось за храми боротьба й велась. А потім, коли побудували

храми і православні, і католики, то причина ворожнечі відпала.

— А чому ж тоді православна церква завжди виступає проти приїзду Папи Римського?

— Не православна церква, а Московська церква. Київський Патріархат не протестував проти приїзду Папи Римського ніколи.

— Чому так?

— Тому що Москва вважає, що католики зруйнували їхню церкву на Галичині. Храмів Московського Патріархату тепер там майже немає. Московська церква у Західній Україні зазнала фіаско. І після того як там греко-католики і Автокефальна церква перебрали собі парафії Московського Патріархату, Москва виступила проти греко-католицької церкви зокрема і проти католиків узагалі.

— А хіба греко-католики і католики — не одне й те ж саме?

— Не одне й те ж. Хоч обидві є католицькою церквою, але різниця між ними існує. Греко-католики дотримуються віровчення католицького, а зовнішні обряди в них православні.

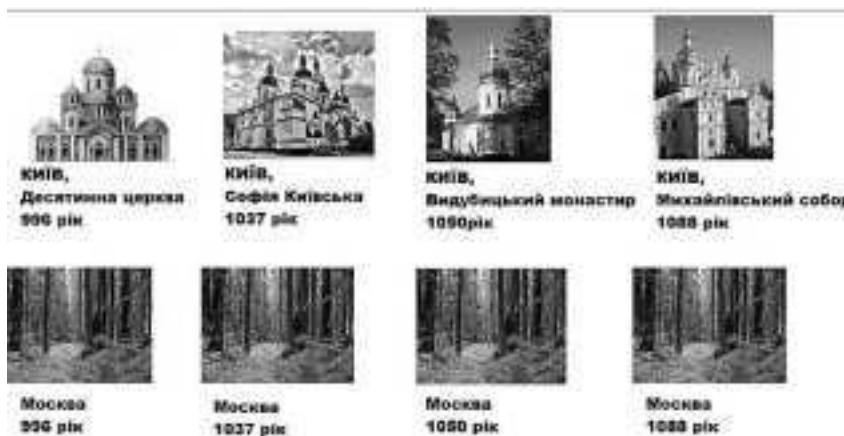
Колись у католицькій Польщі католицькі єпископи були депутатами в сеймі, тобто мали владу. А православних єпископів до сейму не допускали. Тож їхні права були принижені. Їм сказали: якщо ви будете в єдності з Римом і з Папою, то й ви будете сидіти в сеймі. І тоді православні єпископи, бажаючи бути в сеймі, тобто мати владу на рівні з католицькими єпископами, погодились увійти в єдність з Римом. І це було вирішено на Брестському соборі в 1596 році. Це єпископи так вирішили...

— Греко-католики, як і католики, відносяться до Ватикану. А яка структура в православній церкві? Яке відношення до нас має, скажімо, той же Варфоломій?

— У католицькій церкві Папа на весь світ один. І католиком може бути тільки той, хто визнає Папу. Православна структура інша. Тут кожен народ — грецький, український, грузинський, болгарський, сербський, арабський — має свого Патріарха, свого Владику, але на території цього народу.

— То тоді хто такий Вселенський Патріарх?

— Він перший серед усіх 15 православних церков.

ДЕ МОСКВА І ЇЇ ПАТРІАРХАТ?!

далі буде

• ВІСТІ З ДІАСПОРИ

Перед сьомою годиною ранку, 22 квітня 2010 року з подвір'я Громади Святого Андрія Первозванного виїхали два мікроавтобуси, переповнені вірними Київського Патріархату, в напрямку Клівленду, щоб в братерській атмосфері і єдності приєднатися до наших братів і сестер околиці Парми та Норт Роялтон в штаті Огайо.

В храмі Святої Тройці митрофорний протоієрей Віктор Полярний в сослужінні настоятеля храму митрофорного протоієрея Богдана Згоби відслужили Вечірню з літією, після цілування ікони Пресвятої Тройці вірні підходили до хреста і мированню. Після закінчення Вечірні вірні перейшли до пам'ятника Голодомору, де Владика Греко-Католицької Церкви Кир Іван Бура, в сослужінні духовенства Київського Патріархату, завершив заупокійну Панахиду за спокій душ голодом замучених та за всіх, що своє життя віддали за Державність України.

Прот. Віктор Полярний звернувся до вірних слідуючими словами:

Високопреосвященний Владико, високопреподобні собрати у Христі, дорогі брати і сестри!

Христос серед нас!

Від імені Святейшого Отця нашого Патріарха Київського і всієї Руси України Філарета, від імені Вікаріату Помісної Української Православної Церкви Київського Патріархату в США й Канаді, від імені Громади Святого Андрія Первозванного Української Православної Церкви Київського Патріархату та від імені жертв десяти мільйонного працюючого українського населення, замученого штучним голодом московським режимом, хочу подякувати Вам за Вашу чисельну участь у вшануванні сьогоднішнього жалібного спомину та за Ваші молитви за українських невинних немовлят, дітей, матерів, батьків, наших братів та сестер, які загинули страшною мученицькою смертю під час Великого Голодомору в Україні 1932-33 роках.

Ми не маємо права забувати або легковажити про жакливі події Геноциду українського народу.

Ми вже не мусимо пошепки передавати один одному про кремлівські злочини проти українського народу.

Ми мусимо, всі разом, голосно

заявити перед усім світом, і не тільки раз на рік, а щоденно, при кожній нагоді, про найбільший злочин комуністично-кремлівського управління.

Геноцидом і страшним злочиним визнали Великий голод 1932-1933 рр. десятки держав світу. Проте, в міру розкриття правди про цей злочин, почала посилюватися протидія правді з боку тих сил, які, мабуть, відчувають свою внутрішню спорідненість з організаторами Голодомору — включно з сьогодняшнім президентом України Віктором Януковичем та промосковським урядом України. Ці сили бойкотують і нівечать блаженну пам'ять невинних жертв Українського Геноци-

«В ЄДНОСТІ СИЛА НАРОДУ!»

ду — ці темні сили хочуть замести сліди найбільшого злочину московського режиму проти працюючого

ті, хто виступає проти визнання Голодомору геноцидом українського народу. Так, всі народи СССР тією чи іншою мірою постраждали від тоталітарної політики загалом і колективізації — зокрема.

Але тільки щодо України існують документально підтверджені директиви Московського керівництва, які вказують на сполучення в ній колективізації з «вирішенням національного питання».

Тільки ті області, які були заселені переважно українцями, були оточені військовими загонами — щоби люди не могли врятуватися від голоду втечею.

Тільки в цих областях активісти московської влади вилучали все продовольство, а те, що не могли вилучити — нищили на місці.

Саме в Україні в 1929-1930 рр., до початку Голодомору, було жорстоко згорнуто політику національного

відродження, проведено серію каральних заходів, спрямованих на винищення або ув'язнення української національної інтелігенції, серед яких — процес «Спілки визволення України» та знищення Української Автокефальної Православної Церкви. Сьогодні ми піднесли особливі молитви за 10 мільйонів невинних жертв страшним голодом замучених. Нехай у серці кожної людини, які люблять Україну,

українського народу. Вони хочуть вибілити і оправдати жакливі і варварські злочини, заподіяні Московським режимом проти миролюбного українського народу.

Ці темні сили мовчать про те, що у свідомості Сталіна та його оточення колективізація замислювалася і реалізовувалася, не тільки як каральна акція по відношенню до волелюбного селянства, але і як спосіб «вирішення національного питання». Московська влада була твердо переконана, що «селянське питання за своєю суттю є питання національне». Сконцентрувавши в руках всю владу в країні, Сталін оточив себе такими ж великодержавниками — шовіністами. Красномовним є також той факт, що кумирами Сталіна були російські «революціонери на троні» — царі Іван Грозний та Петро І. «Страждали всі народи Радянського Союзу» — твердять

засвітитися вогник скорботи та світло надії. Сьогодні, ми маємо незалежність, маємо свою державу. Ми повинні завжди вшановувати заморених голодом та тих, що поклали свої голови на жертвнику за Державність України — ми зобов'язані своєю любов'ю до Батьківщини стати гідними наших предків та передати крашу країну нашим нащадкам.

Кожний з нас, по своїй здібності, повинен вплинути на сьогоднішніх керівників Української Держави, по своїй здібності вплинути на керівників Сполучених Штатів Америки, як також вплинути на наших рідних в Україні, щоб не допустити до знеславлення 10 мільйонів невинного українського населення — немовлят, діток, матерів, батьків та наших братів і сестер, які стали жертвами страшного Геноциду Українського Народу заподіяним Московським безбожним режимом.

Царство Небесне і вічна пам'ять загиним від голоду та репресій та всім тим, що життя своє віддали за Державність України!

Слава Ісусу Христу!

Слава Україні!

Паломники від Громади Святого Андрія та місцева українська спільнота були запрошені на трапезу у церковній залі, де всі насолоджувалися смачними стравами та напінками.

Під час вечірньої трапези Голова Фондації Голодомору в США — пан. інж. Микола Міщенко розповів присутнім про жахливе страхіння Голодомору та його наслідки, а пані Ярина Люта в своїм слові підтвердила виступ пана Миколи Міщенка. Після приємного спілкування паломники поїхали до престижного готелю на нічліг.

В день Святої Тройці Секретар Вікаріату Української Православної Церкви Київського Патріархату в США і Канаді митрофорний протоієрей Віктор Полярний в сослужінні митрофорного протоієрея Богдана Згоби та

ієрея Петра Акружну відправив Божественну Літургію при участі місцевих вірних Київського Патріархату та вірних паломників з штатів Мішигену та Ілліной. Після процесії навколо храму богослужіння завершено багатолітнім Святейшому Отцеві нашому Патріархові Київському та всієї Русі-України Філаретові.

На святочнім обіді виступали з привітаннями Голова Громади Святої Тройці пані Анна Турко, митрофорний протоієрей Богдан Згода, пан. Микола Міщенко, Голова Громади Святого Андрія Первозваного Івась Яреско та прот. Віктор Полярний. Молодеча танцювальна група «Калина» виконала дуже цікаву презентацію, за що присутні нагородили їх рясними оплесками. Чоловічий Ансамбль «Байда» професійно виконав пару пісень.

У своєму привіті прот. Віктор Полярний звернувся до учасників урочистостей з наступними словами:

Ваше Високопреподобіє отче настоятелю, дорогі собрати у Христі, дорогі паніматики, шановна Управа

Громади Святої Тройці, дорогі брати і сестри. Слава Ісусу Христу!

Від імені Громади Святого Андрія Первозваного, в Блумінгдейл і Вікаріату Української Православної Церкви Київського Патріархату в США і Канаді і з благословенням Святейшого Патріарха Київського всієї Русі-України Філарета вітаємо Вас з престольним святом Святої Тройці.

Великий Подвижник нашої Святої Церкви — митрополит Василь Липківський, за вченням Господа нашого Ісуса Христа підтвердив дороговказ до увінчання розквіту Святої Української Церкви та Української Держави — Митрополит сказав: «Любити Бога, любити Батьківщину — це є найбільша чеснота. Служити Українській Церкві та Матері Україні — це є найбільший обов'язок».

В ці складні ча-

си випробування, ми мусимо в злагоді, в єдності, братерстві і християнській любові зміцнити наші акценти в подальшій праці для розквіту Помісної Української Православної Церкви Київського Патріархату та закріплення Державності Української Нації.

Роздумуючи над змістом цього привітання, приходять на думку слова Святого Павла, висловлені в Першому Листі до християнської громади в Солуні, в якому він писав: «Прохаємо вас брати: поважайте тих, які серед нас працюють і які над вами в Господі старшинують та на розум вас наводять. Шануйте їх у надмірі любови за їхню працю...» (1 Сол. 5, 12-13).

Може і не всі розуміють великої значимості кропітливої праці на Христовій ниві, але треба підкреслити і наголосити, що Ваш отець Настоятель — Митрофорний протоієрей Богдан Згода належить до виняткових осіб в українському житті, а зокрема, в організаційному динамізмі розвитку і розбудови братерської злагоди взаєморозуміння українського населення околиць Клівленду та в розбудові Київського Патріархату.

Дорогі брати і сестри! Ми бажаємо Вам великої помочі Божої, міцного здоров'я, бодрості духу, наснаги і всякого добробуту і ще довгі, і довгі роки працювати на користь нашої Святої Церкви під провідом Святейшого Отця нашого Патріарха Київського і всієї Русі-України Філарета і на користь нашої Розтерзаної Матері України.

Ми, повинні разом, вкладати наші зусилля і зміцнювати наші добрі стосунки. За словами Святейшого Патріарха Київського і всієї Русі України — Помісної Української Православної Церкви Київського Патріархату — це є духовна основа України, бо наша Свята Церква підтримує Українську Державність. Тому щоб зміцнювати Державність України, а зокрема її духовну складову, ми повинні мати одну і ту ж саму мету — Незалежна Держава з Незалежною Церквою.

Просимо, щоб Пастир-Начальник Господь наш Ісус Христос послав Своє благословення на Вас — дорогі брати і сестри, обдарував кріпким здоров'ям, многими щасливими літами, душевним спокоєм і безмірними силами на продовження вельмикорисної діяльності і сповнить постійною радістю у виконанні святих обов'язків, що ведуть на спасіння душ і бажаємо всім, Вам Многії і Щасливі Літа. Висловлюємо нашу щирі і сердечну подяку всім, що вклали свої зусилля в успішному проведенні Храмового Свята, та низенький уклін всім, що молилися за спокій невинних душ наших братів та сестер, що загинули під час Голодомору, та за тих, що життя своє віддали за Державність України.

Прот. Віктор ПОЛЯРНИЙ

• ПОЕТИЧНИМ РЯДКОМ.

Віра КРИВА
(Детроїт, США)

**«Бог є любов і хто перебуває в любові, той перебуває в Бозі і Бог перебуває в ньому»
(1 Пос. Ів. 4, 16)**

Любов мов та сходінка, що вверх і вверх веде,
Як вийдеш на найвищу, то щастям огорне.
На першій вже сходінці цілується двоє
На першій і витає час першої любові.
Закоханим здається найкраща пора,
Зливаються в любові гарячі серця.
Сходінки вищі перейде — ще тільки пристрасть
настає,
(Колись казали: в гріх введе.)
Вони бо хлопці всі такі: в них перше — пристрасть
«на умі».
Душа ще переважно «спить» — тілесне полум'ям
горить.
Карається здебільшого дівча — часами зранена уся
її довірлива душа.
Чи була справжньою любов? Зазвичай-ні!
Згасає..., знов
Спалахують десь почуття, палає іскорка нова.
Буває і наступить шлюб, а там.. і діти в них підуть,
Кохання свічкою «опливе», в повагу, дружбу
перейде.
Часами ще «вуглинка тліє» і залишається надія.
А десь розводиться сім'я — змарнованії почуття.
Найвища сходінка в закоханих одна:
Це справжня любов, вся світиться вона
І зрозуміє, і простить, не верховодить, не кричить,
І еґоїзму в ній нема, пожадливість у ній чужа,
Дух домінує, він веде, кризь всі сходінки проведе:
Закохану пару до шлюбу поведе.
Таку любов Божественною називають,
Й щасливі ті, що досягають
Найвищу сходінку цю — любов по Божому
людську!
До старості коханнячко палає, щасливі душі зогріває.

• АДРЕСИ ДОБРОТИ

УКРАЇНЦІ З США ЗРОБИЛИ РАДІСНИМИ ТА ВЕСЕЛИМИ ВЕЛИКОДНІ СВЯТА ДЛЯ СІРИТ У СІЧЕСЛАВІ

(Сестрицтво парафії св. Андрія митрополітального Вашингтону, Людмила Доброноженко, Сільвія Біліброн, Марія Андрусяк, Григорій Білоус та Марія Зарицька надали обділеним долею дітям свою увагу та гарні подарунки.)

Дніпропетровський обласний дитячий будинок для дітей з вродженими і придбаними вадами фінансується нині державою хіба що на половину від потрібного.

Зарплатня персоналу, харчування сиріт, оплати комунальних послуг, медичні препарати — ось на що в основному вистачає бюджетних коштів. Тому так важлива для обділених долею дітей допомога людей не байдужих, з правдиво християнською настановою. Редакція з великою радістю вручила сиротам —

калікам великодні дарунки, придбані за гроші доброчинних українців з-за океану. А це були фрукти, солодощі, паски, ковбаси, пасхальні яєчка та інші смачності з нагоди Воскресіння Христового. Як і належить божі дари освятив священник Дніпропетровської Єпархії УПЦ КП отець Михайло за участю протодиякона Григорія. Важко недооцінити значен-

ня такого шляхетного кроку з боку українців з США для утвердження християнських чеснот в нашому суспільстві. По-переду, нові добрі справи заради святих християнських чеснот!

Влас. інформ.

На фото: Дітки жваво реагували на обряд кроплення святою водою, котрий здійснив після освячення пасок отець Михайло; вихователі та обслуга сиротинця так само були у піднесеному настрої під час освяти великодніх дарунків українців з Америки.

ДОПОМОЖІТЬ ЗАВЕРШИТИ БУДІВНИЦТВО УКРАЇНСЬКОГО ХРАМУ НА ВІННИЧИНІ ЗВЕРНЕННЯ

Дорогі брати і сестри!

Звертається до Вас церковний комітет та парафіяни храму Різдва Пресвятої Богородиці с.Петрик, що на Вінничині, Україна.

Наше село невелике, бл.220 дворів, жителі села — переважно середнього віку, є багато молоді, жаль, але храму в селі ніколи не було, цілі покоління росли без Бога і Церкви, частина мешканців належать до п'яти різних конфесій. Тому наша громада, котра є найчисельнішою, вирішила збудувати храм, щоб духовно відродити село, допомогти людям пізнати і повернутись до Бога.

Від початку будівництва храму минає вже 14 років, протягом цього часу зроблено дуже багато, незважаючи на великі труднощі і перешкоди, наша церковь росте, стає духовним центром не тільки для нашого, а й для сусідніх сіл.

На жаль, завершити будівництво повністю, своїми силами, ми не

можемо через нестачу коштів. Зараз потрібно ще 50 тисяч гривень, щоб повністю завершити важливі внутрішні та зовнішні роботи.

Також дуже потрібні предмети церковного вжитку — чаша (євхаристичний набір), напрестольне Євангеліє, ризи та ін.

Зібрати таку величезну суму у нашому маленькому селі неможливо.

Тому, пам'ятаючи слова св. Євангелія: «Просіть — і дасться вам, стукайте і — відчинять вам...» (Мф.7:7), уклінно просимо Вас, з любов'ю стукаємо до Вашого серця — «Будьте милосердні як милосердний наш Отець Небесний» (Лк.6:36), допоможіть нашій парафії. Внесіть свою лепту у будівництво українського храму в подільському селі Петрик. Ми будемо безмежно вдячні навіть за найменшу Вашу пожертву.

Кожна ваша копійка буде використана за призначенням — для завершення будівництва храму.

Запрошуємо всіх, хто має щире бажання допомогти, відвідати нашу парафію, відчувати наші проблеми, переконавшись у правдивості наших слів. За всіх наших добродіїв і жертводавців ми постійно молимося підчас Богослужіння.

Дорогі брати і сестри! Від щирого серця просимо і благаємо Вас, не будьте байдужі, зрозумійте наше становище, розкажіть про наше «Звернення» своїм друзям і знайомим, допоможіть!

Ми щиро надіємося на Ваше розуміння та поміч!

Наша адреса: Парафія УПЦ — Київського Патріархату

митр. протоієрей Василій Дидя вул. С.Руданського, 27

с.Петрик, Літинського району, Вінницької обл., Україна — Ukraine

E — mail: dydavasilii@gmail.com

Телефон: +38 067 35 36 678P/ рахунок: 2600631216358 МФО 302076, Літин, Ощадбанк, код 26030323.

ТУРОК СКАЖЕ — «ВИ МОГОЛИ» ...

«Схаменіться! Будьте люди,
Бо лихо вам буде.
Розкуються незабаром
Заковані люде,
Настане суд, заговорять
І Дніпро, і гори!
І потече сторіками
Кров у синє море
Дітей ваших... і не буде
Кому помагати».

На сайті <http://www.stvolodymyr.ca> висвітлений лист Митрополита Юрія «Української Православної Церкви Канади», в якому Митрополит Юрій передає наказ від Патріарха Варфоломея духовенству та мирянам не вітати Патріарха Київського і всієї Руси-України ФІЛАРЕТА в Канаді. Навіть, щоб ніхто з «Української Православної Церкви» не був і близько коло Патріарха Філарета.

Чому? На логічне питання немає логічної відповіді. Бо ж так звані архиєреї, які присягли на вірність турецькому патріархові хочуть зтягти у вороже ярмо українську спільноту. Вони просто казяться, що Помісна Українська Православна Церква Київського Патріархату стоїть на позиції незалежності і не йде на компроміс з чужими церковними зверхниками, які віками топтали і топчуть українські духовні і національні цінності.

Недарма, наш Пророк Тарас Шевченко застерігає, що незабаром небожата дізнаються чия на них шкура і буде суд совісті кожної лю-

дини.

Який абсурд, що незначна частина православних християн українського походження думають, що вони «мудріші» ніж більша частина українців.

За що ж наші батьки та прадіди боролися, багатьох наших рідних віддали своє життя за нашу віру православному та за незалежність України. Віками ми молилися і молимося, «щоб Господь Бог поглянув на нашу рідну землю» та щоб послав нам відданих церковних і державних провідників.

Але, незначна частина українського населення осквернює своє рідне і перевагу дає чужому. Історія запише їх до списку Кочубеїв та Нагаїв, а український народ поволі, але безупинно скидає з себе ланцюги поневолення і обнімає своє рідне.

Хоча би і взяти статистику за останні 17 років Патріаршества Святійшого Отця нашого Філарета. Більше 40 архиєреїв служать українському народові, парафії Помісної Української Православної Церкви Київського Патріархату виросли до 5000, в три рази більше та 15 мільйонів свідомих українців належать до Помісної Української Православної Церкви Київського Патріархату.

І тут же виникає питання, що сталося з Українськими Православними Церквами в Америці та Ка-

УКРАЇНСКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА В КАНАДІ
UKRAINIAN ORTHODOX CHURCH OF CANADA
L'ÉGLISE ORTHODOXE UKRAINIENNE DU CANADA

11 St. John's Avenue Toronto, Ontario M5S 1C2
Tel: (416) 593-1881 Fax: (416) 593-1882
www.uocanada.ca email: info@uocanada.ca

TO THE CLERGY AND FAITHFUL MEMBERS OF THE EASTERN ORTHODOX CHURCH OF THE UKRAINIAN ORTHODOX CHURCH OF CANADA

Church is closed

April 28, 2012

Regarding: The refusal to receive Fr. Filaret

My beloved Father,
Dear Brothers and Sisters,

In response to the request of His All-Holiness, Patriarch Bartholomew I, "Patriarch Filaret" cannot be received for his canonical position in the Church of Ukraine, as he is not a member of the Ukrainian Orthodox Church of Canada. In addition to this, he is not a member of the Episcopate of the Ukrainian Orthodox Church of Canada. In any case, he is not a member of the Episcopate of the Ukrainian Orthodox Church of Canada.

With love in Christ and fraternal blessing

Fr. Vasyl
Metropolitan

наді. Ми всі знаємо відповідь — деградація, судові процеси, зневажання, топтання, зрадництво — ось такі слова домінують між тими, що відреклися від Рідної Української Православної Церкви та від її Предстоятеля в Золотоверхому Києві.

Навіть тут, в діаспорі, за останній рік Помісна Українська Православна Церква Київського Патріархату дописала до списку Українських Православних Церков: Парафію Святої Тройці в Лос Анджелесі, Парафію Святого Михаїла в Реджайна, Канада та Парафію Собору Пресвятої Богородиці в Брукліні.

Ми вдячні нашим братам Греко-Католицького віроісповідування за вияв їхньої братської пошани та любові до Помісної Української Православної Церкви Київського Патріархату, а особливо за їхнє щире і сердечне прийняття Патріарха Філарета в Канаді та Америці.

ВІДІЙШОВ У ВІЧНІСТЬ СВ. ПАМ'ЯТІ ПРЕОСВЯЩЕННИЙ ВЛАДИКА ЄФРЕМ КРИВИЙ (1928—2012)

Світовий Конгрес Українців (СКУ) висловлює глибоку скорботу у зв'язку з відходом у вічність 3 квітня 2012 р. Преосвященного Владика Єфрема Кривого — Архієрея Куритибської єпархії Української Греко-Католицької Церкви в Бразилії.

Смерть Преосвященного Владика Єфрема Кривого є великою втратою для всієї української діаспори, а зокрема в Бразилії. Життєвий шлях покійного Владика був наповнений невтомною працею в зміцненні релігійного і громадського життя місцевих українців та в збереженні їхньої національної ідентичності.

Владика Єфрем Кривий доклав багато зусиль до відкриття численної кількості українських церков та до заснування різних культурно-мистецьких колективів і громадських організацій. Завдяки його сприянню було створено Українсько-бразилійську центральну репрезентацію, яка координує діяльність місцевих об'єднань етнічних українців та представляє їх інтереси в СКУ.

За високі заслуги у розвитку його духовної Батьківщини Владика Єфрем Кривий був нагороджений орденом «За заслуги» III ступеня та удостоєний відзнаки Кабінету Міністрів України.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

• ВІСТІ З ДІАСПОРИ

СУДИЛИЩЕ!

«Розп'яти, розп'яти Ісуса Назарянина» кричали не чужі, а рідні ізраїльтяни, брати по крові. Не боялися кари Божої, за злочин та гріх. Розп'яття та смерть Сина Божого взяли на себе та на своїх дітей.

У двох останніх днях наша рідна Українська Православна Церква в Канаді 21-го і 22-го квітня допустилася до великого Християнського гріха, злочину, бо розп'яла, відмовилася від своєї матірньої церкви Київського Патріархату, Святійшого Патріарха Філарета.

Митрополит Юрій з Канади у своєму листі заборонив: «Вітати, ані справляти в його честь бенкети, у парафіях або в їх власностях, Української Православної Церкви в Канаді.» Членам Консисто́рської Ради та Духовенству заборонено було бути у присутності Патріарха Філарета, борони Боже, бути на знімках.

Так як московська церква наклала анатему на гетьмана Івана Мазепу, подібно ж і на Святійшого Патріарха Філарета, що змагалися за Самостійність та Свободу свого Народу та Церкви, так і тепер відреклась наша Українська Православна Церква в Канаді на чолі з митр. Юрієм.

Гетьман Іван Мазепа хотів визволити Український Народ з московського ярма від садиста та ката царя Петра Першого. Митр. Філарет тільки домагався для Української Православної Церкви на соборі Самостійності та Незалежності, яку скасували москалі в порозумінні з Патріархом у Істанбулі за теплі соболі та дорогі подарунки.

Так тепер і наша Канадійська Православна Єрархія на чолі з митр. Юрієм продовжує ту ж саму церковну політику та розпинає нашу рідну церкву, яку очолює Святійший Патріарх Філарет, та змушує нас належати до Істанбулу. Лякати анатемами, заборонами, а замість соболів возити по \$10000, щоб купити посвяченого мира, бо ми в Канаді не маємо соболів і нам не можна приготувати св. мира для вжитку в

церквах. На всіх нас, що вітали найбільш сердечно з великою пошаною та любов'ю Святійшого Патріарха Філарета, тепер можемо чекати проголошення «анатемі.» Ми всі поповнили найбільший смертельний гріх, та можемо бути відкинуті від церкви.

Тарас Шевченко описав у поемі-містерії «Великий Лях» страждання душ: перша за те, що перейшла дорогу з повними відрами (це у нашому народньому звичаї — побажати щастя), коли гетьман Б. Хмельницький їхав підписувати Переяславську угоду. Друга душа страждає за те, що тільки вона і старенька бабуся не загинули, як москалі палили та вбивали людей у Батурині. Третя душа покутує свої гріхи за те, що у матері на руках маленькою дитиною перестала плакати — усмінулася, коли жорстока цариця Катерина, після зруйнування Запорізької Січі, пливла Дніпром, щоб оглянути «Потьомкінські села».

Всі ці три душі не попали до Раю, а мучаться та чекають нового народженого героя, людини, провідника, який відважно виступить проти ворожих зазіхань на наші землі зі заходу та сходу, та визволить нашу Церкву, яку нищили наші вороги.

У таких страшних часах, після релігійного знищення — атеїзму, став в обороні нашої Української Православної Церкви Великий Митрополит, а теперішній Святійший Патріарх Філарет. Це нашому північному сусідові був найбільший удар, бо не зможуть нами керувати, не будуть мати доступу до наших душ, а рівночасно втратять повний контроль над Українською Державою. Вони знають, що панувати над чужою державою можна найбільше через Церкву.

Горе нашої еміграції у Канаді, що наша Єрархія дуже слухняно допомагає нашим ворогам панувати над нашими душами — церквами. Чи поставила наша Єрархія хоч один раз питання: «Визнання Київської Патріархії» перед Вселенською Церквою в Істанбулі? Мусіло бути відкрите та міцно домагання: «Визнати нашу Матірню Церкву — Київський Патріархат», а якщо ні, то ми не хочемо з вами мати жодного діла, бо ви нас не поважаєте, не шануєте, ображаєте та співпрцюєте з нашим найбільшим історичним ворогом Москвою. Можна також запитати Вселенського Патріарха Варфоломея і, чи Його Святість погодився, якби Туреччина підпорядкувала Його та всю Грецьку Єрархію під контроль Турецької Православної Церкви?

Я можу передбачити, що Грецька Церква ніколи на це не погодиться, щоб їх ворог, який знищив їх святині та переробив св. Софію на мечеть, а тепер на музей та знищив їх столицю Великий Константинополь, ними керував.

Прошу митр. Юрія вибачитися перед Святійшим Патріархом Філаретом, усією Церквою Київського Патріархату, Духовенством, Монашим Чином та Вірними за таку жакливу образу, зневагу, брак Християнської Любові та Пошани. Не тільки до Церкви, а вибачитися перед Українською Самостійною Державою за таку зневагу та образу. У Канаді — також треба вибачитися перед своїми вірними, що нас поставили в таку ситуацію, що ми мусили брати рішення самі та поступати за своєю совістю, та не боятися «анатемі.»

Складаю велике признание та сердечну подяку Греко-Католицькій Церкві, митр. протоієрею Івану Татарину, Духовенству та Вірним, які з великою пошаною та любов'ю відзначили приїзд Святійшого Патріарха Філарета та не боялися віддати пошану та виказати Християнську Любов до Його Святості з братньої Церкви Українського Народу зі столицею в Києві.

Святійшому Патріарху Філарету та архієпископу Чернігівському Єв-

стратію складаю велику подяку від себе та всіх Українців у Канаді, що подібно думають як я, за Ваш приїзд, Ваші молитви та благословення. Христос Воскрес, Воїстину Воскрес! Воскресне Самостійна, Незалежна Православна Українська Церква Київського Патріархату по всіх селах та містах не тільки в Україні, а по всій Діаспорі, де живуть Православні Українці.

Любов ВАСИЛІВ-БАЗЮК

(Торонто)

На фото Ігоря РОГОВСЬКОГО:

Попри усі заборони виконавців волі московських попів українська громада Канади радо вітала Патріарха Філарета на оселі «Київ» в Oakville; промовляє Святійший Патріарх Філарет; відбиток пріснопам'ятного листа-вернення про ігнорацію візиту предстоятеля УПЦ КП офіційними чинниками УПЦК.

ПОСМЕТННИЙ СПОМИН ПРО ВАЛЕНТИНА КОХНА

Братство митрополита Василя Липківського з почуттям жалю й скорботи бажає поділитися сумною вісткою несподіваної смерті улюбленого свого голови ВАЛЕНТИНА КОХНА

Валентин Кохно помер 25-го травня 2010-го року Божого в місті North Port, Флорида, США. Похований на цвинтарі церкви-пам'ятника святого Андрія Первозваного, Баунд-Брук, Нью-Джерсі, США. Залишив у смутку дружину Раїсу, сина Тараса з невісткою Даною, внуків Марка, Адріана, Улану, брата Тараса й сестру Катерину. Понад п'ятдесят літ, від дня заснування, Валентин Кохно був активним членом братства митрополита Василя Липківського. Останні двадцять років виконував обов'язки голови братства.

Народився Валентин в селі Лебедин на Київщині 16 травня 1922 року. Батько покійного був настоятелем катедрального собору святої Софії в Києві, при митрополитові Миколі Борецькому, та настоятелем катедрального Воскресенського собору в Харкові в часі митрополита Івана Павловського. 11 січня 1936-го року батько Валентина, протоієрей Микита Кохно, був арештований в Харкові, а в 1938-му році розстріляний на засланні.

Все своє життя — аж до смерті, Валентин Кохно ніс тяжкий тягар у своїй душі за знедолений рідний край, людність його і пошматовану рідну Церкву. Особливо тяжко переживав за підпорядкування Константинопольським патріархом Української Православної Церкви на всіх теренах землі поза межами України, з позбавленням будь-якого спілкування і зв'язку з Українською Православною Церквою Київського Патріархату. Пережив за втрату етнічності рідної Церкви, рідних звичаїв і традицій — тисячолітнього надбання культування найбільш світлої доби в житті нашої Церкви, її розквіту та жорстокого нищення безбожною Москвою Української Автокефальної Православної Церкви 1921-го року.

Біль, спричинений Валентину за

часів сталінізму, відчутно разив його серце. Вчинок баунд-бруцьких ієрархів затирав найбільш видатну сторінку історії рідної Української Автокефальної Православної Церкви під проводом славної пам'яті митрополита — мученика Василя Липківського.

Відродження Української Православної Незалежної Церкви 1921-року відбувалося в найбільш жорстоку добу історії нашого народу.

Зазеленів пустир українського духовного життя. Виростали все нові й нові рослини — велетні духа, рідні пастирі — мученики, й буйним цвітом зацвіла і запашним леготом вільно віддихала Українська Церква.

Українські люди в Церкві, що звільнилась від Петербурзького обер-прокурора - синоду Російської церкви, прагнули свого. В ті часи церковного піднесення і боротьби за автокефалію не кожний передбачував, що їх чекає доля тих, яких на римських аренах колись роздирали дикі звірі. Не буде для них Колізею, буде інакше: тюрми, заслання, смерть без похорону.

Храм був для них незламною духовною кріпостою, з амвонів чули вони не раз тверді слова віри і натхнення.

Давно уже не чули такого по наших церквах. Чому? Тому що Українська Автокефальна Православна Церква під проводом митрополита Василя Липківського була всенародною Христовою Українською Церквою, Церквою великої ідеї, високої моралі, духовництва і провід якої служив народові, відмовившись від вигод, влади і власних інтересів.

В діяльності своїй це була Церква перших християн, яка перенесла терор і муки, але не зрадила Христа і свого побожного народу.

Ось, наприклад, як оцінив нашу Церкву чужинець-німець, професор-богослов Ганс Кох: «Відродження Української Автокефальної Православної Церкви — Київської — то найвидатніша подія християнського життя Двадцятого століття! Благодать Святого Духа пролилася

на цю Церкву та її діячів у ці роки. Мучеництво їх — то, вінець слави, що ним Господь нагородив цю Церкву та її вірних, що прийняли цей вінець! Митрополита Василя Липківського я вважаю за одну найвизначніших постатей в Христовій Церкві Двадцятого століття. Вивчення ідеї Української Автокефальної Православної Церкви 1921-року належить майбутньому, воно буде корисним для Цілої Христової Церкви, а не лише для Православної».

Проте наші оцінки втрачають своє значення перед мучеництвом тих людей, мучеництвом за віру, велику чисту віру, що так високо відрізняється серед намулу життя і насильства доби.

І, на превеликий жаль, лежить вона, ця славна і свята історія Церкви нашої, замкнена в домовласних архівах під вселенським наглядом, повитою павутинням так званої канонічності. Валентин вичерпав всі свої ресурси, приклав всі свої зусилля й старання, щоб звільнити з лаштунків архіву рідну Церкву і вивести її на світ Божий, розкрити правду про неї. Він вірив, що правда не вмере, не загине, але був свідомий того, що хтось мусить її розказати.

Валентин не тільки уболівав про долю рідної Церкви й Батьківщини, він діяв, писав і боровся проти неправди, зради й ошуканства. І багато потерпів за свою невтомну, сміливу й відкриту діяльність. За свою справедливість був осуджений, зневажений і понижений.

Дарма! Не в корчі громи б'ють, а в дуби. Не ми вирішуємо, хто в народі більший, а хто менший, хто чесний, а хто зрадник, а лише час, лише історія.

Валентин вірив, як і поет, що:

«Зерно, посіяне в негоду,
Кривавим маком розцвіте
І прийде воля для народу,
І зійде сонце золоте!»

Поза працею і невідкладних життєвих обов'язків, Валентин присвятив увесь свій вільний час Церкві, упослідженим служінню своєму народові.

З певністю можна сказати, що всі свої фінансові заощадження, гроші за продану хату і частину власної пенсії Валентин з дружиною Раєю відвезли в Україну. Ві за роки незалежності відвідав Україну 22 рази. Головним чином коштами Валентина на деяких храмах споруджені бані і хрести.

Заходами Валентина було видало багато книжок в Україні, а серед них: «Перший Всеукраїнський Собор УАПЦ», «Другий Всеукраїнський Собор УАПЦ», «Святість і Благодатність Церкви УАПЦ 1921-го року» та інші праці сучасних церковних істориків в Україні.

Валентин і Рая є фундаторами окремої кімнати історичних експонатів, документів і книжок про життя і діяльність нашої рідної УАП Церкви при Центральному державному музеї зарубіжної українки в Києві.

Серед багатьох добродійних організацій в Україні й Америці, яким Валентин з дружиною Раєю приходили з допомогою, була також матеріальна підтримка Київському Патріархату і сиротам в Україні.

Валентин був один із семи родиносновоположників церкви святого Андрія Первозваного і головою парафіяльної ради в Блумінгдейлі, Іллінойс, США...

...Тяжке життя випало на долю Валентина. З восьми років він прислужував в церкві своєму батькові в селі Городецьке біля міста Умань. В 1932-му році, будучи спухлим від голоду, ледве врятувався від голодної смерті. В Городецькому перед Голодомором родина перенесла brutальне насильство й розгул активістів колективізації.

В 1933-му році, під час голоду в Харкові, родина отця Микити врятувалася від смерті, купуючи на базарі хлібні недоїдки. В той час на хліб та інші харчові продукти була введена карткова система. Через соціальний стан батька-священника їм було відмовлено в картках. За місячну платню, отця Микити (150 карбованців) на той час можна було купити на торговлиці лише дві хлібини.

У Харкові митрополит Іван Павловський любив Валентина за його слухняність і ретельність у прислужуванні йому під час Богослужб, завжди брав із собою на храмові свята сусідніх парафій.

Будучи найстаршим серед

дітей, Валентин фактично виконував роль батька. Після арешту отця Микити, виселили його родину на вулицю, забрали в паніматки Віри паспорт й заборонили жити в межах п'ятдесяти кілометрів Харкова. З меблів не було що брати, всі інші речі були конфісковані НКВС. Добра парафіянка Катерина Гаращенко прийняла в свою хату родину отця Микити, виділивши їм одну кімнату.

Знайшлася ще одна добра людина, яка прийняла матір на працю санітаркою. Згодом паніматка Віра знайшла додаткову працю архіваріуса в Харківському музеї.

На фото Ф. Сухоноса: Валентин і Раїса КОХНО у м. Атланта (США) у 2008 році

Свою матір діти не бачили місяцями. Щоб утримати родину, паніматка Віра працювала довгі години без вихідних днів. Ішла на працю — діти ще спали, приходила з праці — діти вже спали. Лишала на столі щоденно три карбованці на харчі й коротку записку з переліком необхідних робіт. Діти мусіли розпалити чавунну пічку, зварити їсти, прибрати хату, виконати шкільне домашнє завдання та йти до школи. Все це було відповідальністю Валентина. В той час йому було 13 років. Щоб облегшити матеріальний стан родини, в літні канікули щороку діти роз'їжджались по селах до своїх родичів. І в цьому випадку Валентин мусів знати на який потяг сідати, де треба робити пересадку тощо. Щопіт він шукав якусь працю, щоб заробити якусь копійку. Викручував свердлом дірки в заліз-

ничних рейках, вивантажував вапном з товарних вагонів — використував кожную нагоду заробити якийсь грош.

Школярі, довідавшись, що він син священника, не давали йому проходу. Дразнили, штовхали, били по обличчю, втішаючись, а він, затуливши руками обличчя, не боронився і лежав пасивний, аж поки задзвонить дзвінок, або коли напасникам було досхочу.

Протягом всього життя у Валентина незмінно домінували риси його характеру — доброти, щедрості, справедливості, товариськості. В його хаті завжди хтось гостював.

Змалку, коли приходили, гості, він плакав від радості, а коли відходили плакав від жалю.

Був винятково добрим організатором. Нестор Городовенко хвалився, що Валентин був найкращим адміністратором хору за всі часи його диригування.

Валентин був здібним інженером-електриком. Його проекти були зроблені завжди вчасно, майже без помилок й фінансово успішні. Два з них ще й тепер прикрашають набережну міста Чикаго.

Втрата Валентина Кохна в церковному житті велика, особливо в широкій і жвавій участі його в різних галузях життя в Україні. Заповнити прогалину в деяких галузях тих

програм майже неможливо. Найбільше занепокоєно Братство митрополита Василя Липківського й сиротинець в Україні, яким опікувалися особисто Валентин з дружиною.

Від щирого серця складаємо наші теплі співчуття дружині Раїсі, сину Тарасові з дружиною Даною і дітьми, братові Тарасові й сестрі Катерині та їхнім родинам..

Пам'ять про Тебе, Валентине, вічно житиме в серцях рідних, друзів, братчиків і всіх тих, кому близька доля Батьківщини, знедоленого побожного народу нашого і Рідної Церкви.

**ЦАРСТВО НЕБЕСНЕ І
ВІЧНА ТОБІ ПАМ'ЯТЬ!**

Братство митрополита
Василя ЛИПКІВСЬКОГО

ЄЛИСАВЕТГРАДСЬКИЙ КНИГОВИР

10 квітня 2012 року владика Марк провів зустріч в стінах Кіровоградського обласного художнього музею в залі сакрального мистецтва приурочений відкриттю виставки відреставрованих ікон до Свята Великодня — Світлого Хри-

стового Воскресіння. В ході зустрічі архієрей поспілкувався із присутніми представниками місцевої інтелігенції і ЗМІ, працівниками музею та молоддю на тему духовного становлення людини та потребу зміни особистості для успадкуван-

ня Царства Небесного. Також владика запросив усіх до поглибленого вивчення вчення Церкви, її історії, а найголовніше, до практичного діяння кожного, хто вважає себе християнином.

«У сьогоднішні дні Страсного тижня кожен з нас має можливість співпережити разом з Христом Його страждання та смерть, роздумати про сенс життя, про наші подальші дії які б змінили світ до кращого, а найголовніше, це зручний час щоб змінитися самим. Кажуть найкраща перемога — перемога над собою. А сьогодні, як ніколи, таким важливим є заклик Церкви поборотися із собою зі своїми пристрастями та гріхами і зустріти Пасху як переможці у цій нелегкій боротьбі» — сказав преосвященний Марк.

Також владика приєднався до акції «З моєї бібліотеки і передав на полицю Єлисаветградського книговиру в музеї декілька книг видавництва Київського Патріархату.

У ПОЛТАВІ ВІДБУВСЯ ПАСХАЛЬНИЙ ФЕСТИВАЛЬ

16 квітня 2012 року, на другий день святкування Воскресіння Господа нашого Ісуса Христа, найбільшого і найсвітлішого для православних християн свята, на Соборному майдані у Полтаві, біля Свято-Успенського кафедрального собору відбувся Пасхальний фестиваль.

З різних куточків Полтавщини з'їхались духовенство і парафіяни, щоб представити пасхальні композиції, традиційні для різних сіл та містечок Полтавщини. Розпочалося

дійство о 9 годині Божественною літургією. А по обіді на майдані представники парафій з радістю демонстрували свої композиції. Глядачі захоплювались пишними пасками, вишиванками та різними поробками на пасхальну тематику. А господині ділились рецептами випікання пасок.

Прикрасою свята став благодійний виступ заслуженої артистки України Наталії Май з донечками Олесею та Станіславом. Їхні пісні наповнені споконвічними цінностями: вірою в Бога, любов'ю до України, шанобливим ставленням до матері, батька, сім'ї.

Продовжили концерт пісенний колектив з Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка і маленькі парафіяни з Полтавського та Оржицького районів.

Перед полтавською громадою виступив архієпископ Полтавський і Кременчуцький Федір, який привітав усіх присутніх із світлим святом Воскресіння Христового і зазначив, що Великдень — найважливіше християнське свято, котре означає, що кожного, хто вірить у Воскреслого Сина Божого і живе по вірі в благодатному тілі Церкви, у майбутньому чекає не смерть, не загибель, не зникнення, а життя вічне.

Насамкінець владика Федір подякував усім присутнім за активну участь у святкуванні, вручив подяки представникам парафій, а маленьким артистам подарував іконки та солодкі призи. По завершенні усіх присутніх пригощали продуктами, якими були наповнені пасхальні кошики, частували смачною паскою та узваром.

Прес-служба Полтавської єпархії

• ЖИТТЯ УПЦ КП

СВЯТКУВАННЯ ПАСХИ У ПОРТУГАЛІЇ

На цьогорічне Пасхальне богослужіння, яке очолив протоієрей Дмитро Ткачук в місті Брага і в місті Авейро, яке очолив протоієрей Василь Бундзяк, із різних куточків Португалії приїхало дуже багато українців, багато з яких були цілими родинами. Українців навіть на чужині легко впізнати, багато із них у вишиванках, всі прибули до Храмів із кошиками, з пасхальною поживою, яка нічим не відрізняється від того, що несуть на освячення українці до своїх приходських Храмів вдома. Очі в багатьох сповнені сльозами від смутку за рідними, за отчим краєм, і в той же час наповнені іскоркою Великодньої радості, бо чують за богослужінням свою рідну українську мову, яка заставляє серце битись частіше, мову батьків, мову рідної, але такої далекої землі. Пасхальне Богослужіння в місті Брага розпочалося у 23.30, а завершилось в 5.00 годині ранку, та отець Дмитро і отець Василь ще до 14. 00 години продовжували посвячувати пасхальні приношення для тих українців, які через поважну причину не мали змоги бути на богослужінні. До Храмів у яких звершуються Пасхальні богослужіння із року в рік все більше приходить португальців, які хочуть побачити незвичне для їхніх очей святкування Пасхи, побачити і відчутти пасхальну радість українців, які на привітання священика: «Христос Воскрес!» всі разом відповідають «Воістину Воскрес!».

З благословення Високопреосвященнішого архієпископа Івано-Франківського і Галицького Іоасафа у Португалії, вихідцями із Прикарпаття, священиками Івано-Франківської єпархії, митрофорним протоієреєм Дмитром Ткачуком і протоієреєм Василем Бундзяком були засновані дві релігійні громади Української Православної Церкви Київського Патріархату. У 2003 році громада «Всіх Святих Землі Української» в місті Брага (перше богослужіння відбулося 6 квітня 2003 року), а у 2010 році громада «Св. Архистратига Михаїла» в місті Авейро (перше богослужіння відбулося 7 січня 2010 року).

Отці Дмитро і Василь за цей період провели надзвичайно велику роботу між мігрантами, не тільки вихідцями із Прикарпаття, але і з інших областей України. До них — духовних отців, потягнулися українці, в їхніх особах вони знайшли не тільки духовних провідників, але і добрих, люблячих пастирів, які можуть допомогти не тільки добрим словом, але і порадою.

Отці плідно співпрацюють із римо-католицьким духовенством міста Брага і Авейро, із українським консульством, приймають участь у всіх заходах, які проводять українські дипломати в Португалії.

• БОЛИТЬ

ЗАХИСТИМО ПРАВДУ ПРО НАШУ ІСТОРІЮ

З преси дізнався, що деякі чинники у Польщі та Німеччині, використовуючи дипломатичні канали, продовжують очорнювати боротьбу нашого народу за незалежність. Зокрема, світоч нашої нації, правдивий борець за волю України Степан Бандера знову оголошується фашистським поплічником і злочинцем. Ця тема вже набрала оскомину усім, хто, бодай, побіжно знає історію. Степан Бандера герой України є, був і буде! Незалежно звідки б бажали його очорнити: чи то з Польщі, чи з Росії, чи з Германії. Кожен народ має свою історію, якою б вона часами не

була не зручною для сусідів. Це Богом дане право, котре належить і українцям. А тому станьмо рішуче по усіх світах на захист наших національних ідеалів та історичної правди. Бо ж постать Степана Бандери, то не просто важлива постать нашої минувшини. Це і по-сьогодні символ нашої боротьби, символ нашого права мати і власну державу, і власну державність. Слава Україні!

**КОЛОНКА
БОГДАНА
СЕРЕДЮКА
З ДЕТРОЙТА
(США)**

Йосиф СІРКА (Торонто, Канада)

**«Не свідчи ложно супроти
ближнього твого!»
(Восьма заповідь Бога.)**

Кожній людині важливо знати, чи йому кажуть правду, бо інакше можна зазнати не тільки розчарувань, але й трагедій. Ми вже звикли до того, що советські історики цілковито перекидували факти, фальсифікували історію, а це ніщо інше, як ложне свідчення проти ближнього свого — але ж вони були атеїсти! Тому дивує, коли вихідець із такої католицької країни, як Польща, вдається до «ложного свідчення проти ближнього».

Гадаю, що у світі не знайдеться країни, крім України, якій би забрали її первісну назву (Русь), якій би замінили мову (мовляв, сільську на окупаційну), якій би писали історію окупанти, якій би визначали національних героїв окупанти та чужі гнобителі, якій би накидали чужу церкву і церковних ієрархів, яку б звинувачували у злочинах, які скоїли інші на її території і поза нею, яку б не тільки опльовували зг її межами, але й на її ж території!?

Ще не встигли неприємні спогади про німецький суд над невинним Іваном Дем'янюком, якого намагалися звинуватити в німецькому (після виправдання в Ізраїлі) суді у злочинах проти жителів у німецьких концентраційних таборах, а тут появився новий вискочок. На цей раз вже не вбивство десятків тисяч з німецькою зброєю, в німецьких концтаборах проводить український полонений, але зброю замінює фашистська ідеологія. Такий собі 32-річний німець: хочебути-історик (польського походження) Гжегорж Россолінський-Лібе (Grzegorz Rosolinski-Liebe) із Гамбурга приїхав навіть в Україну, щоб «повчити» українців їхньої історії, щоб паплюжити визвольний рух українців. Офіційно «дослідник» пропонував лекцію: Степан Бандера: життя українського революційного ультра-націоналіста та пам'ять про нього 1909—2009. Пан Россолінський-Лібе покликався на свій компаративний метод, але коли порівнювати то дуже багато знайдемо фашистів і поміж сьогод-

нішніх політиків по всьому світу. Шкода, бо цей ще молодий дослідник знає польську і українську історію, відомий зі своїх статей про Львів, міг би відіграти значно позитивнішу роль на шляху примирення українців і поляків. Українці не опльовують польських національних героїв різними прикметниками типу «фашисти», хоч компаративно можна було б і це зробити, українці взагалі нікому не накидають героїв, чи мучеників.

Отож, коли лунають чергові напади на українців у співпраці, наслідуючи фашистів, то мені пригадується німецьке містечко Зіген (Siegen), що знаходиться в центрі

ПОРУШЕННЯ ЗАПОВІДЕЙ БОЖИХ ПОРОДЖУЄ НЕНАВИСТЬ ТА ЗЛО

Німеччини зараз це університетське місто, але під час Другої світової війни воно жило з важкої індустрії (ТиссенКрупп, — ThussenKrupp), яка працювала дуже інтенсивно на гітлерівську Німеччину. Саме тут знаходиться велике поховання українців, що були сюди завезені на примусову працю добували залізну руду та працювали у важкій індустрії. У самому місті та навколо ~ цвинтарів, але найбільше поховання українців на цвинтарі Гермельсбах (Hermelsbacher Friedhof) — 377 із 691 примусових робітників — переважно із східних областей України — на м камені, завдяки членам німецько-українського товариства «Діалог», знаходиться і плита українською мовою, де зазначено: «українським жертвам націонал-соціалізму». На іншому цвинтарі міста поховані українські дівчата та жінки, а також народжені ними від німців немовлята, які помирали голодною смертю, бо мами змушені були йти на працю, а немовлят залишали у бараках без догляду, а коли поверталися з праці, то ті вже не дихали. Та це цвинтарі, де хоч про частину загиблих українців та українок відомо, а скільки таких цвинтарів, де поховали українців без імені і по яких вже давно й сліду нема на місці поховання, або місце вже зайнято ін-

шим небіжчиком, бо в Німеччині, коли перестанете платити за могилу, то через певний час ділянка віддається під поховання іншому.

Українці зазнали на своїй долі найбільше з-поміж європейських народів нелюдського комуністичного фашизму, який спричинився до страшних Голодоморів 1922—23, 1932—33 та 1946—47 рр.. Нормальна людина не може збагнути, чому кремлівські проводирі та керівництво РП церкви так вперто заперечують Голодомор! Правда, не всі в Росії тої ж думки, що в Кремлі, але ж політику провадять, на жаль, ті, що себе дають обирати, або, що себе назначають керівниками. Друга світова війна розпочалася завдяки двом спорідненим ідеологіям — комуністичній-більшовицькій і націонал-соціалістичній. Про їхню спільність вже написано багато літератури, але чомусь деякі «історики» не вдають-

ся до пошуків гносеологічних коренів їхньої спорідненості, але шукають щось сенсаційне, що можна вивертати на всі боки, що псує не тільки добрі наміри співжиття, але й викликає ненависть.

Україна, як країна і як нація, потерпіла найбільше від обох представників цих ідеологій — від одних через їхнє панування в Україні протягом 72 років, а від других, починаючи переходом німецького війська через кордон України 1941 р., і закінчуючи покиданням її території 1944 р.. Встановлено, що за час комуністичної влади Україна втратила десятки мільйонів найкращих хліборобів, інтелігенції, служителів Української православної і Греко-католицької церков. До втрат, які спричинили нацисти за час окупації України, зараховують також мільйони життів, але мало хто говорить про зруйновані села і міста, про вивезену індустрію, про зруйновані фабрики й заводи, про зруйновану освіту, про десятки тисяч вивезених на примусову працю, про тисячі сиріт і калік. Німці заплатили кілька мільйонів тим, що були на примусовій праці в Німеччині — тобто тим, що пережили рабство примусового вивезення з України, але тим, що без імен поховані на численних цвинтарях не тільки Німеччини, але й Європи — ніхто не пла-

тив і не вибачився перед ними, а про зруйноване життя, про знищену інфраструктуру, про отруєння української землі вибухами бомб, мін, хімічної зброї і т.п. вже й не згадуючи. А шкода, бо коли б і німецький «дослідник» досліджував скільки українців було не тільки на примусовій праці в Німеччині, але й у концентраційних таборах, скільки там загинуло і скільки їх вижило, то може б дійшов і до архівних матеріалів, з яких дуже чітко видно, що Степан Бандера провів у концтаборі в Заксенгаузені майже всю війну від 15 вересня 1941 р. до грудня 1944, коли був звільнений американською армією. Комуністи України та навіть міністр освіти й досі замовчують те, що С. Бандера усі воєнні роки провів у концентраційному таборі. Родина Бандери, як жодна інша, наглядно подає страждання України — через родинну призму Бандери. Батька С. Бандери отця Андрія вбили комуністи, молодший брат Богдан загинув у боротьбі з німецькими окупантами, братів Олександра та Василя вбили польські наглядчі-капо в німецькому концтаборі Аушвіц, сестер Океану та Марту-Марію 1941 року арештували і заслали на Сибір (Красноярський край), Марта померла на чужині, а Оксана повернулася в Україну після 48 років. Оце й є картина страждань України на прикладі одної родини!

Українці боролися з комуністичною окупацією і мали надію, що коли Німеччина, як цивілізована країна, переможе комуністичний режим, то німці зрозуміють прагнення українців до незалежності. Приклад надання Німеччиною Словаччині самостійності, співпраця з Угорщиною та Румунією, назначав, що й Україна може стати самостійною. Реакція німців на Проголошення Акту відновлення Української держави 30 червня 1941 р. викликало таку ж реакцію у фашистів, яку б зробили і московські комуністи. Вони арештували тих, що проголосили відновлення самостійної України — одних розстріляли, а інших відправили в концентраційні табори.

До сьогодні ніхто не досліджує тісну співпрацю Глінкової Гвардії з нацистами у Словаччині, яка навіть уніформи мала подібні до нацистських та їхнє переслідування жидів і інших, щоб догодити нацистам!

Тому дивує, що молодий дослідник з Німеччини взявся за шукання у г...і родзинки! Покликуватися на

«компаративні дослідження» і на основі фото та інших матеріалів твердити, що С.Бандера фашист, не треба історика, бо він пережив у концентраційному таборі фашизм, а московський комунізм дав наказ його вбити не за зв'язки з фашистами, а за зв'язки з українським визвольним рухом в Україні, з яким він тримав зв'язок до останнього свого подиху. Нещодавно появився сотий том Літопису УПА, отже, 100 томів документів і свідчень, які повинен би історик знати, якщо береться за вивчення визвольного руху в Україні. Якщо ж хтось не шукає правду, але повторює брехню комуністичної пропаганди проти Організації Українських Націоналістів і її провідників, то це нагадує скоріше мавпу, яка дещо наслідує людину, але мавпою залишається.

Звинувачувати Степана Бандеру у фашизмі, знаючи, що саме через нього він і вся його родина постраждали, є не тільки негідним звання науковця, історика, але й є неморальним і суперечить науковій етиці будь-якої людини! А те, що німецьке посольство в Україні надало можливість у себе виступити з негідною науковця доповіддю про Героя України, свідчить про те, що серед німців є люди, які б охоче скинули вину з хворої голови на здорову! Зрештою, практика злодія: «Ловіть злодія!» ще актуальна і у XXI столітті!

Коли б люди, передовсім історики та політики, дотримувалися Восьмої Божої Заповіді, то у світі було б менше зла, ненависті, а панувала б взаємоповага та порозуміння!

• УКРАЇНА — ПОБОЖНИЙ КРАЙ

Манява – «Український Афон»

• ПОЕТИЧНИМ РЯДКОМ

Леся ХРАПЛИВА-ЩУР
(Канада)

І ти — тушка і я — тушка,
Заможні, хороші,
Яйцукович нас годує
За народні гроші.

Збираймося, єднаймося,
Всі без переляку!
Зітрем наших вороженьків
Разом на табаку!

Чом горлають депутати:
«Давай Юлі волю»?»
Не дають мені брехати,
Як правду глаголю!

Їде, їде Бандюкович
З синком на роботу.
Не досить їм іномарки,
Треба вертольоту!

Забирайся, Шапкодраю,
З нашої планети;
Вже мовчать по всьому краю
Твої інтернети.

Ой, холодно в Казахстані
Жарко на Колимі.
Отам би вам панувати,
«Двічі несудимі»!

Ой заграймо на гармошках
Усі кнопкадави!
Хоч подайте нам копійку,
Не треба і слави!

Ой «беркути», ви беркути,
В вас крила закуті!
Подивіться, просвітіться,
Хто вам ворог лютий!

• З ЖИТТЯ УПЦ КП

У ДНІПРОПЕТРОВСЬКІЙ ЄПАРХІЇ ПОСТАЛА НОВА КАПЛИЦЯ

29 квітня в третю Неділю після Пасхи, в день пам'яті святих жон-

мироносців, тих, які принесли миро до Гробу Господнього, щоб помазати тіло Ісуса, Преосвященніший Симеон, єпископ Дніпропетровський і Криворізький здійснив архіпастирський візит до селища міського типу Новоукраїнка Апостолівського благочиння, де звершив чин освячення новозбудованої

каплиці та очолив святкову Божественну літургію.

Владиці співслужили: секретар єпархіального управління протоієрей Віталій Лопушанський, обласний благочинний протоієрей Святослав Ганчук, благочинний Апостолівського району протоієрей Іван Шевчук та місцеве духовенство.

На малому вході протоієрея Святослава Ганчука було нагороджено правом носіння хреста з прикрасами. Богослужіння закінчилося уставним многоліттям.

У другій половині дня архієрей відвідав храми Апостолівського району та ознайомився із здобутками та проблемами парафіяльного життя на місцях. У ході зустрічей

владика привітав православних християн зі святом Світлого Христового Воскресіння та неділею святих жон-мироносців, побажав, щоб молитва подяки за всі добродійства, якими обдаровує нас Господь, що лунає у серці кожного віруючого, була піднесена до неба, подібно пахучому миро, яке несли побожні жони до Тіла Христового.

Богдан ЛАЩЕНКО

• РЕКЛАМА

ШВИДКО
ЗРУЧНО
ПРЯМО В РУКИ

Найшвидший і найбільш надійний посилковий сервіс до України та країн СНД. Порівняйте терміни доставки пакунків через компанію MIST з другими компаніями і переконайтесь в цьому самі.

- ДОСТАВКА КОРАБЛЕМ
В Україну: 30-40 днів
В Москву: 30-40 днів
В Ст. Петербург: 35-45 днів
Решта регіонів на www.mist.ua
- ЕКСПРЕС ДОСТАВКА ПОСИЛОК:
В Україну: 3-5 робочих днів
В Москву: 5-7 робочих днів
- ВІДПРАВКА АВІА І МОРСЬКИХ ВАНТАЖІВ
- ДОСТАВКА АВТОМОБІЛІВ У КОНТЕЙНЕРАХ
- УПАКОВКА І СТРАХУВАННЯ
- ПЕРЕКАЗ ГРОШЕЙ ЗА НАЙНИЖЧИМИ ЦІНАМИ

1-800-288-9949 www.mist.ua

Редукція: колєкція. Адреса редакції: Релігійний бюлетень журналу "Бористен"
"Наша Церква - Київський Патріархат", вул. Телевізійна, 3, 49010 м. Дніпропетровськ, Україна. Тел. 050-340-28-27. E-mail: borysten@telegport.com
Представництва редакції:

УСІ Mr. V. Babanskyj,
74 Oakridge Lane
Watchung, N.J.
07069, USA.

В Україні: Юрій Завгородній,
вул. Артема, 40, кв. 1,
м. Київ. 04053

Підписано до друку 30.04.2012. Формат 60/84/8,
друк офсетний. Умов. друк. арк. 1. Зам. № 776.

ТОВ "Перша міська друкарня".

АДРЕСА:
вул. Степового фронту, 11а, м. Павлоград
Дніпропетровської обл.,
51400, Україна.